

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชันโดยใช้
แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด

ธนานันต์ วรสาร

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
All rights reserved
พฤษภาคม 2557

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชันโดยใช้
แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด

ชนานันต์ วรสาร

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤษภาคม 2557

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชันโดยใช้

แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด

ธนานันต์ วรรณสาร

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

กัณฑ์พร ช่างซัด
.....
(อาจารย์ ดร.กัณฑ์พร ช่างซัด)

ประธานกรรมการ

Tomson
..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมสัน สุริยะ)

Tomson
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมสัน สุริยะ)

Amor Amor
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภัสต์ หาญพรชัย)

Amor Amor
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภัสต์ หาญพรชัย)

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved
6 พฤษภาคม 2557
© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชันโดยใช้แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด” ได้สำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์.ดร.คมสัน สุริยะ ที่ให้ความเมตตา ปราณี ได้ให้ความรู้ คำแนะนำให้ข้อคิด ตลอดจนอำนวยความสะดวกจัดทำวิทยานิพนธ์อย่างราบรื่น เสร็จสมบูรณ์ไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณเพื่อนพ้องน้องพี่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่คอยเสนอความคิดเห็น คอยให้กำลังใจตลอดการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ความดีความชอบที่สามารถจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ และคอยช่วยเหลือในทุกๆด้าน คอยเป็นกำลังใจให้เสมอมาจนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญกุศลคุณงามความดีทั้งหลายจงปกป้องคุ้มครองรักษาให้ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในชิ้นงานสำเร็จลงด้วยดี จงประสบแต่ความสุขความเจริญในชีวิต ตำแหน่งหน้าที่ การงาน การศึกษา การทำมาค้าขาย ขอให้เจริญด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ทุกท่าน

ชนานันต์ วรรณสาร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชัน โดยใช้แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด	
ผู้เขียน	นายชนานันต์ วรรณสาร	
ปริญญา	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต	
คณะกรรมการที่ปรึกษา	รศ.ดร.คมสัน สุริยะ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	ผศ.ดร.นภัสถ์ หาญพรชัย	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชัน โดยใช้แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัดนี้ จัดทำขึ้นมาเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการคอร์รัปชันในประเทศไทยกับประเทศอื่นในกลุ่มอาเซียน โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากองค์การความโปร่งใสนานาชาติ ศึกษาถึงสาเหตุปัจจัยของการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันตามสมมติฐานของแบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัดทั้งหมด 4 สมมติฐานด้วยกัน คือ สมมติฐานที่หนึ่งการคอร์รัปชันเกิดจากการตรวจสอบที่หละหลวมจากสังคม สมมติฐานที่สองการคอร์รัปชันเกิดจากบทลงโทษทางกฎหมายที่หละหลวม สมมติฐานที่สามคือการคอร์รัปชันเกิดจากความคาดหวังที่จะได้รับผลประโยชน์จากการคอร์รัปชันซึ่งมากกว่าการประกอบสัมมาชี้อย่างสุจริต สมมติฐานที่สี่คือการคอร์รัปชันเกิดจากวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ส่งเสริมกันมานานภายในพื้นที่นั้นๆ โดยใช้วิธีการโทบิทในการศึกษาพบว่า มีอยู่ 3 สมมติฐานที่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส คือ การตรวจสอบที่หละหลวม บทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชันที่มีอ่อนแอเกินไปการยอมรับวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งขัดแย้งกับแนวทางสากล นำผลจากการศึกษาสาเหตุปัจจัยมาออกแบบกลไกการป้องกันการคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

Thesis Title	A Study on Determinants of Corruption Using Bounded Rational Corruption Model	
Author	Mr.Thananun Volrasarn	
Degree	Master of Economics	
Advisory Committee	Assoc.Prof.Dr.Komsan Suriya	Advisor
	Asst.Prof.Dr.Napat Harnpornchai	Co-advisor

ABSTRACT

A study on determinants of corruption using bounded rational corruption model has 3 purposes. First is to compare corruption of Thailand with South East Asia countries by using corruption perception index from Transparency International organization (TI). Then study on determinants of corruption according to bounded rational corruption model which contain 4 principles state that 1) Corruption is caused by weak monitoring system, 2) Corruption is caused by weak enforcement of punishment for corrupt persons, 3) Corruption is attracted by the expected benefits of committing corruption which is greater than the case of no corruption and 4) Corruption is allowed by local culture that dominates international way. This study use tobit model to regress data and found that 3 principles have relationship with transparency which are corruption is caused by weak monitoring system, corruption is caused by weak enforcement of punishment for corrupt persons and corruption is allowed by local culture that dominates international way. Then I use result from a study to create effective prevention of corruption mechanism.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
ABSTRACT	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 เหตุปัจจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.3 ขอบเขตการศึกษา	7
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.5 นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน	9
2.2 แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด	13
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	27
3.1 แผนดำเนินการ	27
3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	33
3.3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการศึกษา	34

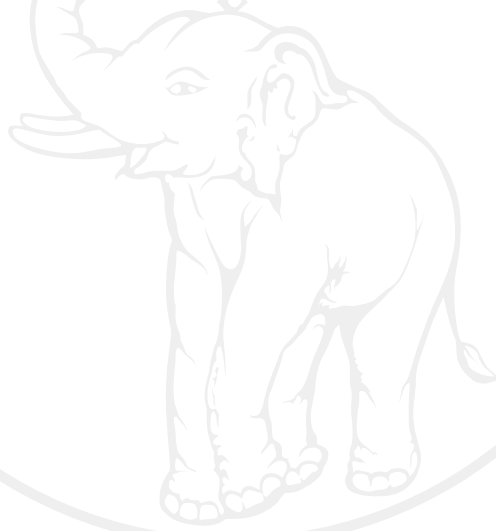
บทที่ 4	สรุปผลการศึกษา	35
4.1	การศึกษาปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทย และเปรียบเทียบกับประเทศอื่น	35
4.2	การศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชัน	42
4.3	การศึกษาการออกแบบกลไกการป้องกัน การกระทำการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ	47
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51
5.1	ทดสอบสมมติฐานจากแบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด	51
5.2	สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์	52
5.3	อภิปรายผลการศึกษา	53
5.4	ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป	60
	เอกสารอ้างอิง	61
	ภาคผนวก	65
	ภาคผนวก ก	66
	ประวัติผู้เขียน	69

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปีพ.ศ.2556 ของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน	4
ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่านิ่งผลของสถานที่ตั้งภูมิภาค	43
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำปัจจัยด้านที่ตั้งภูมิภาคออกไป	45
ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์เฉพาะปัจจัยด้านการตรวจสอบที่หละหลวม ด้านบทลงโทษที่อ่อนแอและด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น	46

CHIANG MAI UNIVERSITY 1964

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 1.1	แสดงค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์ปชั่นของประเทศต่างๆ ประจำปี พ.ศ.2556	3
ภาพที่ 1.2	ดัชนีภาพลักษณ์คอร์ปชั่นของประเทศไทยตั้งแต่ปีพ.ศ.2538 – 2556	5
ภาพที่ 2.1	ความพอใจของผู้ที่เลือกกระทำทุจริตคอร์ปชั่น (UE) และที่ไม่ทุจริต (UN)	16
ภาพที่ 2.2	เส้นเงินออมและเส้น 45 องศา สำหรับการวิเคราะห์ Steady state	19
ภาพที่ 2.3	ดุลยภาพที่เป็น Steady State มีเพียงสองจุด ไม่ใช่สามจุด	20
ภาพที่ 2.4	การปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพจากจุด g ไปยังจุด A	21
ภาพที่ 2.5	การปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพจากจุด g ไปยังจุด B	22
ภาพที่ 3.1	ปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์ปชั่น	27
ภาพที่ 3.2	ค่าชี้วัดสะท้อนแต่ละปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์ปชั่น 31	

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 1

บทนำ

1.1 เหตุปัจจัย

ปัจจุบันการทุจริตคอร์รัปชันถือเป็นปัญหาของประเทศต่างๆทั่วโลก ทั้งประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศที่ด้อยพัฒนา ปัญหาการคอร์รัปชันถูกยกให้เป็นปัญหาใหญ่อันดับต้นๆของหลายประเทศทั่วโลก อีกทั้งมีที่ท่าว่าจะทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นทำให้ยากต่อการตรวจสอบ แม้ว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีจะพัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้น หลายประเทศทั่วโลกมีระบบบริหารราชการสมัยใหม่ อีกทั้งมีการรณรงค์จากองค์กรภาครัฐหรือองค์กรอิสระต่างๆ อาทิ องค์กรสหประชาชาติ ธนาคารโลกและภาคประชาชน ที่ต่างเห็นพ้องกันว่าปัญหาการคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจนและเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง (ธีรพันธ์ นันทขว้าง, 2549)

ประเทศทางตะวันตกและตะวันออกนั้นมีความแตกต่างในเรื่องความละเอียดอ่อนของการให้สินจ้างแก่ผู้ปฏิบัติราชการ ประเทศทางตะวันตกการให้สินจ้างแก่ผู้ปฏิบัติราชการถึงแม้ว่าไม่ผิดหน้าที่ราชการแต่ก็ยังถือว่าเป็นการคอร์รัปชัน แต่ประเทศทางตะวันออก เช่น อินเดีย จีน กลับมองว่าเป็นธรรมเนียมที่จะขาดไม่ได้เพราะเป็นการแสดงน้ำใจหรือไม่ตรีจิตรอย่างหนึ่งในสมัยก่อน

ในปี พ.ศ. 2536 ปัญหาการคอร์รัปชันถูกยกเป็นปัญหาสำคัญระดับโลกขึ้นอย่างจริงจังและได้มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International (TI)) ในประเทศเยอรมนี ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก (World Bank) รัฐบาลประเทศต่างๆ และองค์กรข้ามชาติบางองค์กรโดยองค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (TI) เป็นองค์กรนานาชาติ ไม่มุ่งหวังผลกำไรและเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระดับโลก มีเครือข่ายกว่า 120 ประเทศทั่วโลก วัตถุประสงค์หลักในการก่อตั้ง TI คือ

- 1) ผลักดันการคอร์รัปชันเป็นวาระของโลก
- 2) แสดงบทบาทสำคัญในการจัดทำอนุสัญญาการต่อต้านการคอร์รัปชัน

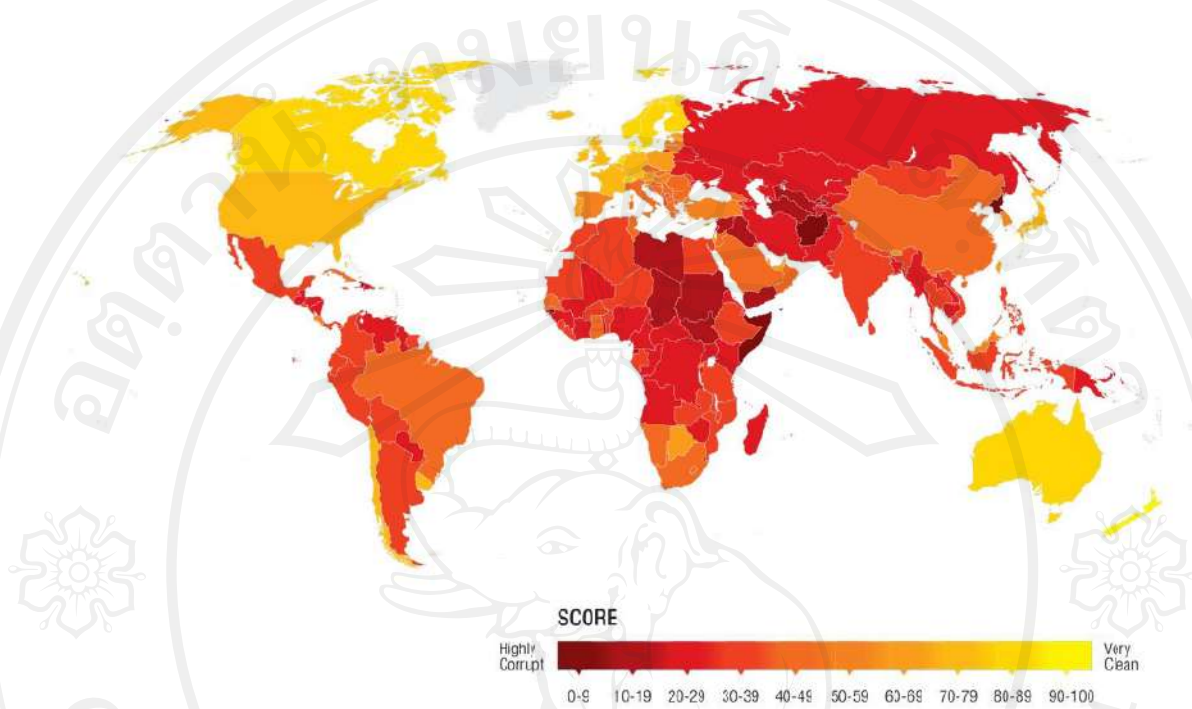
3) ยกระดับมาตรฐานความแข็งแกร่งภาครัฐ

พร้อมทั้งจัดทำดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index: CPI) เพื่อเป็นตัวชี้วัดปรากฏการณ์คอร์รัปชันในประเทศต่างๆทั่วโลก เป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 เป็นต้นมา ค่าคะแนนของดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) เริ่มตั้งแต่ 0 คะแนน ถึง 10 คะแนน โดย 0 คะแนน เป็นคะแนนต่ำสุดหมายถึงภาพลักษณ์คอร์รัปชันสูงสุด ส่วน 10 คะแนนเป็นคะแนนสูงสุดหมายถึงมีภาพลักษณ์คอร์รัปชันต่ำสุดหรือมีความโปร่งใสสูงสุด จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาแปลงเป็นค่ามาตรฐานที่มีสเกลเท่ากันคือ 10 คะแนน แล้วจึงนำมาจัดอันดับ (ทั้งนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ได้เปลี่ยนจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ไปเป็นคะแนนเต็ม 100 คะแนน) จากการสำรวจดังกล่าวทำให้ทราบถึงระดับการรับรู้ต่อปัญหาคอร์รัปชันในประเทศต่างๆ โดยรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจหลายแหล่งร่วมกัน เช่น หน่วยงานวิเคราะห์เศรษฐกิจ (Economist Intelligence Unit) สำนักแกลด์สโพลล์ สถาบันนานาชาติเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการ (International Institute for Management Development (IMD)) ที่ปรึกษาความเชี่ยวชาญทางธุรกิจและทางการเมือง ธนาคารโลก (World Bank) การประชุมเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) หน่วยงานในองค์การสหประชาชาติ เป็นต้น ในปีแรกที่จัดอันดับนั้นประเทศที่ถูกมองว่ามีการคอร์รัปชันมากที่สุดสิบอันดับแรกคือประเทศไนจีเรีย ปากีสถาน เคนยา บังกลาเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน คาเมรูน เวเนซุเอลา รัสเซีย อินเดีย และอินโดนีเซีย ส่วนประเทศที่มีการคอร์รัปชันต่ำที่สุดสิบประเทศคือ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สวีเดน คานาดา นอร์เวย์ สิงคโปร์ สวิสเซอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์และออสเตรเลีย (สถาพร เริงธรรม, 2546)

จากรายงานการจัดอันดับความโปร่งใสของประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2556 และเป็นการสำรวจจากทั้งหมด 177 ประเทศทั่วโลก (ภาพที่ 1.1) พบว่าประเทศส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งและมีเพียง 53 ประเทศเท่านั้นที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50 คะแนนขึ้นไป ขณะที่ประเทศส่วนใหญ่ในโลกจำนวน 69% มีคะแนนต่ำกว่าครึ่งหนึ่ง และค่าเฉลี่ยดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของโลก พ.ศ. 2556 อยู่ที่ 43 คะแนน โดยประเทศที่มีความโปร่งใสเป็นอันดับที่หนึ่งมี 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศเดนมาร์กและประเทศนิวซีแลนด์ ได้คะแนน 91 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และประเทศอันดับสุดท้ายมี 3 ประเทศรวมกันคือ อัฟกานิสถาน เกาหลีเหนือ และโซมาเลีย ได้ 8 คะแนนเท่านั้น (บุญลาภ ภูสุวรรณ, 2555)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มประเทศในภูมิภาคต่างๆ พบว่า 1) กลุ่มสหภาพยุโรปและยุโรปตะวันตกมีคะแนนดีที่สุด โดยมีประเทศที่คะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนนอยู่ 23% 2) กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกและทวีปอเมริกาเฉลี่ย 64% และ 66% ประเทศที่มีคะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน ตามลำดับ 3) กลุ่มประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือเฉลี่ย 84% ประเทศที่

มีคะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน 4) กลุ่มประเทศในภูมิภาคแอฟริกา ยุโรปตะวันออกและเอเชีย มีคะแนนค่อนข้างต่ำ โดยเฉลี่ย 90% และ 95% เป็นประเทศที่มีคะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน (บุญลาก ภูสุวรรณ, 2555)

ที่มา: องค์การความโปร่งใสนานาชาติ

ภาพที่ 1.1 แสดงค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศต่างๆ ประจำปี พ.ศ. 2556

นอกจากนี้การสำรวจโดยองค์การความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) พบว่ากว่าหนึ่งในสี่ของประชากรยอมรับว่าเคยคิดสินบนเพื่อได้รับการบริการสาธารณะซึ่งเกี่ยวข้องกับภาษี, สุขภาพ, ความปลอดภัย, ที่ดินและอื่นๆ การคิดสินบนเป็นที่แพร่หลายมากในกลุ่มประเทศยากจน โดยเฉพาะภูมิภาคแอฟริกาและตะวันออกกลาง ประเทศที่มีอัตราการรับจ่ายสินบนสูงสุดคือ เซียร์ราลีโอน (84%) ไลบีเรีย (75%) และเยเมน (74%) ส่วนประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา มีการจ่ายสินบนน้อยมาก สำหรับประเทศไทยมีการจ่ายสินบนในระดับต่ำ (18%) เมื่อเปรียบเทียบกับเวียดนาม (30%) อินโดนีเซีย (36%) และกัมพูชา (57%) แต่ยังมีมากกว่ามาเลเซีย (3%) (The Economist, 2013)

อย่างไรก็ตามยังคงมีการเข้าใจผิดเกี่ยวกับดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันอยู่มาก โดยเข้าใจว่าเป็นตัวชี้วัดการคอร์รัปชันทั้งภาครัฐและเอกชน หรือเข้าใจว่าเป็นตัวสะท้อนการทำงานของนักการเมือง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันจึงสำคัญยิ่ง ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน หรือ Corruption Perceptions Index (CPI) เป็นดัชนีแสดงถึงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ

การคอร์รัปชันของ “ภาครัฐ (Public Sector)” ในประเทศ ภาครัฐในที่นี้หมายความรวมถึงหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมด ทั้งนักการเมือง ข้าราชการ ทหาร ตำรวจต่างๆ โดยกลุ่มตัวอย่างมีฐานข้อมูลมาจากผู้เชี่ยวชาญและนักธุรกิจที่อาศัยอยู่ในประเทศที่ทำการศึกษา รวมไปถึงสถาบันหน่วยงานวิจัยและองค์กรอิสระที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก (บุญลาภ ภูสุวรรณ, 2555)

ในปี พ.ศ. 2543 องค์การสหประชาชาติ ตระหนักว่าเครื่องมือทางกฎหมายต่อคอร์รัปชันเป็นสิ่งจำเป็น จึงได้จัดประชุมเพื่อหาเครื่องมือเหล่านี้ที่สำนักงานใหญ่ the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) และในปี พ.ศ. 2546 ที่ประชุม General Assembly ได้ยอมรับผลข้อตกลงการประชุม United Nations Convention against Corruption (UNCAC) พร้อมทั้งกำหนดให้สำนักงานสหประชาชาติด้าน UNODC เป็นเลขานุการของการประชุม UNCAC และที่ประชุมได้กำหนดให้วันที่ 9 ธันวาคมเป็นวันต่อต้านการคอร์รัปชันสากล (International Anti-Corruption Day) เพื่อให้โลกเกิดความตระหนักในการต่อสู้และป้องกันปัญหาการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ UNCAC กำหนดให้ประเทศสมาชิกบัญญัติกฎหมาย จัดระเบียบสถาบัน เพื่อป้องกันคอร์รัปชัน รวมถึงการลงโทษ เพิ่มการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ และขอความร่วมมือศาลให้มีกลไกตรวจสอบทรัพย์สินพร้อมทั้งให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (UNODC, 2009)

ในปี พ.ศ. 2558 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลังจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศไทยจึงต้องเตรียมความพร้อมในหลายด้านหากต้องการเป็นผู้นำในภูมิภาคนี้ เว้นแต่มีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมาบั่นทอนความพร้อมดังกล่าว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจของทุกภาคส่วนทั้ง รัฐ เอกชนและภาคประชาชนว่าพร้อมจะจัดการปัญหานี้อย่างจริงจังหรือไม่ การจัดอันดับจากองค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล (Transparency International) สำหรับกลุ่มประเทศในอาเซียน ได้ประกาศคะแนน “ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน” (Corruption Perception Index (CPI)) ออกมาดังตารางที่ 1.1 พบว่าประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 5 ของอาเซียนและลำดับที่ 102 ของโลกมีคะแนน 35 คะแนนซึ่งถือว่าค่อนข้างต่ำ ส่วนลำดับที่ 1 ภูมิภาคนี้และยังอยู่ในลำดับที่ 5 ของโลกด้วยคือ สิงคโปร์ ได้รับคะแนนที่สูงถึง 86 คะแนน ทั้งห้ากลุ่มประเทศอาเซียนประเทศอื่นไปไกลมาก สำหรับลำดับสุดท้ายของภูมิภาคและ 160 ของโลกคือ กัมพูชา ได้รับคะแนน 20 คะแนน

ตารางที่ 1.1 ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี พ.ศ. 2556 ของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน

อันดับในอาเซียน	อันดับโลกปี 2556 (177 ประเทศ)	ประเทศ	คะแนน ปี 2556 (คะแนนเต็ม 100)
1	5	สิงคโปร์	86
2	38	บรูไน	60

ตารางที่ 1.1 ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี พ.ศ. 2556 ของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน(ต่อ)

อันดับในอาเซียน	อันดับโลกปี 2556 (177 ประเทศ)	ประเทศ	คะแนน ปี 2556 (คะแนนเต็ม 100)
3	53	มาเลเซีย	50
4	94	ฟิลิปปินส์	36
5	102	ไทย	35
6	114	อินโดนีเซีย	32
7	116	เวียดนาม	31
8	140	ลาว	26
9	157	เมียนมาร์	21
10	160	กัมพูชา	20

ที่มา : องค์การความโปร่งใสนานาชาติ

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยในอดีตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 - 2556 ดังภาพที่ 1.2 พบว่าคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันอยู่ในระดับต่ำมาตลอด โดยคะแนนเคลื่อนไหวอยู่ที่ 30 - 35 จากคะแนนเต็ม 100 และล่าสุดในปี พ.ศ. 2556 อยู่ที่ 35 คะแนนซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลกในปีนั้นที่ 43 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันเท่าที่ควร

ที่มา : องค์การความโปร่งใสนานาชาติ

ภาพที่ 1.2 ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 - 2556

ข้อสังเกต จากภาพที่ 1.2 จะเห็นได้ว่าองค์กรความโปร่งใสนานาชาติได้จัดเก็บข้อมูลจำนวนประเทศเพิ่มขึ้น ในขณะที่ประเทศไทยยังคงได้รับคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันค่อนข้างคงที่จนทำให้อันดับเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมาค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันได้ปรับจากคะแนนเต็ม 10 คะแนนเป็นคะแนนเต็ม 100 คะแนนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาจึงได้ทำการปรับฐานคะแนนให้เหลือ 10 คะแนนเท่ากันเพื่อสะดวกต่อการเปรียบเทียบ

ศิริวรรณ มนอัคระผดุง (2555) รายงานการจัดทำดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ.2538 – 2554 พบว่า มีคะแนนต่ำสุดในปี พ.ศ. 2538 สมัยรัฐบาลนายทศพร พลิกภัย โดยได้รับ 2.79 คะแนนจากคะแนนเต็ม 10 และคะแนนสูงสุดใน พ.ศ. 2548 สมัยรัฐบาลพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ 3.8 คะแนน สอดคล้องกับการศึกษาของธนาคารโลกที่จัดทำดัชนีวัดสภาวะธรรมาภิบาลของประเทศต่างๆ พบว่าประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2546 – 2547 มีค่าดัชนีการมีสิทธิมีเสียงและความโปร่งใสดีที่สุดในลำดับต้นๆ โดยตลอดและถึงจุดต่ำสุดใน พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นปีที่เกิดความผันผวนอันเนื่องมาจากภาวะทางการเมืองการปกครองของไทย อย่างไรก็ตามจากผลการจัดอันดับดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันมาตลอดประเทศไทยได้คะแนนเฉลี่ย 3.31 ซึ่งถือว่าสถานการณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยยังมีแนวโน้มอยู่ในระดับสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านที่มีการบริหารจัดการที่ดี เช่น ประเทศสิงคโปร์และฮ่องกง ทุกภาคส่วนทราบดีว่าปัญหาการคอร์รัปชันเป็นปัญหาลำดับต้นๆต่อการพัฒนาประเทศ แต่ปัญหาดังกล่าวไม่ได้เพิ่งเกิดหากแต่อยู่คู่กับสังคมไทยมานานแล้ว ได้ฝังรากลึกและพบเกือบทุกกลุ่มอาชีพในสังคมไทย เกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน หรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไปแล้ว (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2549)

ในแต่ละปีพ่อค้าและนักธุรกิจกว่า 80% ต้องสูญเงินให้กับการคอร์รัปชันเป็นจำนวนสูงเกือบ 3 แสนล้านบาท ซึ่งจำนวนเงินนี้ หากไม่ไปตกอยู่ในกระเป๋าของคนเพียงไม่กี่คนย่อมสามารถอำนวยความสะดวกแก่คนส่วนใหญ่ของประเทศได้ (ประภัสสร เสวิกุล, 2554) ทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในระบบราชการไทยที่มักจะใช้อำนาจในทางมิชอบ มักเรียกรื้อผลประโยชน์จากนักลงทุน เพื่อแลกกับการอนุญาตให้เอกชนดำเนินการในกิจการที่รัฐจะต้องทำ หรือต่อประชาชนหากต้องการรับบริการสาธารณะจำเป็นต้องจ่ายสินบนเจ้าพนักงาน (สังคิด พิริยรังสรรค์, 2548)

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นว่าเรื่องการคอร์รัปชันอยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านานส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ ต้นทุนความเป็นอยู่ของประชาชนเพิ่มขึ้น บริการสาธารณะประสิทธิภาพลดลงและอีกหลากหลายปัจจัยซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยด้านลบต่อการพัฒนาประเทศไทย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ถึงลักษณะของผู้มีแนวโน้มที่จะกระทำการทุจริต

คอร์รัปชัน และนำมาอภิปรายเพื่อหา นโยบายแนวทางในการสร้างมาตรการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยและเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียน
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชัน
- 1.2.3 เพื่อศึกษาออกแบบกลไกในการป้องกันการคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

- 1.3.1 การศึกษานี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานของแบบจำลอง Bounded Rational Corruption Model ของ Suriya and Pruekruedee (2014) เท่านั้น
- 1.3.2 การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ภาคตัดขวางเฉพาะในปี พ.ศ. 2556 เท่านั้น
- 1.3.3 ประเทศที่รวมเข้ามาในการวิเคราะห์เชิงปริมาณคือประเทศที่ปรากฏใน Corruption Perceptions Index ของ Transparency International จำนวน 175 ประเทศ และได้คัดเลือกเฉพาะประเทศที่มีข้อมูลเหมาะสมตรงตามแบบจำลองจำนวน 71 ประเทศเท่านั้น ดังปรากฏในภาคผนวก ก

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถใช้ความรู้ที่ได้จากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ในการออกแบบกลไก (Mechanism design) สำหรับการป้องกันการคอร์รัปชันได้ด้วยการตัดเหตุปัจจัยของการคอร์รัปชันไม่ให้เกิดขึ้น ตามหลักการที่ว่า เมื่อตัดเหตุปัจจัยได้ก็สามารถควบคุมไม่ให้เกิดผลขึ้นได้

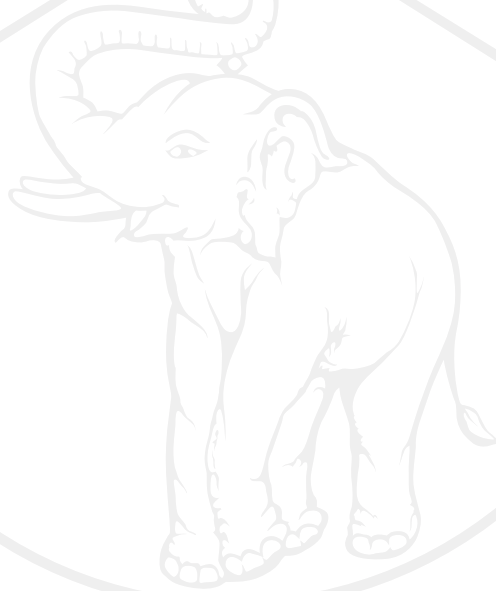
1.5 นิยามศัพท์

คอร์รัปชัน (Corruption) เป็นการกระทำทุจริตประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ อาจกระทำโดยผู้มีอำนาจหรือหน้าที่ (เช่นผู้รับสินบน) หรือโดยผู้ต้องการให้ใช้อำนาจหรือหน้าที่นั้น (เช่นผู้ให้สินบน) หรือเกิดขึ้นโดยลำพังฝ่ายเดียวก็ได้ เช่น การยกยอกทรัพย์สินสาธารณะที่อยู่ในอำนาจดูแล มักเป็นพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ที่ซับซ้อน ซ่อนเร้น ปิดบังและบิดเบือนที่ตรวจสอบหรือพิสูจน์ได้ยาก

สิทธิบัตรลิขสิทธิ์หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นกระทำการหรือไม่กระทำกรอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International หรือ (TI) องค์กรนานาชาติที่ก่อตั้งในประเทศเยอรมนี เป็นองค์กรไม่มุ่งหวังผลกำไร ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระดับโลก โดยมีเครือข่ายใน 120 ประเทศทั่วโลก (ในไทยมีองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทยเป็นเครือข่ายซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2543)

ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index หรือ (CPI)) พัฒนาโดย TI และมหาวิทยาลัย Göttingen ในประเทศเยอรมนี เพื่อจัดอันดับภาพลักษณ์คอร์รัปชันในประเทศต่างๆ ทั่วโลกเป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538

CHIANG MAI UNIVERSITY 1964

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชันโดยใช้แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด” ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎีมาประกอบการจัดทำวิจัยดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน

สาเหตุที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันโดยการศึกษาของรัฐบาล

จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์ (2556) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันซึ่งศึกษาและเรียบเรียงโดย พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2544) ว่ามีสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันได้ 2 ประการ

1) สาเหตุที่เกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคลของผู้กระทำเป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นจากภายในของผู้กระทำเอง โดย สุทธิ อากาศฤกษ์ (2524) อดีตเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. กล่าวถึงสาเหตุที่เกิดคอร์รัปชันนี้ว่า ทางด้านตัวผู้กระทำเองจะต้องได้ตรงหรือใคร่ครวญถึงองค์ประกอบต่างๆ 4 ประการ

ก. โอกาส โดยสัญชาตญาณของมนุษย์ทุกคนจะต้องมีความกลัวและความระแวงนานาประการ การกระทำใดก็ตามปกติจะไม่กระทำจนกว่าจะมั่นใจ หรือเชื่อใจว่ามีช่องว่างที่จะกระทำได้ ในกรณีคอร์รัปชันก็เช่นเดียวกัน ตามปกติจะไม่กระทำการคอร์รัปชันจนกว่าจะมีช่องโอกาสที่ตนเชื่อว่า เมื่อกระทำลงไปแล้วจะไม่ถูกจับได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากผู้กระทำอยู่ในตำแหน่งที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งเปิดโอกาสให้คอร์รัปชันได้กว้างขวาง ประกอบกับความง่ายที่จะทำการคอร์รัปชันก็จะมีโอกาสได้มากขึ้น

ข. สิ่งจูงใจ เมื่อมีโอกาสนี้ก็ต้องพิจารณาต่อไปว่ามีสิ่งจูงใจหรือไม่อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งขนาดของผลประโยชน์ที่จะได้รับหรือขนาดของผลประโยชน์ที่จะสูญเสียไปเมื่อกระทำการคอร์รัปชัน

ค. การเสี่ยงภัย ต้องพิจารณาอีกต่อไปว่าหากกระทำไปแล้วผลที่ได้รับจะคุ้มค่าหรือไม่หากกรณีตรวจพบถูกจับได้

ง. ความซื่อสัตย์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญหากข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความซื่อสัตย์แล้ว ถึงแม้จะมีโอกาสที่ข่มจะไม่พึงปรารถนากระทำการคอร์รัปชัน เป็นแน่และนับว่าความซื่อสัตย์เป็นตัวสกัดกั้นกิเลสมิให้ปรารถนาผลประโยชน์อื่นๆที่มีขอบสำหรับผู้ที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริตแล้วเป็นเรื่องที่ป้องกันและปราบปรามได้ยาก

2) จากสภาพแวดล้อมภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม สาเหตุที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันที่มาจากภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม กมล สกลเดชา (2525) อธิบายว่ามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับมูลเหตุภายใน ทั้งเรื่องโอกาส สิ่งจูงใจและความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสรุปได้ 8 ประการ ดังนี้

ก. มูลเหตุจากด้านเศรษฐกิจและการครองชีพของข้าราชการไทยโดยเฉพาะข้าราชการระดับล่างจะมีรายได้ต่ำมากในขณะที่ค่าครองชีพสูงขึ้นเรื่อยๆ มูลเหตุจากด้านเศรษฐกิจและการครองชีพ ซึ่งนักวิชาการจำนวนมากมีความเห็นว่า การคอร์รัปชันนี้สืบเนื่องมาจากรายได้ไม่ได้สัดส่วนกับค่าครองชีพ รายได้จึงเป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการคอร์รัปชันเนื่องจากสภาพสังคมไทยทุกสมัยมีปัญหาด้านความแตกต่างในฐานะของบุคคล การดิ้นรนต่อสู้จึงไม่มีขอบเขตว่าสุจริตหรือทุจริต รายรับข้าราชการต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ประกอบกับนักธุรกิจมักตัดความรำคาญจนกลายเป็นธรรมเนียมที่ว่าเวลาไปติดต่อกับราชการต้องมีสินบนไปให้ การเกิดโครงการใหญ่ๆของรัฐจำนวนมากเป็นการทำให้ข้าราชการและพ่อค้านักธุรกิจร่วมมือกันหาผลประโยชน์ รวมทั้งเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นแต่ทรัพยากรของชาติมีจำกัด จึงได้มีบุคคลวิ่งเต้นกันมาก และก่อให้เกิดการทุจริตขึ้นในวงราชการ (สภาวิจัยแห่งชาติ, 2509) อย่างไรก็ตาม ธานินทร์ กรีชัยเชียร (2510) กล่าวว่านักวิชาการหลายคนเห็นว่าความคิดนี้ไม่เป็นจริงเสมอไป เพราะยังมีผู้ที่ยากจนอีกจำนวนมากไม่น้อยที่ปฏิบัติตนน่านับถือ แม้จะมีฐานะยากจนอยู่ก็ตาม ตรงกันข้ามกับคนที่มีฐานะบางคนกลับทำการคอร์รัปชันอย่างปราศจากความอับอาย

ข. มูลเหตุจากด้านการเมือง ซึ่งสภาวิจัยแห่งชาติ (2509) ได้ทำการวิจัยและชี้ให้เห็นว่าการเมืองเป็นสาเหตุหนึ่งของการคอร์รัปชัน ดังนี้

ข1. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ทำให้เกิดนักการเมืองและนักการเมืองหลายคนใช้อำนาจในทางแสวงหาประโยชน์ก่อให้เกิดการทุจริตในวงราชการอย่างกว้างขวาง

ข2. ระบบพรรคการเมืองทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันแสวงหาผลประโยชน์ กลายเป็นการหากินแบบเป็นกลุ่ม

ข3. มีการประมุขตัวนักการเมืองพรรคอื่นที่ทำตัวดีหรือเป็นนักพูด จนมีคำพูดเปรียบเทียบกับในครั้งหนึ่งว่าถ้ามีเงินก็คงซื้อนักการเมืองได้เกือบทั้งสภา และสามารถเป็นรัฐบาลได้ตลอดกาล เกริกไกร จิระแพทย์ (2520) กล่าวถึงการเมืองที่มีผลต่อการคอร์รัปชันว่า ประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยไม่ได้เป็นไปตามกฎเกณฑ์การได้มาซึ่งอำนาจ หรือไม่ได้เป็นไปตามทำนองคลองธรรม เรียกว่าการเมืองไม่มีเสถียรภาพ ทำให้นักการเมืองเกิดทัศนคติต้องคอร์รัปชันเพื่อถนอมทุนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ข4. การไม่มีเงินช่วยเหลือสนับสนุนการเลือกตั้ง ทำให้นักการเมืองที่ซื้อตั้ขั้สุจริตต้องเลือกที่จะกลายเป็นคนยากจนหรือทิ้งเวทีการเมืองไป แต่นักการเมืองที่ไม่สุจริตก็ใช้วิธีคอร์รัปชัน และเนื่องจากต้องใช้เงินหาเสียงมากผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงต้องเสาะหาความช่วยเหลือจากภายนอก ซึ่งการที่กลุ่มต่างๆ ที่มีเงินมากหาได้ยาก จึงเปิดโอกาสให้นักธุรกิจที่ร่ำรวยเข้ามาทำหน้าที่แทนกลุ่มต่างๆ นักธุรกิจชั้นสูงสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริหารประเทศและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยอาศัยเงินเป็นสินน้ำใจมากที่สุด

ค. มูลเหตุจากสภาพแวดล้อมทางสังคม การพิจารณามูลเหตุของการคอร์รัปชัน ต้องมีการนำธรรมเนียมของสังคมมาพิจารณาด้วย เช่น มีการเปรียบเทียบว่า ในแอฟริกามีการคอร์รัปชันมากกว่าเดนมาร์กก็เพราะชาวแอฟริกาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เห็นการคอร์รัปชันเป็นสิ่งธรรมดาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างหนึ่ง ไม่ถือว่าการคอร์รัปชันเป็นสิ่งชั่วร้าย ในปี พ.ศ. 2514 รัฐมนตรีของมาเลเซียคนหนึ่งถูกจับได้เข้ารับสินบน แต่แทนที่ประชาชนจะรู้สึกถึงภัยจากสิ่งนี้ ความสงสารและเห็นใจที่รัฐมนตรีผู้นั้นทำได้ไม่แนบเนียนพอ (เกริกไกร จิระแพทย์, 2520) เป็นต้น

ง. มูลเหตุจากการบริหารงานของรัฐที่ขาดประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพหมายถึงการปกครองบังคับบัญชาที่หละหลวม ผู้ใต้ปกครองและผู้บังคับบัญชาไม่สุจริต ซึ่งเห็นได้บ่อยๆ การไม่กวดขันควบคุมทางระเบียบ วินัย เกือบจะเป็นประเพณีนิยมของบ้านเมืองไป เช่น จากกรณีที่ให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. นั่งรถสิบล้อ จำนวน 3 คันผ่านด่านต่างๆ เข้ามาในกรุงเทพมหานคร ได้ถูกเรียกหรือเสียเงินแก่เจ้าหน้าที่ด่านหลายสังกัด การคอร์รัปชันเช่นนี้หมายถึงการไม่ควบคุมดูแล (สุธี อากาศฤกษ์, 2524) ความบกพร่องในการบริหารเปิดโอกาสให้แก่การคอร์รัปชัน และบางครั้งการบริหารงานอย่างเป็นทางการมากเกินไปก็ทำให้การคอร์รัปชันมีมากขึ้นด้วย (เกริกไกร จิระแพทย์, 2520)

จ. มูลเหตุจากกฎหมายหรือระเบียบมีช่องว่างหรือมีข้อบกพร่อง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของกฎหมายคือ การคอร์รัปชันมิได้เป็นอาชญากรรมที่เห็นได้โจ่งแจ้ง ประกอบกับการหาพยานหลักฐานทำได้ยาก ยิ่งกว่านั้นการคอร์รัปชันยังก่อประโยชน์ให้คู่กรณีทั้งสองฝ่าย จึงไม่ค่อยมีฝ่ายใดยอมเปิดเผยและถ้าหากมีฝ่ายใดปรารถนาจะเปิดเผยความจริงในเรื่องนี้ กฎหมายหมิ่นประมาทก็ยับยั้งเอาไว้ อีกทั้งกฎหมายของทุกประเทศเอาผิดกับบุคคลผู้ให้สินบนเท่ากับผู้รับสินบนจึงไม่ค่อยมีผู้ให้สินบนรายใดกล้าดำเนินคดีกับผู้รับสินบนเลย ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ถ้ากฎหมายออกมาตรงกันข้ามกับความพอใจของคนส่วนใหญ่ในสังคมหรือทำให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายนั้นได้เปรียบก็เป็นที่มาของคอร์รัปชันเช่นกัน เป็นต้นว่ากฎหมายเกี่ยวกับการพนัน โสเภณี ยาเสพติด ที่ดิน ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น (เกริกไกร จิระแพทย์, 2520)

ฉ. มูลเหตุจากการมีตำแหน่งหน้าที่ที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิด ถ้าปราศจากอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ราชการแล้ว การคอร์รัปชันจะเกิดขึ้นได้ยาก แม้จะมีสภาพแวดล้อมประการอื่นประกอบอยู่ด้วยก็ตาม ส่วนราชการใดจะมีการคอร์รัปชันหรือไม่ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของผู้นำและความยึดมั่นในหลักจริยธรรม หลายกรณีเกิดขึ้นเพราะผู้นำอ่อนแอ การคอร์รัปชันพบมากในส่วนราชการที่เจ้าหน้าที่ระดับสูงไม่สามารถควบคุมเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยให้อดทนต่อความเย้ายวนของสินบนได้ ยิ่งไปกว่านั้นก็คือเจ้าหน้าที่ระดับสูงเหล่านั้นก็คอร์รัปชันเสียเอง (เกริกไกร จิระแพทย์, 2520) เจ้าพนักงานผู้มีตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติอนุญาตให้สัมปทานหรือคำอนุมัติอนุญาตประกอบการต่างๆ ตำแหน่งหน้าที่ในลักษณะนี้เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิด เพราะเป็นไปในลักษณะที่เป็นภาษาพูดว่า “เกือบจะว่าไม่ต้องทำอะไร ปล่อยให้เข้ามาติดตาขายเอง” หมายความว่ากักเรื่องไว้เฉยๆ เดี่ยวก็วิ่งมาหาเอง แล้วก็ได้มาอย่างนี้ แต่ไม่ได้หมายความว่ากรมมีตำแหน่งหน้าที่ที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิดจำเป็นต้องเป็นตำแหน่งใหญ่ๆ ตำแหน่งเล็กๆ ก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งสูงเสมอไป (สุธี อากาศฤกษ์, 2524)

ช. มูลเหตุจากการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ โดยสุธี อากาศฤกษ์ได้สันนิษฐานไว้ว่าการตกอยู่ในภาวะแวดล้อมและอิทธิพลของผู้ทุจริตมีทางเป็นไปได้ที่ผู้นั้นจะต้องทำทุจริตด้วย เนื่องจากมีตัวอย่างของบุคคลที่มาหาในลักษณะเดือร้อนมากราย เพราะถูกตั้งกรรมการสอบสวนให้ออกจากราชการ มีข้าราชการจำนวนไม่น้อยที่บ่นในที่ลับและที่เปิดเผยว่าตนเองไม่ยอมยุ่งเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน แต่จะทำอย่างไรได้ในเมื่อคอร์รัปชันเป็นเรื่องของ “ระบบ” (เกริกศักดิ์ กองศิลป์, 2515) สอดคล้องกับนายกรัฐมนตรีแห่งอินเดียได้กล่าวไว้ว่า การที่ผู้นำระดับสูงประกาศว่าทุกคนต่างทำการคอร์รัปชันกันทั้งนั้น เป็นการสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการคอร์รัปชันขึ้นมาในสังคม เพราะข้าราชการชั้นผู้น้อยก็จะคิดว่า หากคนอื่นทั่วไปต่างทำการคอร์รัปชันกันหมด แล้วทำไมตนจึงจะไม่ทำเหมือนกับเขาบ้างเล่า (อุทัย หิรัญโต, 2512)

ซ. มูลเหตุอื่นๆ ของการคอร์รัปชัน เช่น อิทธิพลของภรรยาหรือผู้หญิง กรณีนี้ อุทัย หิรัญโต กล่าวไว้ว่า ภรรยาที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญในการก่อให้เกิดการคอร์รัปชันในวงราชการ เนื่องจากภรรยาข้าราชการเป็นตัวละครสำคัญที่ไปสนับสนุนและส่งเสริมให้สามีของตนทำการคอร์รัปชันด้วยวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ ความมั่งคั่งสมบูรณ์และเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจภายในครอบครัว จุดเริ่มต้นที่ทำให้ภรรยาเข้ามามีส่วนในการคอร์รัปชัน เพราะภรรยาเป็นผู้ใกล้ชิดสามีผู้ใช้อำนาจหน้าที่อำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นมากที่สุด ด้วยเหตุนี้เองที่ผู้แสวงหาประโยชน์จากข้าราชการจึงชอบที่จะเข้ามาหา “คุณนาย” หรือเรียกว่า “เข้าหลังบ้าน” ภรรยาจะเข้ามามีบทบาทในหน้าที่การงานของสามี ในบางกรณีสามีอาจจะรังเกียจการคอร์รัปชันเพราะเห็นเป็นสิ่งชั่วร้ายและกลัวความผิด แต่ต้องจำใจคอร์รัปชันเพราะกลัวภรรยาจะไม่พอใจและทนอิทธิพลต่อการรบเร้าของภรรยาไม่ไหว (อุทัย หิรัญโต, 2512)

2.2 แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด (Bounded Rational Corruption Model)

Suriya และ Pruekruedee (2014) เสนอแบบจำลอง bounded rational corruption เป็นแบบจำลองที่พยายามอธิบายธรรมชาติของการคอร์รัปชัน แรงจูงใจในการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันและกลไกในการป้องกันและปราบปราม แบบจำลองนี้มีแนวคิดพื้นฐานพัฒนามาจากแบบจำลองของ Galor และ Zeira (1993) โดยนำวิธีการทางคณิตศาสตร์จากแบบจำลองนี้มาใช้แต่ปรับเปลี่ยนขอบเขตการวิเคราะห์ไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันแทนที่การศึกษาดังที่ปรากฏในแบบจำลองดั้งเดิม

แบบจำลอง Bounded Rational Corruption อธิบายว่าธรรมชาติของมนุษย์จะทำการคอร์รัปชันเมื่อความพึงพอใจที่ได้รับจากการกระทำการคอร์รัปชันมากกว่าการเลือกไม่ทำการคอร์รัปชัน (ภาพที่ 2.1) และการรับผลประโยชน์มากกว่าในระยะยาวเช่นกัน (ภาพที่ 2.2) บัณฑิตบุคคลผู้มีสินทรัพย์มากกว่าต้นทุนของการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันจะเลือกกระทำการคอร์รัปชัน ส่วนบัณฑิตบุคคลผู้มีสินทรัพย์น้อยกว่าต้นทุนการกระทำการคอร์รัปชันแต่มากกว่าจุด f จะอาศัยทุนหรืออำนาจจากผู้อื่นในการกระทำการคอร์รัปชัน สำหรับบัณฑิตบุคคลผู้ซึ่งสินทรัพย์น้อยกว่าจุด f จะไม่ทำการคอร์รัปชันเพราะความไม่คุ้มค่างระหว่างการตอบแทนผู้ให้ยืมและผลประโยชน์ที่ได้รับ ไม่ใช่จากการเกรงกลัวความผิด เหตุการณ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นในโลกที่ไร้ซึ่งการตรวจสอบและลงโทษผู้กระทำการคอร์รัปชัน

แบบจำลองนี้เมื่อรวมกับกรอบความคิดเหตุผลโดยบัณฑิตบุคคลขาดจิตสำนึกและทำการคอร์รัปชันเพราะบัณฑิตบุคคลมิได้ตระหนักถึงบทลงโทษและอาจจะหลงระเหิงว่าไม่มีบทลงโทษหรือบทลงโทษนั้นอาจจะเป็นผลจากตำแหน่งอำนาจที่เอื้อผลประโยชน์ อย่างไรก็ตามความเชื่อนี้ไม่ได้

เป็นจริง เป็นสิ่งลวงตาของโลกที่ปราศจากการลงโทษผู้กระทำการคอร์รัปชันชักจูงให้ปัจเจกบุคคลเข้าสู่กรอบความคิดเหตุผลเมื่อเขาตัดสินใจที่จะกระทำการคอร์รัปชัน

สมมติฐาน

1. บุคคลที่กระทำการคอร์รัปชันจะมีรายได้มากกว่าบุคคลที่ไม่ได้กระทำการคอร์รัปชัน
2. มีต้นทุนของการคอร์รัปชันอยู่ระดับหนึ่งเรียกว่า h
3. บุคคลหนึ่งๆมีสินทรัพย์ (endowments) อยู่เท่ากับ X
4. หากบุคคลใดมีสินทรัพย์มากกว่าต้นทุนของการคอร์รัปชันจะเลือกกระทำการคอร์รัปชัน
5. เวลา มีสองช่วง คือ ปีแรก บุคคลหนึ่งสามารถเลือกกระทำการคอร์รัปชันหรือเลือกที่จะทำงานโดยสุจริต กับปีที่สองซึ่งจะดูผลว่าใครจะเลือกอย่างไรในแบบจำลองนี้
6. กำหนดสมการ Utility ดังนี้

$$U = C^\alpha S^{1-\alpha}$$

เมื่อ C คือการบริโภคและ S คือการออม และ $0 < \alpha < 1$

ภายใต้ข้อจำกัดของรายได้ คือ $C + S = Y$

การหาคุณภาพของแบบจำลอง

เริ่มต้นเราจะสร้าง Lagrange function เหล่านั้นขึ้นเพื่อ Maximize Utility ภายใต้ข้อจำกัดของรายได้ แล้วหา First derivative เทียบกับ C, S และ λ จากนั้นกำหนดให้ First derivative เท่ากับ 0 แล้วแก้สมการออกมาจะได้ Optimal Utility ออกมาดังต่อไปนี้

$$U^* = \alpha^\alpha (1-\alpha)^{1-\alpha} \cdot Y$$

กำหนดให้พจน์ $\alpha^\alpha (1-\alpha)^{1-\alpha}$ เรียกว่า e

ดังนั้น $U^* = eY$

และยังจะได้ว่า $S^* = (1-\alpha)Y$

ต่อมาถ้าพบว่าสินทรัพย์ที่มีอยู่ต่ำกว่าต้นทุนของการคอร์รัปชัน บุคคลหนึ่งสามารถกู้เงินเพื่อการคอร์รัปชันได้ แต่ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยของการกู้เพื่อการคอร์รัปชันจะเท่ากับ i ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเท่ากับ r โดยที่ $i > r$

กรณีที่ 1: บุคคลที่ไม่กระทำการคอร์รัปชันในปีแรก

รายได้ของบุคคลหนึ่งที่ไม่กระทำการคอร์รัปชันจะเท่ากับ สินทรัพย์เดิมบวกกับรายได้ในปีแรก พร้อมดอกเบี้ยเงินฝาก บวกกับรายได้ในปีที่สอง (ซึ่งได้เท่ากับปีแรก คือ W_N)

$$Y = (X + W_N)(1+r) + W_N$$

ความพอใจของบุคคลนี้จะได้เท่ากับ

$$U_N = eY = e[(X + W_N)(1+r) + W_N]$$

$$U_N = e(1+r)X + eW_N(2+r)$$

$$S_N = (1-\alpha)[(X + W_N)(1+r) + W_N]$$

$$\text{อย่าลืมว่า } e = \alpha^\alpha (1-\alpha)^{1-\alpha}$$

กรณีที่ 2 : บุคคลที่เลือกกระทำการคอร์รัปชันในปีแรก

บุคคลที่สามารถกระทำการคอร์รัปชันในปีแรกได้มีสองประเภท คือ ประเภทแรกคนที่มีสินทรัพย์มากกว่าต้นทุนการคอร์รัปชัน ($X \geq h$) และประเภทที่สองคนที่มีสินทรัพย์น้อยกว่าต้นทุนการคอร์รัปชันแต่อาศัยการกู้ยืมเพื่อการคอร์รัปชัน

ในประเภทแรก คือคนที่มีสินทรัพย์มากกว่าต้นทุนของการคอร์รัปชัน รายได้ของเขาจะเท่ากับสินทรัพย์ที่มีอยู่ลบด้วยต้นทุนการคอร์รัปชัน พร้อมดอกเบี้ยเงินฝากและบวกกับรายได้ในปีที่สอง สำหรับผู้ที่กระทำการคอร์รัปชันซึ่งสูงกว่ารายได้ทั่วไป ($W_K > W_N$)

$$Y = (X - h)(1+r) + W_K$$

แล้วเขาจะมีความพอใจเท่ากับ

$$U_{E1} = eY = e[(X - h)(1+r) + W_K]$$

$$U_{E1} = e(X - h)(1+r) + eW_K$$

$$U_{E1} = e(1+r)X - e(1+r)h + eW_K$$

$$U_{E1} = e(1+r)X + e(W_K - (1+r)h)$$

ในประเภทที่สอง คือคนที่ต้องกู้ยืมเงินเพื่อการคอร์รัปชัน รายได้ของเขาจะเท่ากับสินทรัพย์ลบด้วยต้นทุนของการคอร์รัปชัน พร้อมจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อการคอร์รัปชัน แต่จะบวกรายได้สำหรับผู้ที่กระทำการคอร์รัปชันในปีที่สอง

$Y = (X - h)(1 + i) + W_K$ สังเกตว่าเขาต้องจ่ายดอกเบี้ยเพื่อการคอร์รัปชันเท่ากับ i ไม่ใช่ r นอกจากนั้นสังเกตว่า $X < h$ ทำให้พจน์แรกที่ถูกคูณอยู่นั้นติดลบ ซึ่งเขียนขยายความได้ดังนี้

$$Y = (X - h) + (X - h)i + W_K$$

หรือหากเขียนให้ชัดก็คือ ให้ $X - h = -g$ จะได้ว่า

$$Y = W_K - g - gi$$

นั่นคือรายได้ของเขาจะเหลือเท่ากับ รายได้ในปีที่สอง หักเงินกู้เพื่อการคอร์รัปชันในปีแรก และหักดอกเบี้ยเพื่อการคอร์รัปชัน

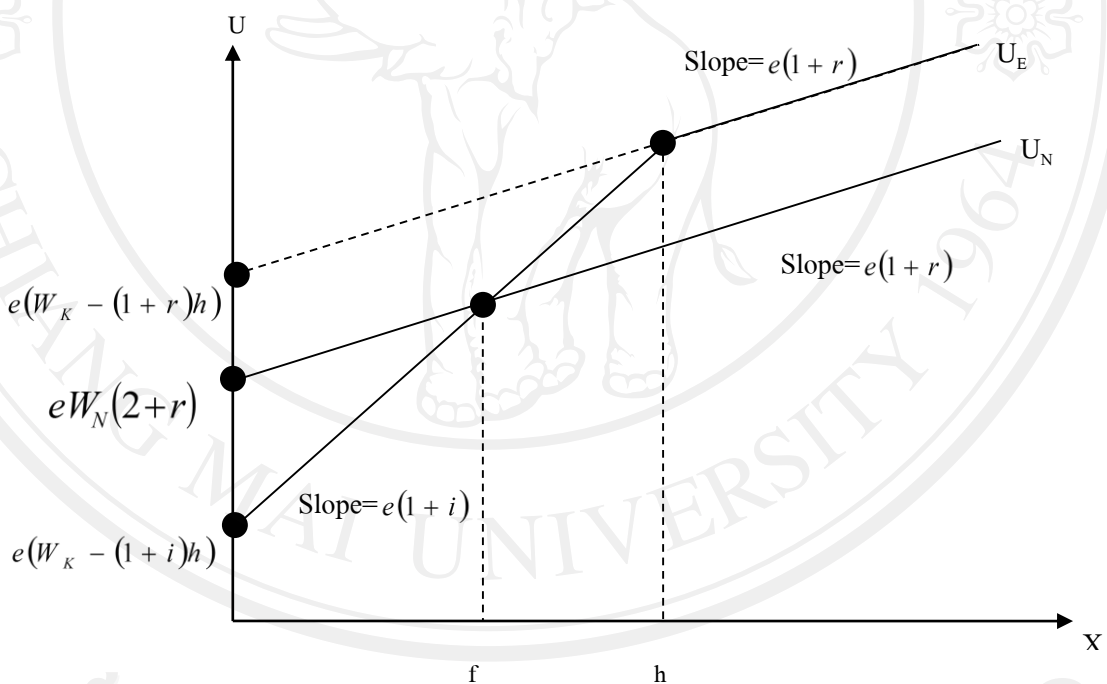
แล้วเขาจะมีความพอใจเท่ากับ

$$U_{E2} = eY = e[(X - h)(1 + i) + W_K]$$

$$U_{E2} = e(1 + i)X - e(1 + i)h + eW_K$$

$$U_{E2} = e(1 + i)X + e(W_K - (1 + i)h)$$

นำสมการ U_N , U_{E1} และ U_{E2} มาพล็อตเป็นกราฟจะได้ตามภาพที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 : ความพอใจของผู้ที่เลือกกระทำทุจริตคอร์รัปชัน (U_E) และที่ไม่ทุจริต (U_N)

จากภาพที่ 2.1 บุคคลหนึ่งจะเลือกกระทำการคอร์รัปชันเมื่อ $U_E > U_N$ เพราะถ้าหาก $U_N > U_E$ จะทำให้บุคคลนั้นเลือกที่จะทำงานโดยสุจริตมากกว่าที่จะกระทำการคอร์รัปชัน ดังนั้น หากบุคคลใดมีสินทรัพย์น้อยกว่าจุด f แล้วจะเลือกทำงานโดยสุจริต และไม่กระทำการคอร์รัปชัน

ในขณะที่บุคคลที่มีสินทรัพย์น้อยกว่าต้นทุนของการคอร์รัปชัน (h) แต่ยังคงมากกว่าจุด f จะเลือกกู้เงินเพื่อการคอร์รัปชันและทำการคอร์รัปชัน สำหรับผู้ที่มีสินทรัพย์มากกว่าต้นทุนการคอร์รัปชันจะทำการคอร์รัปชันทุกคนอยู่แล้ว ส่วนขยายของแบบจำลองกรอบความคิดเหตุผลคอร์รัปชันอีกประเด็นหนึ่งที่จะได้จากแบบจำลองนี้ก็คือ Steady state

Steady state คือ ภาวะที่เกิดความนิ่งในที่นี้ได้แก่การมีสินทรัพย์เหลือไปในอนาคตอย่างคงที่ ไม่มีลดหายไป ทำให้บุคคลหนึ่งเกิดความมั่นใจว่าเขาจะมีฐานะที่มั่นคงในระยะยาว

เราจะพิจารณาเงินออมในปีที่สองซึ่งจะกลายเป็นสินทรัพย์ในปีที่สาม แล้วมาดูว่าจะทำอย่างไรให้เงินออมก่อนนี้มีมูลค่าเท่าเดิมตลอดสำหรับปีที่สี่ ปีที่ห้า และปีต่อไป อย่างคงที่เรื่อยไป

โดยธรรมชาติของแบบจำลองจะเห็นได้ว่า เงินออมในปีที่สองจะกลายเป็นสินทรัพย์ในปีที่สาม โดยปริยาย

$$X_{t+1} = S_t$$

ทั้งนี้สมการการออมในปีที่สองที่ได้จาก Optimization ได้แก่

$S_t^N = (1-\alpha)[(X + W_N)(1+r) + W_N]$ สำหรับคนที่มีสินทรัพย์น้อยกว่าจุด f และไม่ทำการคอร์รัปชัน และทำงานได้เงินค่าจ้างเท่ากับ W_N ในปีที่สอง

$S_t^{E1} = (1-\alpha)[(X - h)(1+r) + W_K]$ สำหรับคนที่มีสินทรัพย์มากกว่าจุด h และทำการคอร์รัปชัน และทำงานได้เงินค่าจ้างเท่ากับ W_K ในปีที่สอง (สังเกตว่าใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก)

$S_t^{E2} = (1-\alpha)[(X - h)(1+i) + W_K]$ สำหรับคนที่มีสินทรัพย์มากกว่าจุด f แต่น้อยกว่าจุด h และทำการคอร์รัปชัน และทำงานได้เงินค่าจ้างเท่ากับ W_K ในปีที่สอง (สังเกตว่าใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อการคอร์รัปชัน)

ดังนั้นเงินออมในปีที่สองเหล่านี้จะกลายเป็นสินทรัพย์ของปีที่สาม คือ $X_{t+1}^N = S_t^N$

รวมทั้ง $X_{t+1}^{E1} = S_t^{E1}$ และ $X_{t+1}^{E2} = S_t^{E2}$

ต่อมาเราจะนำมาพล็อตในกราฟความสัมพันธ์ระหว่าง X_t กับ X_{t+1} โดยมีเส้น 45 องศาเป็นตัวชี้ว่า $X_{t+1} = X_t$ ซึ่งหมายความว่าสินทรัพย์ที่เหลือในปีที่สองจะเท่ากับสินทรัพย์ที่มีในปีที่สาม การที่สินทรัพย์ในทุกปีเหลือเท่าเดิมนี้เรียกว่า Steady state

นอกจากนั้นเส้นกราฟจะหาได้จากสมการเงินออม โดยความชันของเส้นจะเท่ากับพจน์ที่คูณอยู่กับ X ส่วนพจน์ที่เหลือจะเป็นจุดตัดแกนตั้ง ดังนี้

กรณีที่ 1 : ผู้ที่ไม่ได้กระทำการคอร์รัปชัน

$$S_t^N = (1-\alpha)[(X + W_N)(1+r) + W_N]$$

$$S_t^N = (1-\alpha)(1+r)X + (1-\alpha)(1+r)W_N + (1-\alpha)W_N$$

$$S_t^N = (1-\alpha)(1+r)X + (1-\alpha)W_N(1+r+1)$$

$$S_t^N = (1-\alpha)(1+r)X + (1-\alpha)(2+r)W_N$$

กรณีที่ 2 : ผู้ที่มีสินทรัพย์มากกว่า h และกระทำการคอร์รัปชันโดยอัตโนมัติ

$$S_t^{E1} = (1-\alpha)[(X - h)(1+r) + W_K]$$

$$S_t^{E1} = (1-\alpha)(1+r)X - (1-\alpha)(1+r)h + (1-\alpha)W_K$$

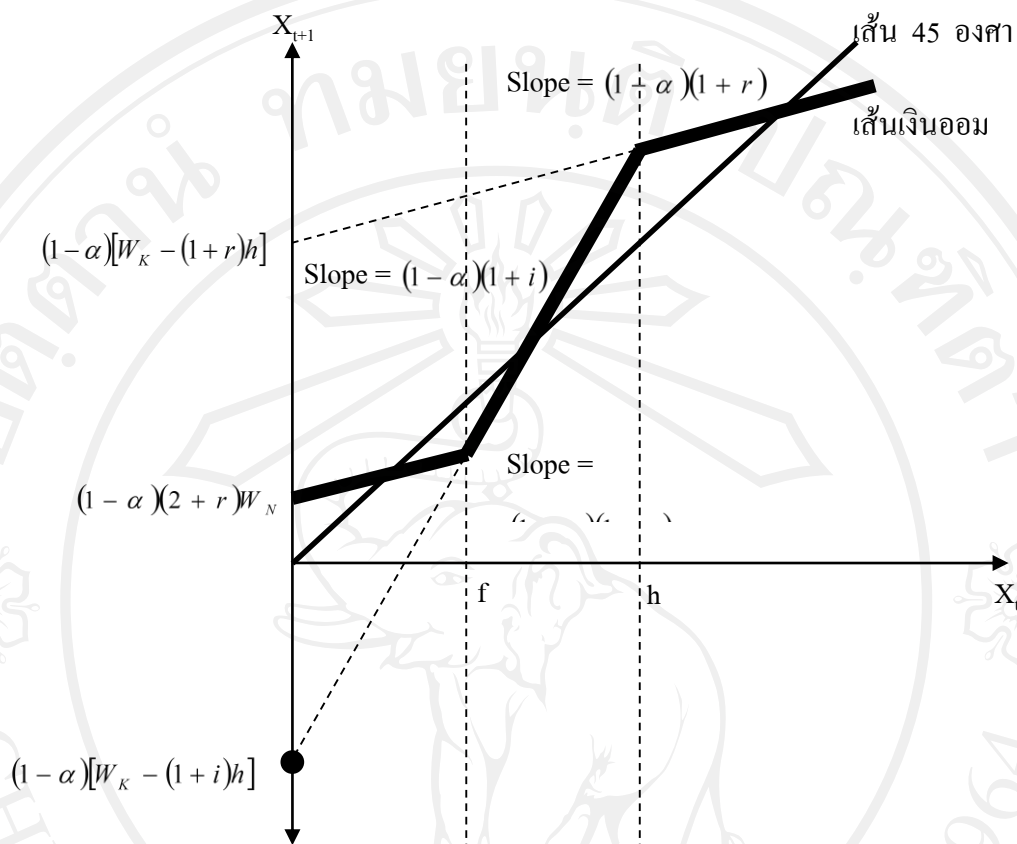
$$S_t^{E1} = (1-\alpha)(1+r)X + (1-\alpha)[W_K - (1+r)h]$$

กรณีที่ 3 : ผู้ที่มีสินทรัพย์มากกว่า r แต่น้อยกว่า h ซึ่งเลือกกระทำการคอร์รัปชัน โดยการกู้ยืมเงินเพื่อการคอร์รัปชัน

$$S_t^{E2} = (1-\alpha)[(X - h)(1+i) + W_K]$$

$$S_t^{E2} = (1-\alpha)(1+i)X - (1-\alpha)(1+i)h + (1-\alpha)W_K$$

$$S_t^{E2} = (1-\alpha)(1+i)X + (1-\alpha)[W_K - (1+i)h]$$

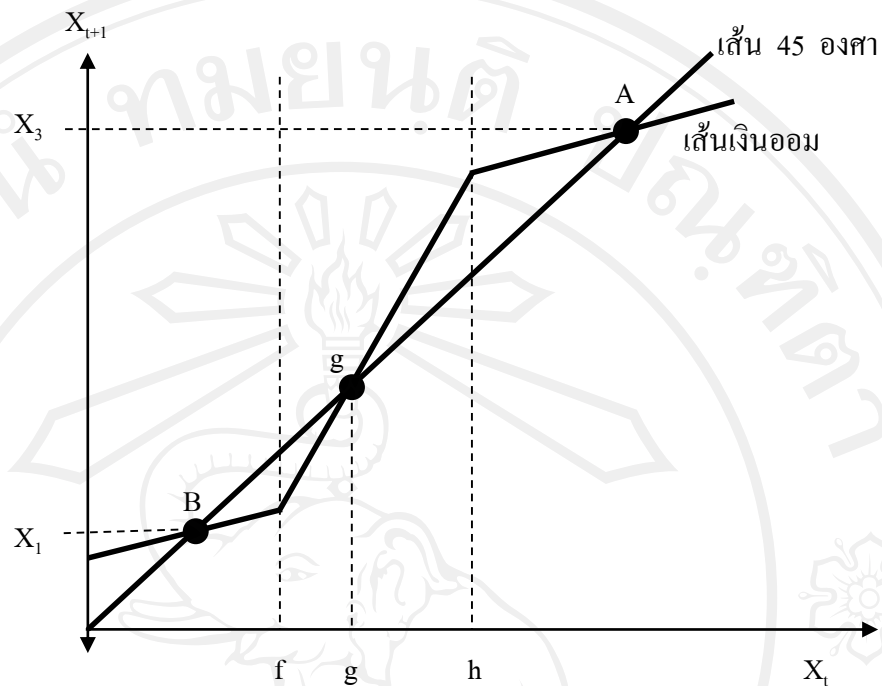

ภาพที่ 2.2 : เส้นเงินออมและเส้น 45 องศา สำหรับการวิเคราะห์ Steady state

การวิเคราะห์ดุลยภาพแบ่งออกเป็นสามช่วงตามภาพที่ 2.3 ดังนี้

1. สำหรับผู้ที่มีสินทรัพย์มากกว่า h จะมีดุลยภาพของสินทรัพย์ในระยะยาวอยู่ที่จุด A ซึ่งเป็นมูลค่าเท่ากับ X_3
2. สำหรับผู้ที่มีสินทรัพย์น้อยกว่า f จะมีดุลยภาพของสินทรัพย์ในระยะยาวอยู่ที่จุด B ซึ่งเป็นมูลค่าเท่ากับ X_1
3. แต่สำหรับผู้ที่มีสินทรัพย์ระหว่าง f และ h ซึ่งกู้เงินมาเพื่อกระทำการอุปถัมภ์นั้น อาจจะถูกเหมือนดุลยภาพอยู่ที่จุด g แต่ไม่เป็นเช่นนั้นเพราะหากมีปัจจัย (shock) บางอย่างเข้ามากระทบพวกเขา ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ดุลยภาพอื่นอย่างง่ายดาย ดังนี้
  - 3.1 หากมีปัจจัยภายนอกที่เข้ามากระทบ (shock) ทางบวก เช่น ได้รับเงินโอนจากคนอื่น จะทำให้ดุลยภาพเปลี่ยนจาก g ไปเป็นจุด A

3.2 หากมีปัจจัยภายนอกที่เข้ามากระทบ (shock) ทางลบ เช่น ต้องโอนให้คนอื่น จะทำให้ดุลยภาพเปลี่ยนจาก g ไปเป็นจุด B

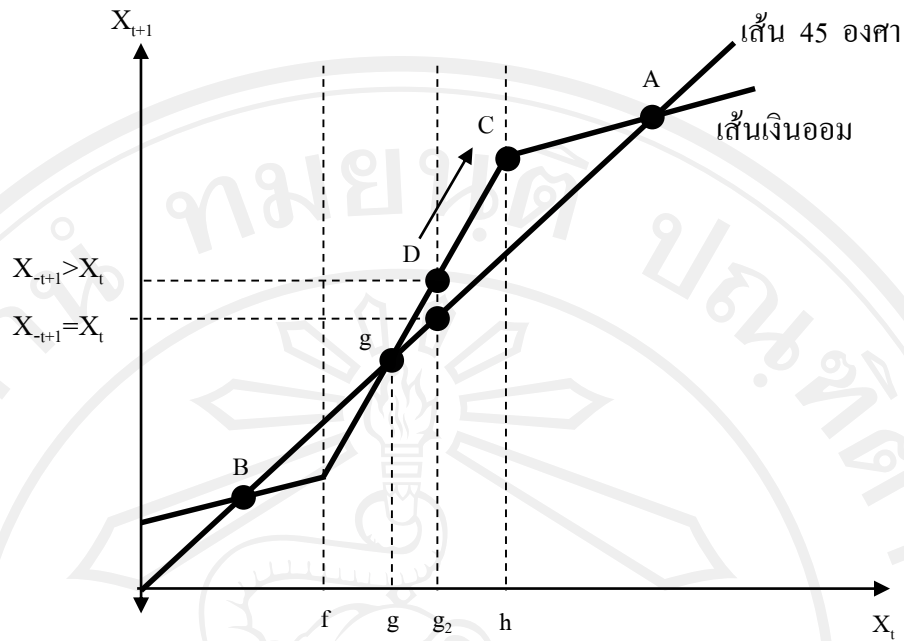

ภาพที่ 2.3 : การวิเคราะห์จุดดุลยภาพที่เป็น Steady State

กลไกของการเปลี่ยนแปลงดุลยภาพจากจุด g ไปยังจุด A มีขั้นตอนต่อไปนี้

1. เมื่อบุคคลหนึ่งได้รับเงินโอน ทำให้มีสินทรัพย์มากกว่าระดับ g เช่นที่ g_2 จะทำให้สินทรัพย์ในอนาคตมากกว่าสินทรัพย์ในปัจจุบัน ดังภาพที่ 2.4

2. ดังนั้นรายได้ในอนาคตของเขาจะเท่ากับ $Y_{t+1} = (X_{t+1} - h)(1+i) + W_K$ ซึ่งมากกว่า $Y_t = (X_t - h)(1+i) + W_K$ เพราะ $X_{t+1} > X_t$ และเงินออมของเขาในอนาคตจะเท่ากับ $S_{t+1}^{E2} = (1-\alpha)[(X_{t+1} - h)(1+i) + W_K]$ ซึ่งมากกว่า $S_t^{E2} = (1-\alpha)[(X_t - h)(1+i) + W_K]$ เพราะ $X_{t+1} > X_t$ เช่นกันการที่เงินออมมากขึ้นได้เรื่อยๆ แสดงว่าเกิดการเคลื่อนที่บนเส้นเงินออมจากจุด D ไปยัง C และเมื่อเขามีรายได้ไม่น้อยไปกว่า h (ต้นทุนของการคอร์รัปชัน) เขาก็ไม่ต้องกู้แล้ว จากนั้นไปเขาก็จะกลายเป็นชนชั้นใหม่ที่มีสินทรัพย์ไม่ต่ำกว่า h และดุลยภาพของเขาก็จะเป็นเหมือนกับคนชั้นเดียวกันโดยทั่วไปก็คือจะไปจบลงที่จุด A ได้โดยอัตโนมัติ

ภาพที่ 2.4 : การปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพจากจุด g ไปยังจุด A

กลไกของการเปลี่ยนแปลงดุลยภาพจากจุด g ไปยังจุด B มีขั้นตอนต่อไปนี้

1. เมื่อบุคคลหนึ่งได้รับเงินโอน ทำให้มีสินทรัพย์มากกว่าระดับ g เช่นที่ g_2 จะทำให้สินทรัพย์ในอนาคตน้อยกว่าสินทรัพย์ในปัจจุบันดังภาพที่ 2.5

2. ดังนั้นรายได้ในอนาคตของเขาจะเท่ากับ $Y_{t+1} = (X_{t+1} - h)(1+i) + W_K$ ซึ่งน้อยกว่า $Y_t = (X_t - h)(1+i) + W_K$ เพราะ $X_{t+1} < X_t$ และเงินออมของเขาในอนาคตจะเท่ากับ $S_{t+1}^{E2} = (1-\alpha)[(X_{t+1} - h)(1+i) + W_K]$ ซึ่งน้อยกว่า $S_t^{E2} = (1-\alpha)[(X_t - h)(1+i) + W_K]$ เพราะ $X_{t+1} < X_t$ เช่นกัน การที่เงินออมน้อยลงเรื่อยๆ แสดงว่าเกิดการเคลื่อนที่บนเส้นเงินออมจากจุด J ไปยัง M และเมื่อเขามีรายได้ที่ระดับ f แล้วเขาก็จะพบว่าไม่ควรจะกู้เงินมาเพื่อการคอร์รัปชันอีกต่อไป แต่เขาจะได้รับความพอใจมากกว่าเมื่อไปทำงานรับเงินเดือนแค่ W_N เหมือนกับผู้ที่ไม่ได้กระทำการคอร์รัปชันทั่วไป (คือ $U_N > U_E$) หากสินทรัพย์น้อยกว่า f ภาพที่ 2.5 และเขาก็จะไม่กระทำการคอร์รัปชันอีกต่อไป ทำให้เขาไม่ได้มีรายได้เท่ากับ W_K แต่จะมีรายได้เพียงเพียง W_N เพราะเขาได้ทำงานโดยสุจริตแล้ว ไม่สนใจว่าเขาจะเคยพยายามคอร์รัปชันมาแค่ไหน ถึงจะพยายามกระทำการคอร์รัปชันแต่ไม่สำเร็จ เขาก็จะมีรายได้เท่ากับคนที่ทำงานโดยสุจริต จากนั้นไปเขาก็จะกลายเป็นชนชั้นคนจนและดุลยภาพของเขาก็จะเป็นเหมือนกับคนจนทั่วไปก็คือจะไปจบลงที่จุด B โดยอัตโนมัติ

สมมติฐานข้อที่ 2) สาเหตุของการทุจริตเกิดจากตัวแปรด้านตัวบุคคล ตัวแปรด้านระบบราชการ และสังคมและตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบภายนอกอื่นๆ ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย ฯลฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด ยอมรับว่าปัจจัยด้านตัวบุคคลเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริตการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในกระทรวงสาธารณสุข โดยมีความร่วมมือจากบุคคลในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการประจำ และทุนเอกชน

สมมติฐานข้อที่ 3) วิธีการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้ได้ผลต้องแก้ไขที่ระบบการตรวจสอบให้เข้มแข็ง ปรับวัฒนธรรมการทำงานในองค์กรของรัฐและสร้างบรรทัดฐานทางสังคมให้เข้มแข็งพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการปรับวัฒนธรรมการทำงานของข้าราชการเพื่อให้ข้าราชการมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานให้มากขึ้นนั้นไม่น่าจะทำได้เพราะซ้ำเกินไปสำหรับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่ยอมรับในสิ่งที่เป็นรูปธรรมจับต้อง ได้มากกว่า เช่น ทรัพย์สิน เงินทอง

พุทธรักษา สุธีวสินนนท์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กัน มีประชากรกลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็นสามกลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มที่ 2 กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จังหวัดลำพูน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 8 จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มที่ 3 บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 80 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 73.8 มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปีร้อยละ 50 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 77.5 ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีร้อยละ 25 มีอายุการทำงานงานระหว่าง 1 – 5 ปีร้อยละ 56.3 และปฏิบัติงานในสังกัดเทศบาลตำบลร้อยละ 57.5 ผลการวิจัยพบว่า ช่องทาง โอกาสและพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าส่วนมากเกิดจากการใช้อำนาจ ตำแหน่งเอื้อประโยชน์ให้บริษัทและสถานประกอบการทั้งของตนเองและพรรคพวก การจูงใจ เรียกร้อง ข่มขู่ หน่วงเหนี่ยวหรือกลั่นแกล้งเพื่อหาประโยชน์ใส่ตนหรือพวกพ้อง การรับสินบนเพื่อให้การคุ้มครองธุรกิจผิดกฎหมาย นอกจากนี้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงานท้องถิ่น สำนักงานตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า พฤติกรรมการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีความรุนแรงมาก เพราะมีงบประมาณพัฒนาท้องถิ่นและรายได้จากการจัดเก็บขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก เมื่อผู้บริหารและบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนมีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน จากการดำเนินงานตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบเจอพฤติกรรมการคอร์รัปชันรูปแบบต่างๆ อาทิ การให้สัมปทาน การจัดซื้อ จัดจ้าง และการประมูลงาน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในงานการจ้างเหมาซ่อมแซมปรับปรุงถนน การขุดลอกคลอง การก่อสร้างอาคารสถานประกอบการ โรงแรม ที่พักต่างๆ

Gary S. Becker (1968) ศึกษาเรื่อง “อาชญากรรมและบทลงโทษ: วิธีการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์” (Crime and Punishment: An Economic Approach) โดยใช้เศรษฐศาสตร์ประยุกต์มาจากทฤษฎีการวิเคราะห์ทางเลือกและสวัสดิการ (theory of choice, welfare analysis) เพื่อภาครัฐและเอกชนสามารถกำหนดนโยบายควบคุมการกระทำผิดกฎหมาย ปัจจัยในการตัดสินใจของสาธารณะคือค่าใช้จ่ายของตำรวจ ศาล และอื่นๆ โดยกำหนดให้ p (probability) เป็นโอกาสในการตรวจพบผู้กระทำผิดและจับกุมผู้กระทำผิดมาตัดสินและจำนวนของผู้ต้องโทษกำหนดให้เป็น f (frequency) รูปแบบของการลงโทษเช่นการคุมขัง การคุมประพฤติ และการปรับ ค่าที่ได้จะมาจากปัจจัยสามส่วนต่อไปนี้อันแรกคือความเสียหายจากการกระทำผิดกฎหมายกำหนดให้เป็น O (offense) ต่อมาคือต้นทุนได้มาซึ่ง p และสุดท้ายคือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง p และ f ต่อ O การลดความสูญเสียรายได้ของสังคมจากการกระทำผิดให้ได้มากที่สุดคือเป้าหมายที่สำคัญ โดยค่าของ p และ f ยิ่งสูงขึ้นความเสียหายจากการกระทำผิดยิ่งเพิ่มมากขึ้นด้วยความรุนแรงของการกระทำผิด เช่น การฆาตกรรมและการข่มขืน ควรที่จะได้รับโทษหนักมากกว่าผู้กระทำผิดข้อหาไม่ร้ายแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฆาตกรรมที่ได้ไต่ตรองไว้ก่อนควรที่จะถูกลงโทษอย่างรุนแรงและมากกว่าการฆาตกรรมที่มิได้ไต่ตรองไว้ก่อนหรือมากกว่าผู้กระทำผิดที่กระทำลงไปด้วยความจำเป็น ได้เสนอแนะว่าระบบการจัดการอาชญากรรมที่เหมาะสมคือกำหนดอัตราค่าปรับที่สูงและโอกาสในการตรวจพบและจับกุมที่ต่ำเพื่อลดต้นทุนของระบบการจัดการอาชญากรรม

Daniel Treisman (2000) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยของการคอร์รัปชัน: การศึกษาระหว่างประเทศ (The cause of corruption: a cross-national study) โดยได้ใช้ทฤษฎีต่างๆ รวมไปถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ระดับเศรษฐกิจ สถาบันทางการเมือง และนโยบายของรัฐบาลแต่ละประเทศ โดยตั้งสมมติฐานไว้ถึง 12 สมมติฐานด้วยกันดังต่อไปนี้

H1: ระบบกฎหมายมีประสิทธิภาพ – ดังนั้นจึงมีการคอร์รัปชันต่ำ – กลุ่มประเทศที่มีระบบกฎหมายทั่วไป

H2: ระบบกฎหมายมีประสิทธิภาพ – ดังนั้นจึงมีการคอร์รัปชันต่ำ – สหราชอาณาจักรและอดีตอาณานิคม

H3: การคอร์รัปชันต่ำในกลุ่มประเทศนิกายโปรเตสแตนต์

H4: การคอร์รัปชันจะต่ำในกลุ่มประเทศประชาธิปไตยที่มีอิสระและเมืองค้ำกรที่เข้มแข็ง

H5: การคอร์รัปชันจะต่ำในกลุ่มประเทศที่เศรษฐกิจพัฒนาแล้วซึ่งประชากรมีการศึกษาและอ่านออกเขียนได้และมีการแบ่งระหว่าง“รัฐ”กับ“เอกชน”อย่างปกติและชัดเจน

H6: การคอร์รัปชันจะต่ำในกลุ่มประเทศที่ข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่รัฐมีเงินเดือนที่สูง

H7: การคอร์รัปชันจะสูงในกลุ่มประเทศที่การเมืองขาดเสถียรภาพ

H8: การคอร์รัปชันจะสูงในกลุ่มประเทศที่มีการแทรกแซงเศรษฐกิจจากรัฐมาก (เช่น การออกกฎระเบียบการจัดเก็บภาษี)

H9: การคอร์รัปชันจะต่ำเมื่อประเทศมีการเปิดข้อมูลเผยและนำเข้าสินค้าสูง

H10: การคอร์รัปชันจะสูงในกลุ่มประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่าล้นหลาม

H11: การคอร์รัปชันจะสูงในกลุ่มประเทศที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย

H12: การคอร์รัปชันจะต่ำในสหพันธรัฐ

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลรายปี 3 ปีตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 – 2541 โดยนำมาจากองค์การความโปร่งใสสากล (Transparency International (TI)) เพื่อประมวลผลความสำคัญของแต่ละตัวแปรที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน ดัชนีความโปร่งใสสากลเกิดขึ้นจากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ทำแบบสำรวจอีกทีหนึ่งรวบรวมจากกลุ่มผู้วิจัยที่มหาวิทยาลัยเกิทซิงเกน (Göttingen University) นอกจากนั้นยังใช้ข้อมูลจากองค์การธุรกิจระหว่างประเทศ (Business International(BI)) ใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเพื่อหาสหสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรตามสมมติฐานและตรวจสอบ พบว่า 6 สมมติฐานได้รับการสนับสนุนว่ามีการคอร์รัปชันต่ำได้แก่กลุ่มประเทศนิกายโปรเตสแตนต์ ประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคมของสหราชอาณาจักร ประเทศที่เศรษฐกิจพัฒนาแล้ว และประเทศที่มีการนำเข้าสูง สหพันธรัฐถูกจัดว่ามีการคอร์รัปชันสูง สำหรับสมมติฐานอื่นพบว่าไม่มีนัยสำคัญ

Shang-Jin Wei (2000) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดเก็บภาษีเป็นการทุจริตต่อนักลงทุนต่างชาติอย่างไร” (How taxing is corruption on international investors) การศึกษานี้ตั้งคำถามไว้สองประเด็น โดยประเด็นหนึ่งคือการคอร์รัปชันในประเทศเจ้าบ้านจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนจากต่างชาติ (Foreign Direct Investment (FDI))หรือไม่และผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีจากบริษัทต่างชาติเป็นอย่างไร

ประเด็นที่สองคือสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศต้นทางที่มีลักษณะต่างไปหรือไม่ โดยปัจจัยหลักที่ใช้อธิบายคือข้อมูลหุ้นสองด้านของการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติจำนวน 14 ประเทศต้นทางต่อ 45 ประเทศเจ้าบ้าน ข้อมูลมาจากองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ฐานข้อมูลการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ ประเทศต้นทางได้แก่ 7 ประเทศหลัก อาทิ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมนี สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส แคนาดาและอิตาลี จากนั้นใช้วิธีเพิ่มลอการิทึมแล้วจึงวิเคราะห์สมการเชิงเส้นเบื้องต้นโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุดโดยทั่วไป (OLS) แต่เนื่องจากมีปัญหาบางประการจากการที่ไม่ใช่ประเทศทั้งหมดได้รับการลงทุนโดยตรงจากประเทศต้นทางจึงเกิดค่าของ FDI ในตัวอย่างเป็นศูนย์ แก้ไขโดยการเพิ่มวิธีการแก้ไขโทบิต (Modified Tobit Estimation) เข้ามา ได้ผลการศึกษาว่าการเพิ่มอัตราภาษีที่เก็บจากบริษัทข้ามชาติหรือการคอร์ปชั่นภายในประเทศเจ้าบ้านไม่ได้ลดจำนวนการไหลเข้าของเงินทุน ประเด็นที่สองคือนักลงทุนชาวอเมริกันจะหลีกเลี่ยงประเทศเจ้าบ้านที่มีการคอร์ปชั่น

CHIANG MAI UNIVERSITY 1964

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 แผนดำเนินการ

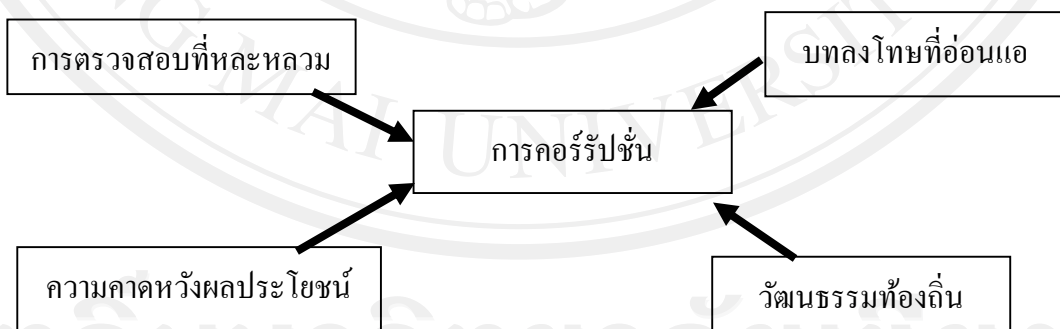
(Suriya and Harnpornchai, 2014) เสนอว่าการสร้างแบบจำลองเศรษฐมิติเพื่อคำนวณแบบจำลองกรอบความคิดเหตุผลการคอร์รัปชันมีสมมติฐานดังนี้:

สมมติฐานที่ 1 : การคอร์รัปชันเกิดจากการตรวจสอบที่หละหลวม

สมมติฐานที่ 2 : การคอร์รัปชันเกิดจากบทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชันที่อ่อนแอ

สมมติฐานที่ 3 : เมื่อผลประโยชน์จากการกระทำการคอร์รัปชันมากกว่าการไม่กระทำการคอร์รัปชัน การคอร์รัปชันจะมีความน่าสนใจ

สมมติฐานที่ 4 : การคอร์รัปชันเป็นที่ยอมรับจากวัฒนธรรมท้องถิ่นและขัดแย้งกับแนวทางสากลในการดำเนินธุรกิจหรือใช้ชีวิตอย่างซื่อสัตย์ในสังคม

ภาพที่ 3.1 : ปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน

ด้วย 4 หลักการข้างต้น ทำให้การเลือกปัจจัยสำหรับอธิบายอาจเป็นดังนี้:

I. ปัจจัยอธิบายสำหรับการคอร์รัปชันจากการตรวจสอบที่หละหลวมเป็นดังนี้

X_1 : อัตราส่วนคนรวยต่อประชากร (%)

สังคมที่มีอัตราส่วนของคนรายน้อยจะมีการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันที่ต่ำ บุคคลผู้ร่ำรวยสามารถกระทำการคอร์รัปชันได้โดยปราศจากการสังเกตจากสังคม มีเพียงชนชั้นปกครองหรือบุคคลซึ่งร่ำรวยเท่านั้นที่รู้วิธีการแกล้งรอยบุคคลที่กระทำการคอร์รัปชัน ถึงกระนั้นปัญญาชนผู้มีจำนวนน้อยนิดกลับไม่มีใครสนใจหรือไม่สิ่งดึงดูดให้ตรวจสอบการคอร์รัปชัน

ตัวแปรนี้อาจแทนด้วย Gini index ณ เวลาที่ $(t-1)$ หรือใช้อัตราส่วนรายได้ของครัวเรือนลำดับที่ 10 จากการแบ่งครัวเรือน 10 ส่วนต่อรายได้ทั้งหมด หรืออัตราส่วนรายได้ของครัวเรือนลำดับที่ 5 จากการแบ่งครัวเรือน 5 ส่วนต่อรายได้ทั้งหมด

X_2 : ระดับการพัฒนา

การคอร์รัปชันถูกตรวจพบได้ง่ายในประเทศที่พัฒนาแล้ว การคอร์รัปชันเป็นที่ถูกจับตามองของสังคม สื่อต่างๆยังช่วยตรวจสอบความซื่อสัตย์ของนักการเมืองอีกทางหนึ่ง เทคโนโลยีการตรวจจับเช่น กล้องวงจรปิด (CCTV) มีอยู่แทบทุกสถานที่ ระบบการบัญชีที่ดีเกิดขึ้น กฎหมายป้องกันการฟอกเงินเกิดขึ้นพร้อมกับการตรวจสอบที่ดี ประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศยังไม่พัฒนาอาจยังไม่มีระบบการตรวจสอบที่ดีเพียงพอต่อการตรวจสอบการคอร์รัปชันเหล่านี้

ระดับการพัฒนาแทนด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per capita) เพื่อแยกตัวแปรระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอาจแบ่งจากเกณฑ์ 15,000 ดอลลาร์ต่อคนต่อปี อีกทางเลือกหนึ่งคือดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) ที่เผยแพร่โดยสำนักงานโครงการพัฒนาโดยสหประชาชาติ (UNDP)

II. ปัจจัยอธิบายสำหรับการคอร์รัปชันจากบทลงโทษที่อ่อนเกินไป:

X_3 : ดัชนีชี้วัดความพร้อมด้านกฎหมายจาก NRI โดยสถาบันบริหารสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ

การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์เปิดเผยถึงความเข้มแข็งของการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศ สถาบันบริหารสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) โดยปกติเผยแพร่ดัชนีความพร้อมด้านเครือข่าย (NRI) ทุกปี ซึ่งประกอบด้วยดัชนีการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ วัดเป็นร้อยละของซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ต่อซอฟต์แวร์ที่ถูกคิดค่าทั้งหมดในประเทศ

III. ปัจจัยที่สนับสนุนว่าความคาดหวังผลประโยชน์จากการคอร์รัปชันมากกว่าการไม่คอร์รัปชัน

X₄: อัตราส่วนการใช้จ่ายของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (%)

การคอร์รัปชันมักเกิดขึ้นในหน่วยงานรัฐ ตัวอย่างการคอร์รัปชันเช่น จ่ายสินบนเพื่อเข้าไปมีอำนาจในการอนุมัติโครงการต่างๆของรัฐ รัฐบาลที่มีงบประมาณมากจะดึงดูดความสนใจให้เกิดการคอร์รัปชันมากขึ้น ผู้มีอำนาจหน้าที่สามารถเรียกร้อยค่าสินบนได้มากขึ้น

X₅: อัตราส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (%)

การคอร์รัปชันของรัฐบาลก่อให้เกิดหนี้สาธารณะเพื่อออกทุนให้กับโครงการใหญ่ๆ และเรียกร้อยค่าสินบนจากผู้รับเหมา โครงการใหญ่ๆเหล่านี้อาจจะไม่ได้มีค่าสำหรับการลงทุนทั้งหมดแต่มีค่าพอสำหรับการคอร์รัปชัน ไม่มีเหตุผลว่าประเทศต้องก่อหนี้สาธารณะให้ใหญ่โตจนไม่สามารถชดเชยได้ในเวลาที่กำหนด หนี้สาธารณะเปรียบเทียบกับรายได้ของประเทศจึงถูกนำมาเป็นตัวแทนของการคอร์รัปชัน

X₆: อัตราส่วนการช่วยเหลือต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (%)

อีกช่องทางหนึ่งสำหรับการคอร์รัปชัน โดยการช่วยเหลือต่างประเทศ ประเทศอาจจัดสรรการช่วยเหลือได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพเมื่อถูกแทรกแซงจากร้อยค่าสินบนซึ่งถูกเสนอจากคนรวยหรือผู้มีอำนาจบางกลุ่มในประเทศ

IV. ปัจจัยซึ่งอธิบายว่าการคอร์รัปชันเกิดจากวัฒนธรรมท้องถิ่น

X₇: อัตราส่วนของผู้ถือหุ้นต่างประเทศในบริษัทเอกชน (%)

ผู้ถือหุ้นต่างประเทศเข้ามาเพื่อลงทุนในประเทศด้วยมาตรฐานสากล วัฒนธรรมสากลและความโปร่งใส ผู้ถือหุ้นต่างประเทศยังมีมากในบริษัทเอกชนจะทำให้มั่นใจว่าธุรกิจนั้นโปร่งใสและไม่มีการติดสินบนผู้มีอำนาจหน้าที่ หนึ่งในสี่ส่วนแรกของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วไม่สามารถยอมให้เกิดการคอร์รัปชันได้ การคอร์รัปชันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศที่ลงทุน นักลงทุนอาจถูกลงโทษจากกฎหมายของประเทศซึ่งตนไปลงทุนแม้ว่าพวกเขาจะสามารถหลีกเลี่ยงการลงโทษได้

X₈: อัตราส่วนของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (%)

ประเทศสามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อรับประกันความโปร่งใสของการดำเนินธุรกิจภายในประเทศ บริษัทข้ามชาติไม่คุ้นเคยกับการจ่ายค่านายหน้าที่สูงแก่ผู้มีอำนาจ

หน้าที่เพื่อการดำเนินธุรกิจ มีอีกหลายประเทศซึ่งสามารถเลือกลงทุนได้ พวกเขาจะเลือกประเทศที่มีความโปร่งใสสูงเป็นลำดับต้นๆและเฟื่องฟูต่อประเทศที่มีการคอร์รัปชัน

X_๑: ตัวแปรแทนสำหรับสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

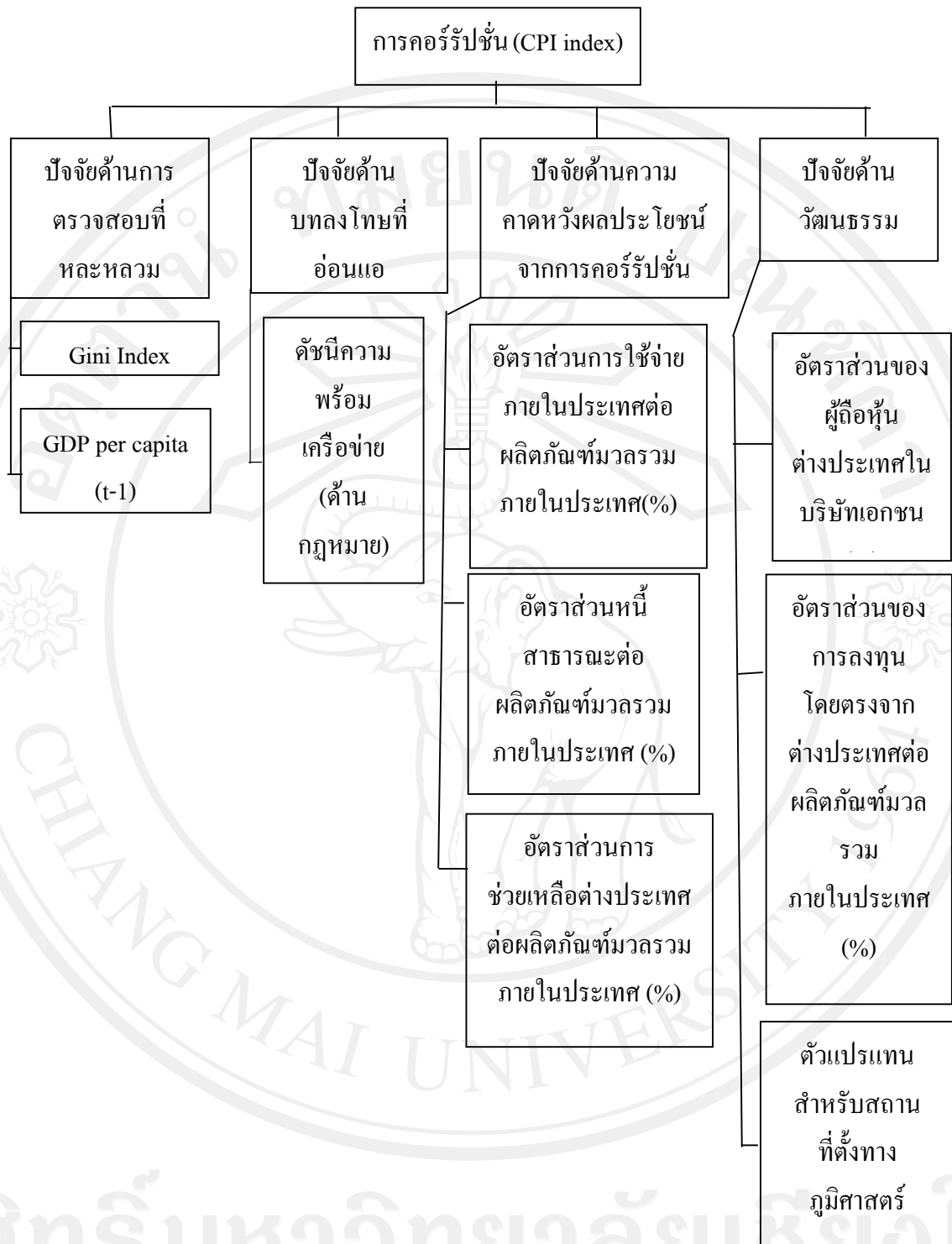
วัฒนธรรมท้องถิ่นต่างกันจากสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าส่วนใดของโลกพบเจอปัญหาการคอร์รัปชันมากเป็นพิเศษ บางทีการกำหนดตัวแปรแทนที่ดีอาจแบ่งตามทวีปหลักหรือทวีปรอง ซึ่งประกอบไปด้วย เอเชียตะวันออก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียอื่นๆ แอฟริกา อเมริกาใต้ ยุโรปตะวันออก ยุโรปตะวันตกและโอเชียเนีย โดยควรมีทวีปอเมริกาเหนือเป็นพื้นฐานซึ่งเป็นทวีปที่การคอร์รัปชันยากที่จะเกิดขึ้น

CHIANG MAI UNIVERSITY 1964

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 3.2 : ค่าชี้วัดสะท้อนแต่ละปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันเบื้องต้น

แบบจำลองเศรษฐมิติเบื้องต้นสามารถกำหนดได้ดังนี้:

$$Z = \alpha + \sum_{j=1}^J \beta_j X_j + \varepsilon$$

โดย

Z	=	ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันจากองค์การความโปร่งใสสากล (ค่าระหว่าง 0 ถึง 100)
α, β	=	ค่าพารามิเตอร์จากการคำนวณ
X_1	=	อัตราส่วนของคนรวยต่อประชากร (%) ในช่วงเวลาก่อนหน้า (t-1)
X_2	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวในช่วงเวลาก่อนหน้า (t-1)
X_3	=	ดัชนีความพร้อมด้านกฎหมายจาก NRI
X_4	=	อัตราส่วนการใช้จ่ายของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (%) ในช่วงเวลาก่อนหน้า (t-1)
X_5	=	อัตราส่วนของหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (%) ในช่วงเวลาก่อนหน้า (t-1)
X_6	=	อัตราส่วนการช่วยเหลือต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (%)
X_7	=	อัตราส่วนของผู้ถือหุ้นต่างประเทศในบริษัทเอกชน (%)
X_8	=	อัตราส่วนของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (%)
X_9	=	ค่าเฉลี่ยค่าจ้างขั้นต่ำทั้งประเทศ
X_{10}	=	ตัวแทนสำหรับเอเชียตะวันออก (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
X_{11}	=	ตัวแทนสำหรับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
X_{12}	=	ตัวแทนสำหรับเอเชียอื่นๆ (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
X_{13}	=	ตัวแทนสำหรับแอฟริกา (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
X_{14}	=	ตัวแทนสำหรับอเมริกาใต้ (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
X_{15}	=	ตัวแทนสำหรับยุโรปตะวันออก (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
X_{16}	=	ตัวแทนสำหรับยุโรปตะวันตก (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
X_{17}	=	ตัวแทนสำหรับอเมริกาเหนือและโอเชียเนีย (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
ε	=	ค่าคลาดเคลื่อน

เนื่องด้วยมีหลายประเทศที่ไม่เปิดเผย หรือยังไม่มีข้อมูลในบางปัจจัยทำให้การศึกษาในครั้งนี้ ต้องตัดและปรับเปลี่ยนปัจจัยบางประการจากแบบจำลองเศรษฐมิติเดิม ได้กำหนดแบบจำลอง เศรษฐมิติขึ้นมาใหม่เพื่อความเหมาะสมและสามารถทำการศึกษาได้ตามห้วงเวลาที่กำหนด ดังนี้:

$$Z = \alpha + \sum_{j=1}^J \beta_j X_j + \varepsilon$$

โดย		
Z	=	ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันจากองค์การความโปร่งใสสากล (ค่าระหว่าง 0 ถึง 100)
α, β	=	ค่าพารามิเตอร์จากการคำนวณ
X_1	=	ดัชนีจีดีพี
X_2	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวในช่วงเวลาก่อนหน้า (t-1)
X_3	=	ดัชนีความพร้อมด้านกฎหมายจาก NRI
X_4	=	อัตราส่วนการใช้จ่ายของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (%)
		ในช่วงเวลาก่อนหน้า (t-1)
X_5	=	อัตราส่วนของผู้ถือหุ้นต่างประเทศในบริษัทเอกชน (%)
X_6	=	อัตราส่วนของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม
		ภายในประเทศ (%)
X_7	=	ตัวแทนสำหรับยุโรปตะวันตก (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
X_8	=	ตัวแทนสำหรับอเมริกาเหนือและโอเชียเนีย (1 = ใช่, 0 = ไม่ใช่)
ε	=	ค่าคลาดเคลื่อน

3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

รวบรวมข้อมูลจากองค์กรต่างๆที่เชื่อถือได้ เช่น Transparency International และ ธนาคารโลก เพื่อนำมาเป็นตัวแปรในแบบจำลองเศรษฐมิติ ซึ่งข้อมูลจาก Transparency International ในปี พ.ศ. 2556 ประกอบด้วยข้อมูลจาก 175 ประเทศ แต่เนื่องด้วยปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ไม่สมบูรณ์ครบทุกประเทศจากทั้งหมด 175 ประเทศจึงได้ทำการคัดออกจนเหลือ 71 ประเทศดังปรากฏในภาคผนวก ก นำมาใช้เป็นข้อมูลประเภทภาคตัดขวาง (Cross-section data) สำหรับการวิเคราะห์ด้วยเศรษฐมิติได้

3.3 วิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการศึกษา

การประมาณค่าแบบจำลอง Bounded Rational Corruption Model ในการศึกษาที่ใช้วิธีการ Tobit (Suriya and Hampornchai, 2014) ตัวแปรตามคือดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันถูกกำหนดระหว่างฐานคือ 0 ถึงยอดคือ 100 ในกรณีนี้แบบจำลอง Tobit จะไม่โน้มเอียง มีประสิทธิภาพและเป็นการคำนวณที่แน่นอน การประมาณโดยแบบจำลอง Tobit ทำได้โดยวิธีการ Maximum Likelihood จาก likelihood function (L) สามารถเขียนได้ตามนี้ (Suriya, 2010):

$$L = -\frac{1}{2} \sum_{j \in C} w_j \left\{ \left(\frac{Y_j - X\beta}{\sigma} \right)^2 + \log 2\pi\sigma^2 \right\} \\ + \sum_{j \in L} w_j \log \Phi \left\{ \left(\frac{Y_{Lj} - X\beta}{\sigma} \right) \right\} \\ + \sum_{j \in R} w_j \log \left\{ 1 - \Phi \left(\frac{Y_{Rj} - X\beta}{\sigma} \right) \right\} \\ + \sum_{j \in I} w_j \log \left\{ \Phi \left(\frac{Y_{2j} - X\beta}{\sigma} \right) - \Phi \left(\frac{Y_{1j} - X\beta}{\sigma} \right) \right\}$$

จาก likelihood function (L) ด้านบน

$$Y = X\beta + \varepsilon$$

โดย

- (1) ด้านล่าง $Y_j^* \leq Y_{Lj}$ ด้วยค่าที่น้อยกว่าเกณฑ์ Y_{Lj}
- (2) ตัวอย่างที่ถูกคัดออกจากด้านบน ตัวอย่างที่ไม่ได้คัดกรอง Y_j ซึ่งสามารถสังเกต
- (3) ตัวอย่างที่ถูกคัดออกจาก $Y_j^* \geq Y_{Rj}$ ด้วยค่าที่มากกว่าเกณฑ์ Y_{Rj}
- (4) ตัวอย่างที่สังเกตได้อยู่ในช่วง I ซึ่ง $Y_1 \leq Y_j^* \leq Y_2$

บทที่ 4

ผลการศึกษา

1.1 การศึกษาปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยและเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน

การศึกษาปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยและเปรียบเทียบกับประเทศอื่นตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้วิธีการเปรียบเทียบดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันประจำปี พ.ศ. 2556 ของกลุ่มประเทศอาเซียน จากตาราง 1.1 ในหน้าที่ 4 พบว่าหลายประเทศยังคงมีลักษณะคล้ายกันทำให้คะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันไม่ห่างกันมากนัก โดยส่วนใหญ่มีคะแนนในระดับต่ำ หมายความว่าหลายๆ ประเทศในภูมิภาคอาเซียนนี้ยังคงเผชิญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเช่นเดียวกับประเทศไทย โดยสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มจากคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันได้ดังนี้ กลุ่มของประเทศที่มีปัญหาการคอร์รัปชันในระดับต่ำหรือไม่รุนแรงมาก ได้แก่ สิงคโปร์มี 86 คะแนน บรูไนมี 60 คะแนน มาเลเซียมี 50 คะแนน กลุ่มของประเทศที่มีการคอร์รัปชันในระดับสูง ได้แก่ ฟิลิปปินส์มี 36 คะแนน ไทยมี 35 คะแนน อินโดนีเซียมี 32 คะแนน เวียดนามมี 31 คะแนน และกลุ่มของประเทศที่มีการคอร์รัปชันในระดับรุนแรง ได้แก่ ลาวมี 26 คะแนน เมียนมาร์มี 21 คะแนน และกัมพูชามี 20 คะแนน

สิงคโปร์เป็นเกาะตั้งอยู่ทางตอนใต้ของคาบสมุทรมาเลย์ (ห่างจากคาบสมุทรประมาณ 137 กิโลเมตร) ทิศเหนือติดกับรัฐยะโฮร์ มาเลเซีย (Johor Bahru) ทิศตะวันออก ติดทะเลจีนใต้ ทิศตะวันตก ติดมาเลเซียและช่องแคบมะละกา ทิศใต้ติดช่องแคบมะละกา ใกล้กับเกาะเรียว (Riau) ของอินโดนีเซีย มีประชากรประมาณ 5 ล้านคน และมีพื้นที่เพียง 699.4 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณเกาะภูเก็ต แต่ประเทศสิงคโปร์กลับมีคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันสูงที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 86 คะแนน เป็นประเทศที่มีความโปร่งใสมาก ด้วยความที่ลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยทำให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางในด้านต่างๆของภูมิภาค มีความได้เปรียบทางการค้าการลงทุน โดยในปี 2548 ธนาคารโลกได้จัดให้สิงคโปร์อยู่ในลำดับหนึ่งของประเทศในภูมิภาคเอเชียและลำดับ 2 ของโลกที่มีภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการลงทุนและจัดตั้งธุรกิจสูงสุด เพราะมีการจัดเก็บอัตราภาษีศุลกากรที่ต่ำทำให้นักลงทุนต่างชาติสามารถลดต้นทุนทางด้านดำเนินงานไปได้มาก นอกจากนี้ สิงคโปร์ยังมีระบบราชการอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ ไม่ว่านักลงทุนจะอยู่ที่ไหน เพียงมีอุปกรณ์

อิเล็กทรอนิกส์และสามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตก็สามารถประสานงาน ติดต่อ ทำธุรกรรม ได้อย่างรวดเร็วสามารถลดขั้นตอนและต้นทุนในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมาก นอกเหนือจาก สองปัจจัยที่ได้กล่าวมาสิ่งสำคัญที่ทำให้นานาชาติไว้วางใจและลงทุน จัดตั้งธุรกิจในประเทศสิงคโปร์คือ ความโปร่งใส ซึ่งสิงคโปร์ได้รับความไว้วางใจอย่างมากจากนานาชาติ ดังจะเห็นได้จากสิงคโปร์เป็นที่ตั้งของบริษัทข้ามชาติประมาณ 7,000 แห่งจากสหรัฐฯ ยุโรปและญี่ปุ่น ทั้งนี้เหตุผลที่ทำให้ สิงคโปร์มีการคอร์รัปชันที่ต่ำยังสอดคล้องกับผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่สองประกอบกับการ บรรยายเบื้องต้นเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นว่าประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีกฎหมายที่ใช้ได้จริง และเปิดรับวัฒนธรรมจากนานาชาติ มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ตาม แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด เห็นได้ว่าประเทศสิงคโปร์ก้าวหน้ากว่าประเทศไทยและ กลุ่มประเทศในอาเซียนมากในการกำจัดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

ประเทศบรูไน ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย มีวัฒนธรรม ภาษา ที่คล้ายกันมาก ซึ่ง ทั้งสามประเทศนั้นมีประชากรนับถือศาสนาอิสลามอยู่มาก เพียงแต่บรูไนเป็นประเทศร่ำรวยลำดับ ต้นๆของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมีรายได้หลักจากการส่งออกน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ประกอบกับการที่มีประชากรประมาณ 400,000 คน ทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรอยู่ในระดับที่สูง ระบอบการปกครองของบรูไนคือระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีสมเด็จพระราชาธิบดีเป็นองค์ ประมุขผู้นำรัฐบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง บรูไน เคยตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษจึงได้รับอิทธิพลมาบ้าง เช่น ระบบกฎหมาย สิ่งที่ทำให้ประเทศ บรูไนมีการคอร์รัปชันต่ำนั้นประกอบไปด้วย การควบคุมของรัฐอย่างเบ็ดเสร็จ จะเห็นได้ว่ากฎหมาย ของประเทศบรูไนนั้นมีความเข้มงวดมาก เช่น ผู้ลักขโมยจะถูกลงโทษตัดแขนขา ผู้คบขู่จะถูกลงโทษ ปาก่อนหินจนเสียชีวิต ดังนั้นประเทศนี้จึงมีผู้กระทำความผิดกฎหมายอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนั้นรัฐยังมอบ สวัสดิการสูงมากให้กับประชาชน อาจเรียกได้ว่าเป็นการมอบชารกานันต์ น้ำใจ เพื่อให้ประชาชนมี ความสัมพันธ์ที่ดีกับรัฐและไม่คิดกระทำความผิด โดยจะเห็นได้ว่าคะแนนดัชนีคอร์รัปชันของประเทศ บรูไนอยู่ในลำดับที่สองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มี 60 คะแนน

สำหรับประเทศมาเลเซียนั้นภายหลังจากนายนาจิบ ราซัค เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ ดำเนินการจริงจังกับการกำจัดปัญหาการคอร์รัปชันภายในประเทศ มีการบังคับใช้บทลงโทษที่รุนแรง กับผู้กระทำความผิดคอร์รัปชันซึ่งจะได้ผล ทำให้การคอร์รัปชันลดลงโดยจะเห็นได้จากคะแนนดัชนี ภาพลักษณ์คอร์รัปชัน 50 คะแนน เป็นอันดับที่สามในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ด้วยคะแนน เพียงเท่านั้นยังไม่ถึงกับทิ้งห่างมากนักเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคเดียวกันมาเลเซียยังคงเผชิญ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อเทียบกับประเทศไทยแล้วถือว่าประเทศ มาเลเซียทำได้ดีขึ้นมาโดยประเทศไทยยังคงอยู่กับที่ โดยในปลายปี พ.ศ. 2555 เอแบคโพลล์ ของ

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญร่วมกับมหาวิทยาลัย USCJ ของประเทศมาเลเซียได้จัดทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการคอร์รัปชันซึ่งได้รับผลที่น่าสนใจคือ ประชาชนส่วนใหญ่ของไทยยังคงยอมรับการกระทำทุจริตคอร์รัปชันเมื่อตนเองได้รับผลประโยชน์ทั้งนี้เพราะเกรงกลัวการข่มขู่จากผู้มีอำนาจจึงยอมรับการทุจริตคอร์รัปชันไปตามกลุ่มเครือข่ายที่ตนสังกัด ได้ทั้งประโยชน์แก่ตนเองและไม่เป็นแคะคำในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน แตกต่างจากประชาชนของมาเลเซียซึ่งผลการสำรวจได้ชี้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ของมาเลเซียยังคงปฏิเสธที่จะทำการทุจริตคอร์รัปชันแม้จะได้รับผลประโยชน์กับตนเองก็ตาม เปรียบเทียบรายได้ประชาชาติของมาเลเซียเทียบกับไทยแล้ว มาเลเซียยังสูงกว่าไทยประมาณ 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ จึงสังเกตได้ว่ารายได้ของชาติยังมีผลต่อการคอร์รัปชันด้วย

ส่วนประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศหมู่เกาะจึงมีชนกลุ่มต่างๆหลากหลายอาศัยอยู่มากแห่งหนึ่งในภูมิภาคอาเซียน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเช่นเดียวกับประเทศไทยแต่เนื่องจากพื้นที่ของประเทศเป็นหมู่เกาะ ดังนั้นการทำการเกษตรส่วนใหญ่จึงมีพื้นที่จำกัดอยู่ในบริเวณที่ราบต่ำและเชิงเขา ทำให้รายได้ของประเทศส่วนใหญ่เป็นการโอนเข้ามาจากผู้ที่ไม่ทำงานต่างประเทศ ลักษณะวัฒนธรรม ศาสนายังแตกต่างกับประเทศต่างๆในภูมิภาค จนถูกเรียกว่าประเทศละตินอเมริกาที่พลัดหลงมายังอาเซียน ประชาชนร้อยละ 92 นับถือศาสนาคริสต์ เป็นนิกายคาทอลิก ร้อยละ 83 นิกายโปรเตสแตนต์ร้อยละ 9

จากการเลือกตั้งครั้งล่าสุดนายเบนิกโน เอส อากีโน ที่สาม ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี เนื่องจากประธานาธิบดีอากีโน ที่สาม บริหารงานรัฐบาลโดยมุ่งเน้นการกำจัดการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง มีการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งหมายความว่าฟิลิปปินส์พยายามที่จะสร้างความเชื่อมั่นกับนานาชาติเพื่อให้เข้ามาลงทุนในประเทศตนเอง และการสร้างความเชื่อมั่นนั้นมีกลไกหลักคือการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐ อันดับแรกที่ฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญคือการบริหารงบประมาณงบประมาณแบบสมดุล (zero – budget policy) โดยหลักคือการกำจัดการขาดดุลงบประมาณที่ไม่ควรจะมีเกินกว่าปีละ 1% การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทนและสวัสดิการในระดับที่สูงเกินที่ควรจะเป็นในบางหน่วยงานของภาครัฐ หรืออาจมีการคอร์รัปชันในหน่วยงานเหล่านั้นทำให้รัฐต้องแบกรับภาระการขาดดุลจากงบประมาณที่ไม่ควรจะมีเกินกว่าปีละ 1% ประธานาธิบดีอากีโน ได้ตรวจสอบการลงทุนในโครงการด้านคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าไม่ใช่โครงการเร่งด่วนอยู่มาก และมีการเบิกจ่ายงบประมาณที่สูงเป็นช่องทางในการคอร์รัปชันของเหล่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละโครงการ จะเห็นได้ว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศฟิลิปปินส์นั้นคล้ายคลึงกับประเทศไทยมาก นักการเมืองภายในประเทศยังคงแสวงหาผลประโยชน์จากการลงทุนภาครัฐ จนทำให้การบริหารงานภาครัฐไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้กำหนดนโยบายผลักดัน สร้างหุ้นส่วนกลไกการเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐ – เอกชน (public – private partnerships) เพื่อให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมใน

การบริหารงานในภาครัฐ เนื่องจากการบริหารงานแบบเอกชนนั้นมีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ นำมาปรับปรุงการบริหารงานของภาครัฐซึ่งมีขั้นตอน กระบวนการที่ล่าช้าให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานเพื่อความโปร่งใสต่อไป

สังคมไทยเป็นสังคมการเกษตรซึ่งเป็นผลผลิตจากการเกษตรอยู่ในขั้นปฐมภูมิ เป็นสินค้าที่มีมูลค่าต่ำทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ ดังนั้นจึงพบความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างรายได้ของประชาชนในประเทศ โดยเฉพาะเมื่อแยกเป็นสังคมเมืองกับสังคมชนบท เกษตรกรในชนบทจะมีรายได้ในระดับต่ำ เกิดการแบ่งชนชั้นจากระดับรายได้ ทำให้ผู้มีรายได้สูงสามารถหาผลประโยชน์จากคนจน เช่น กลุ่มนักการเมืองมักซื้อสิทธิ์ขายเสียงจากช่องว่างตรงนี้ ฝ่ายคนจนยินดีกระทำการคอร์รัปชันเพราะหวังผลประโยชน์จากคนรวยเช่นกันเนื่องจากเป็นรายได้ที่ได้มาอย่างง่ายดายและไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐในภายภาคหน้า เมื่อนักการเมืองผู้ถูกเลือกจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียงได้เข้าไปบริหารบ้านเมืองย่อมแสวงหาช่องทางในการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อชดเชยต้นทุนที่เสียไปจากครั้งก่อนเข้ารับตำแหน่ง อีกทั้งเมื่อสบโอกาสได้เข้าไปเป็นผู้รับผิดชอบโครงการลงทุนของรัฐหรือมีอำนาจในการจัดสรรสัมปทานยิ่งทำให้เขาแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของรัฐเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

จึงไม่น่าแปลกใจที่พบว่าไทยยังคงมีปัญหาการคอร์รัปชันที่สูงมาก โดยค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันในปี พ.ศ. 2556 มีค่าเพียง 35 คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทุกประเทศทั่วโลกคือ 43 คะแนน โดยในกลุ่มประเทศอาเซียนมีเพียง 3 ประเทศมีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทุกประเทศทั่วโลก คือ สิงคโปร์มี 86 คะแนน บรูไนมี 60 คะแนน และมาเลเซียมี 50 คะแนน

อินโดนีเซียเป็นประเทศหมู่เกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีการปกครองระบอบสาธารณรัฐแบบประชาธิปไตย อินโดนีเซียเป็นประเทศหนึ่งที่เผชิญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน มีคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน 32 คะแนนใกล้เคียงกับประเทศไทย สาเหตุหลักของการคอร์รัปชันมาจากนักการเมือง แม้แต่นักการเมืองระดับสูงยังถูกดำเนินคดีเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน เช่น อดีตประธานาธิบดีซูฮาร์โต แม้จะอยู่ในวัยชราแล้วได้ถูกเรียกตัวไปสอบสวนในคดีคอร์รัปชัน บางครั้งร่างกายไม่เอื้อ ทำให้ต้องมีการไต่สวนถึงที่พัก ด้วยความที่ร่ำรวยผิดปกติ มีการโอนถ่ายทรัพย์สินที่น่าสงสัย ภายหลังนายซูฮาร์โตได้เสียชีวิตไปก่อน การสืบสวนจึงต่อไต่เรียงจากบรรดาลูกๆ และคนในครอบครัว

การคอร์รัปชันในประเทศอินโดนีเซียมีอยู่ในแทบทุกวงการไม่เว้นแม้แต่วงการศึกษาตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานไปถึงระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่แล้วเจ้าหน้าที่รัฐมักใช้วิธีการปลอมแปลงบัญชี หรือการยกยอกนั่นเอง เช่น การเบิกงบประมาณใช้จ่ายสูงกว่ารายการใช้จ่ายจริง จึงผลกระทบต่อคุณภาพงาน

บริการการศึกษาต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น นี่เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งเท่านั้น ยังมีอีกหลายวิธีการ ขึ้นอยู่กับสถานภาพของเจ้าหน้าที่และสถานการณ์ หน่วยงานของรัฐในภาคบริการอื่นๆยังมีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเช่นกัน ปัญหาเหล่านี้คอยบั่นทอนศักยภาพในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

เวียดนามเป็นประเทศที่มีการปกครองระบอบสังคมนิยม ได้รับคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน 31 คะแนน รายได้ของข้าราชการในเวียดนามเมื่อเทียบกับไทยในระดับเดียวกัน ผู้ทำงานราชการที่จบปริญญาตรีของไทยได้รับเงินเดือนขั้นต่ำ 15,000 บาท เทียบกับประเทศเวียดนามได้รับ 1,500,000 ดอง หรือเป็นเงินบาทไทยประมาณ 3,000 บาท เห็นได้ว่าประเทศเวียดนามมีรายได้ที่ต่ำกว่าประเทศไทยมากแต่ค่าครองชีพต่ำกว่าประเทศไทยเพียงเล็กน้อย ทำให้ประชาชนในเวียดนามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเสริมเพราะรายได้จากการประกอบอาชีพหลักไม่เพียงพอ อีกทั้งยังอาจคอยมองหาช่องทางในการกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน ประกอบกับประเทศเวียดนามมีการปกครองระบอบสังคมนิยมทำให้ภาคเอกชนไม่มีบทบาทมากในประเทศนี้ ส่วนใหญ่แล้วการดำเนินการ โครงการลงทุนต่างๆ จะเป็นของภาครัฐ ผู้มีอำนาจหน้าที่ส่วนใหญ่จึงมีโอกาสและช่องทางที่เปิดกว้างมากสำหรับการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งที่เป็นระบอบการปกครองแบบเบ็ดเสร็จคล้ายคลึงกับประเทศบรูไนแต่สิ่งที่แสดงถึงความแตกต่างคือ ความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตของประชาชน สวัสดิการที่ภาครัฐจัดทำให้แก่ประชาชนนั้นยังไม่มีคุณภาพ และขาดประสิทธิภาพในการจัดการ ดังจะเห็นได้จาก แม้แต่ประชาชนที่ความต้องการได้รับการรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐยังต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างล่าช้าเพื่อที่จะได้รับการบริการในแต่ละครั้ง จนกลายเป็นสาเหตุทำให้เกิดการคอร์รัปชันเพราะต้องการได้รับการบริการที่รวดเร็วขึ้น ประชาชนบางส่วนยอมที่จะจ่ายค่าสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาลที่เร็วขึ้น ทั้งนี้เป็นเพียงตัวอย่างส่วนหนึ่ง แม้แต่บริการขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรจะได้รับยังคงไม่มีประสิทธิภาพจนเกิดการคอร์รัปชัน ดังนั้นโครงการลงทุนใหญ่ๆภายในประเทศเวียดนามนั้นสามารถอนุมานได้ว่าการคอร์รัปชันที่รุนแรงมากกว่าอย่างแท้จริง จนทำให้รัฐบาลต้องสูญงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการบริหารพัฒนาประเทศ ในระยะหลังรัฐบาลเวียดนามพยายามใช้นโยบายกำจัดคอร์รัปชันอย่างจริงจังเพียงแต่ว่าผลที่ออกมาเหมือนเป็นการทำไปเพื่อกำจัดชั่วอำนาจทางการเมืองเสียมากกว่าการตั้งใจอย่างจริงจังเพื่อจัดการคอร์รัปชัน โดยนายเหวียน ฝู จ่อง ประธานพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้นำในการกำจัดคอร์รัปชันในวงรัฐบาล มีการดำเนินคดีและลงโทษเจ้าหน้าที่ระดับสูงและนักธุรกิจที่มีสายสัมพันธ์กับนายกรัฐมนตรีเหวียน เติน สุง ดูเหมือนจะเป็นการพยายามกำจัดเครือข่ายและฐานอำนาจของนายเหวียน เติน สุง เพื่อหวังผลทางการเมือง

เวียดนามนั้นเป็นประเทศที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติมากด้วยทรัพยากรที่มีอย่างล้นเหลือ ประชากรในประเทศมีความอดทน ขยันทำงาน และมีค่าแรงที่ต่ำ เพียงแต่สิ่งที่ทำให้นักลงทุนกังวลใน

การเข้ามาลงทุนคือ อัตราเงินเฟ้อที่สูงมาก และความผันผวนของค่าเงินต้อง ความไม่แน่นอนของ กฎระเบียบที่เปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้นักลงทุนต้องคอยปรับตัวอยู่ตลอดเวลาเมื่อสรุปปัญหาการคอร์รัปชัน โดยภาพรวมของประเทศเวียดนามพบว่า ประชากรมีรายได้ต่ำจนเกิดการแสวงหาช่องทางในการ คอร์รัปชัน การที่รัฐบาลมีอำนาจผูกขาดมากเกินไปทำให้นักการเมืองกระทำการคอร์รัปชันได้

ประเทศลาวมีวัฒนธรรม ภาษา การแต่งกายที่คล้ายกับประเทศไทยมากจนถูกเรียกว่าเป็นบ้านพี่ เมืองน้องแต่สำหรับประเทศลาวนั้นมีการปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ทางลาวใช้คำ เรียกว่าระบอบประชาธิปไตยประชาชน ประเทศลาวถือได้ว่าเป็นประเทศยากจนลำดับต้นๆในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยปัญหาที่สำคัญมาจากการคอร์รัปชัน ดังจะเห็นได้จากคะแนนดัชนี ภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศลาวมี 26 คะแนน อยู่ในลำดับที่ 3 จากท้ายของกลุ่มประเทศใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้าราชการในประเทศลาวนั้นได้รับเงินเดือนประมาณ 800,000 กีบ แปลงเป็นเงินไทยประมาณ 3,000 บาท แต่กลับพบว่าส่วนใหญ่ร่ำรวยผิดปกติจากรายรับที่ไม่สูงนัก แน่แน่นอนว่าทรัพย์สินเหล่านั้นมาจากการกระทำทุจริตคอร์รัปชันซึ่งประเทศลาวมีการผูกขาดทางอำนาจ ทำให้ผู้มีตำแหน่งหน้าที่สามารถแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะมาเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวได้อย่าง สะดวก

ทั้งนี้ประเทศลาวพยายามที่จะเชิญชวนนักลงทุนต่างประเทศให้มาลงทุนในประเทศลาว แต่ไม่ นานมานี้ก็มีข่าวที่ไม่ค่อยจะสู้ดีนักเพราะประเทศลาวถูกฟ้องโดยบริษัทข้ามชาติในมาเก๊าซึ่งได้เข้ามา ลงทุนทำธุรกิจในประเทศลาวด้วยเงินลงทุนประมาณ 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐและดูเหมือนว่าการดำเนิน ธุรกิจกำลังเป็นไปด้วยดีแต่รัฐบาลลาวกลับพยายามที่จะเข้าครอบครองทรัพย์สินของบริษัทซึ่ง ภายหลังมีมูลค่าสูงถึง 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐและยกเลิกการอนุญาตกับบริษัทดังกล่าวไม่ให้ดำเนิน ธุรกิจต่อไป แสดงให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติของกฎหมายลาวที่ขัดต่อหลักสากล จนเกิดเป็นคำถามที่ว่า ประเทศลาวเหมาะสมหรือไม่ที่เข้าร่วมองค์การการค้าโลก เมื่อกฎระเบียบภายในประเทศยังขัดต่อ แนวทางการค้า เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการเอารัดเอาเปรียบนักลงทุนต่างชาติจากรัฐบาลลาวและยัง สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศลาวอีกด้วย

ปัญหาการคอร์รัปชันของประเทศลาวมีเหตุปัจจัยที่เห็นได้ชัดคือ มีการผูกขาดอำนาจมาก จนเกินไป ประชาชนมีรายได้ต่ำ ขาดการตรวจสอบดูแลและการกระทำทุจริตคอร์รัปชัน กฎระเบียบที่ไม่ เป็นธรรมกับผู้เข้ามาลงทุนภายในประเทศ เหล่านี้เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับแบบจำลองการคอร์รัปชันที่มี เหตุผลจำกัดทั้งสิ้น

สำหรับเมียนมาร์เป็นประเทศที่ใหญ่และมีชนกลุ่มน้อยอยู่มาก เมียนมาร์เคยปกครองด้วย ระบอบเผด็จการทหารแต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นการปกครองแบบสาธารณรัฐ มีรัฐสภาซึ่ง

ประกอบด้วย สภาประชาชน สภาชาติพันธุ์ และสภาท้องถิ่น โดยมีการเลือกตั้งครั้งแรกในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของประเทศและได้เปลี่ยนชื่อประเทศเป็น สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สำหรับคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของเมียนมาร์นั้นอยู่ที่ 21 คะแนน ถือได้ว่าการคอร์รัปชันเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศเมียนมาร์ เหตุปัจจัยส่วนหนึ่งมาจากความยากจนและการผูกขาดทางอำนาจเช่นเดียวกับหลายประเทศในภูมิภาคนี้ เมียนมาร์เป็นประเทศที่มีทรัพยากรอยู่มากแต่การพัฒนาเศรษฐกิจกลับสวนทางรายได้ ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ใช้ทรัพยากรได้อย่างไร้ประสิทธิภาพ อีกทั้งระบบการเงินที่ขาดเสถียรภาพยังคงเป็นปัญหาใหญ่ต่อนักลงทุนที่จะเข้ามาในประเทศ อย่างไรก็ตามปัญหาของประเทศเมียนมาร์มีแนวโน้มที่จะดีขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองแม้กลุ่มอำนาจเก่าจะยังคงมีบทบาทในการบริหารประเทศก็ตาม แต่เมื่อรัฐบาลยอมรับระบอบประชาธิปไตยและยอมเปิดประเทศก็เป็นการส่งสัญญาณต่อนานาชาติว่า เมียนมาร์นั้นพร้อมที่จะปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงปัญหาที่สะสมมานาน เมียนมาร์นั้นมีจุดยุทธศาสตร์ที่ได้เปรียบกว่าประเทศเพื่อนบ้านมากเนื่องจากที่ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างประเทศมหาอำนาจใหม่อย่าง อินเดียและจีน ทำให้แนวโน้มการลงทุนการเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศเมียนมาร์จะสูงขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม ที่ผู้เขียนกล่าวมาเป็นเพียงการคาดการณ์เพียงเท่านั้น

ด้านประเทศกัมพูชามีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ลักษณะเหมือนเผด็จการซ่อนรูปเนื่องจากในแต่ละยุคสมัยจะมีพรรคการเมืองเดิมที่ได้รับเลือกเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศอยู่ตลอดซึ่งก็คือพรรคประชาชนกัมพูชาของนายฮุน เซน ปัญหาการคอร์รัปชันของกัมพูชานั้นถือว่ารุนแรงที่สุดตามผลคะแนนภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ซึ่งกัมพูชาได้รับเพียง 20 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน มีการคอร์รัปชันตั้งแต่ระดับรากหญ้าไปจนถึงผู้นำระดับสูง ด้วยการที่เป็นประเทศที่มีรายได้ประชาชาติต่อหัวต่ำอยู่แล้วประมาณ 900 ดอลลาร์สหรัฐ เทียบกับประเทศไทยประมาณ 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ เห็นได้ว่าประชาชนในประเทศไทยยังมีรายได้สูงกว่ากัมพูชาเกือบ 10 เท่าตัว อีกทั้งสวัสดิการต่างๆจากรัฐบาลกัมพูชานั้นด้อยคุณภาพ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศมีมาตรฐานที่ต่ำมากต่างกับกลุ่มเครือข่ายนักการเมืองของผู้นำประเทศ ซึ่งร่ำรวยมาก ประชาชนที่ต้องการได้รับการบริการจากภาครัฐหากมีความเร่งด่วนจำเป็นต้องยอมจ่ายค่าสินบนต่อเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อได้รับการบริการ แม้กัมพูชาจะมีความพยายามในการลดปัญหาการคอร์รัปชันแต่ไม่มีประชาชนกล้าที่จะแจ้งเบาะแส หรือฟ้องร้องเลย เนื่องจากผู้ที่ร้องเรียนหากไม่มีหลักฐานที่มีน้ำหนักเพียงพอจะเป็นฝ่ายที่ถูกลงโทษเสียเอง

เห็นได้ว่าประเทศส่วนใหญ่ในภูมิภาคอาเซียนนั้นยังคงมีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่สูง ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย อินโดนีเซีย เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา โดยสรุปจากการเปรียบเทียบเหตุปัจจัยของแต่ละประเทศพบว่าความยากจนทำให้ประชาชนในประเทศต้องแสวงหาช่องทางสร้าง

รายได้เพิ่มไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพเสริมอย่างสุจริตหรือกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้นเห็นได้ชัดว่าปัญหาปากท้องของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญเพราะถ้าประชาชนในประเทศมีรายได้สูง มีความเป็นอยู่ มีหน้าที่การงานที่ดี ย่อมไม่แสวงหาหนทางต่างๆ เหล่านี้เพื่อนำไปกระทำการคอร์รัปชัน สำหรับภาครัฐหากบริหารบ้านเมืองอย่างจริงจัง จัดสรรทรัพยากรสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และเท่าเทียม ไม่มีการแบ่งแยกช่วยเหลือคนปรนปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันลงได้ นอกจากนี้การผูกขาดทางอำนาจของฝ่ายการเมืองภายในรัฐยังเป็นอีกสาเหตุสำหรับภูมิภาคนี้ คือ เมื่อนักการเมืองมีอำนาจจึงแสวงหาผลประโยชน์ทำให้รัฐสวัสดิการ ทรัพยากรสาธารณะ ที่ประชาชนพึงได้รับถูกริบรอนไป หากประชาชนต้องการได้รับการบริการที่มีคุณภาพจำเป็นต้องยอมจ่ายค่าสินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่สิ่งที่ทำให้กลุ่มอำนาจทางการเมืองสามารถกุมอำนาจได้คือระบบอุปถัมภ์ ซึ่งในกลุ่มประเทศเหล่านี้คงปฏิเสธไม่ได้ว่ายังคงมีความเชื่อในเรื่องการเคารพความเป็นผู้ใหญ่ ผู้น้อย โดยผู้น้อยที่เคารพและทำตามก็จะมีหน้าที่การงาน มีอนาคตที่ดีต่อไป แต่ในทางกลับกันผู้ที่พยายามจะลบล้างระบบนี้จะถูกกำจัดจากผู้มีอิทธิพล ทำให้ไม่มีใครกล้าที่จะลุกขึ้นมาเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมที่เป็นอยู่ และยอมกระทำตามผู้คนในสังคมส่วนใหญ่ไป อีกทั้งการพยายามกำจัดคอร์รัปชันของประเทศเหล่านี้ยังเป็นการพยายามกำจัดคู่แข่งทางการเมืองมากกว่าการตั้งใจจริงในการกำจัดปัญหาการคอร์รัปชันอย่างแท้จริง

การที่ประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วไป เมื่อศึกษาประวัติศาสตร์จะเห็นได้ว่า ประเทศต่างๆ เหล่านี้ต่างก็เคยตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษมาก่อน แต่เดิมนั้น มลายา สิงคโปร์ ซาบาห์ และซาราวัก รวมกันเป็นประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไน (ซาบาห์ และซาราวักบางส่วน) ได้แยกออกเป็นประเทศ เมื่ออังกฤษเข้าปกครองนั้นได้นำรูปแบบการบริหารประเทศ และได้พัฒนาประเทศปลูกฝังจิตสำนึกคนของประเทศต่างๆ เหล่านี้ให้มีความรับผิดชอบ ประพฤติปฏิบัติตามธรรมเนียมของคนอังกฤษและอังกฤษเองอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันที่สูง โดยในปี พ.ศ. 2556 มีคะแนน 76 คะแนน นอกจากนี้กลุ่มประเทศเหล่านี้ยังแตกต่างกับกลุ่มที่มีปัญหาการคอร์รัปชันสูงทางด้านรายได้ ประชาชาติต่อหัวของประเทศสิงคโปร์ และบรูไนประมาณ 50,000 และ 48,000 ดอลลาร์สหรัฐตามลำดับ เปรียบเทียบแล้วสูงกว่าประเทศไทยเกือบ 5 เท่า อีกทั้งรัฐสวัสดิการจากประเทศเหล่านี้ยังมีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนในประเทศเหล่านี้มีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่คิดแสวงหาหนทางกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน

1.2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชัน

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชันตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชัน โดยใช้แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัดครั้งนี้ใช้แบบจำลองโทบีทในการ

คำนวณข้อมูลเนื่องจากตัวแปรตามคือดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 100 โดยได้ทำการคำนวณผลทั้งหมดสามรูปครั้งด้วยวิธีตัดตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องออกเพื่อหาข้อสรุปที่ดีที่สุด ผลปรากฏดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์โดยคำนึงถึงปัจจัยจากที่ตั้งภูมิภาค

ทดสอบโดยใช้ตัวแปรทั้งหมด 8 ตัวแปร โดยคำนึงผลกระทบของภูมิภาคจากประเทศจำนวน 71 ประเทศ มีตัวแปรอิสระคือค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ตัวแปรตามได้แก่ ดัชนีจีดีพีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว ดัชนีความพร้อมของเครือข่าย (เฉพาะด้านกฎหมาย) การใช้จ่ายของรัฐบาล การถือหุ้นบริษัทเอกชนจากต่างชาติ การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ ตัวแปรหุ่นสำหรับประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรปตะวันตกและโอเชียเนีย

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนึงผลของสถานที่ตั้งภูมิภาค

ตัวแปรตาม	ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน					ช่วงความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95	
	ตัวแปร	สัมประสิทธิ์	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P> t		
ดัชนีจีดีพี	-.016588	.0910093	-0.18	0.856	-.1984555	.1652795	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว	.0004542	.0000931	4.88	0.000	.0002682	.0006402	
ดัชนีความพร้อมของเครือข่าย (ด้านกฎหมาย)	11.0996	1.450584	7.65	0.000	8.200839	13.99836	
การใช้จ่ายของรัฐบาล	.2263679	.1895364	1.19	0.237	-.1523904	.6051262	
การเปิดให้ชาวต่างชาติถือหุ้น	.1192705	.0680643	1.75	0.085	-.0167451	.2552861	
การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ	-.0494337	.1363774	-0.36	0.718	-.3219623	.2230949	

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่านิ่งผลของสถานที่ตั้งภูมิภาค(ต่อ)

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	P> t	ช่วงความ เชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95	ตัวแปร
ประเทศในทวีปยุโรป ตะวันตก	1.75389	2.671784	0.66	0.514	-3.585245	7.093025
ประเทศในทวีป อเมริกาเหนือและ โอเชียเนีย	2.690819	2.936868	0.92	0.363	-3.178045	8.559682
ค่าคงที่	-19.18527	7.873758	-2.44	0.018	-34.91972	-3.450823
จำนวนประเทศ	71					
Log likelihood	-227.9107					
LR chi2(8)	135.31					
Prob > chi2	0.0000					
Pseudo R2	0.2289					

จากตารางที่ 4.1 พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่กับความโปร่งใสได้แก่ ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.0004542 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.0910093 ดัชนีความพร้อมเครือข่าย (เฉพาะด้านกฎหมาย) มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 11.0996 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.450584 และการถือหุ้นบริษัทเอกชนจากต่างชาติค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.1192705 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.0680643 โดยปัจจัยด้านภูมิประเทศไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความโปร่งใสแต่อย่างใด

4.2.2 การวิเคราะห์โดยนำปัจจัยจากที่ตั้งภูมิภาคออกไป

ทดสอบโดยใช้ตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปรโดยค่านิ่งผลกระทบของภูมิภาคจากประเทศจำนวน 71 ประเทศ มีตัวแปรอิสระคือค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ตัวแปรตามได้แก่ ดัชนีจีดีพีผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศต่อหัว ดัชนีความพร้อมของเครือข่าย(เฉพาะด้านกฎหมาย) การใช้จ่ายของรัฐบาล การถือหุ้นบริษัทเอกชนจากต่างชาติ การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ แต่ในครั้งนี้ได้นำตัวแปรหุ่นสำหรับประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรปตะวันตกและโอเชียเนียออกไป

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำปัจจัยด้านที่ตั้งภูมิภาคออกไป

ตัวแปรตาม	ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน					
	สัมประสิทธิ์	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P> t	ช่วงความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95	
ดัชนีจีซี	-0.0096031	.0859574	-0.11	0.911	-0.1812719	.1620658
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว	.0004921	.0000852	5.78	0.000	.000322	.0006623
ดัชนีความพร้อมของเครือข่าย (ด้านกฎหมาย)	10.79149	1.434401	7.52	0.000	7.926791	13.65618
การใช้จ่ายของรัฐบาล	.241104	.1835347	1.31	0.194	-.1254401	.6076481
การเปิดให้ชาวต่างชาติถือหุ้น	.1233534	.0681761	1.81	0.075	-.0128037	.2595105
การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ	-.057663	.1372966	-0.42	0.676	-.3318632	.2165372
ค่าคงที่	-18.92655	7.932107	-2.39	0.020	-34.76806	-3.085034
จำนวนประเทศ	71					
Log likelihood	-228.49761					
LR chi2(6)	134.14					
Prob > chi2	0.0000					
Pseudo R2	0.2269					

จากตารางที่ 4.2 พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความโปร่งใสจากการทดสอบครั้งแรกยังคงส่งผลกระทบเช่นเดิม ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.0004921 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.0000852 ดัชนีความพร้อมเครือข่าย(เฉพาะด้านกฎหมาย)มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 10.79149 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.434401 และการถือหุ้นบริษัทเอกชนจากต่างชาติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.1233534 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.0681761

4.2.3 การวิเคราะห์เฉพาะตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความโปร่งใส

จากการวิเคราะห์ 2 ครั้งแรกพบว่าปัจจัย 3 ด้านที่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใสคือ ปัจจัยด้านการตรวจสอบที่หละหลวม ด้านบทลงโทษที่อ่อนแอและด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ ผลกระทบมวลรวมภายในประเทศต่อหัว ดัชนีความพร้อมเครือข่าย (ด้านกฎหมาย) และการเปิดให้ชาวต่างชาติถือหุ้นตามลำดับ จึงนำทั้งสามตัวแปรนี้มาวิเคราะห์อีกครั้งดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์เฉพาะปัจจัยด้านการตรวจสอบที่หละหลวม ด้านบทลงโทษที่อ่อนแอและด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตัวแปรตาม	ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน					
	สัมประสิทธิ์	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P> t	ช่วงความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95	
ผลกระทบมวลรวมภายในประเทศต่อหัว	.0004991	.0000808	6.17	0.000	.000338	.0006602
ดัชนีความพร้อมของเครือข่าย (ด้านกฎหมาย)	10.86259	1.339968	8.11	0.000	8.192034	13.53314
การเปิดให้ชาวต่างชาติถือหุ้น	.1840411	.0605449	3.04	0.003	.0633753	.3047068
ค่าคงที่	-21.75602	7.251311	-3.00	0.004	-36.20786	-7.304175
จำนวนประเทศ	71					
Log likelihood	-246.25652					
LR chi2(3)	140.31					
Prob > chi2	0.0000					
Pseudo R2	0.2217					

จากตารางที่ 4.3 พบว่าปัจจัยทั้งสามยังคงส่งผลเช่นเดิม โดยผลกระทบมวลรวมภายในประเทศมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.0004991 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.0000808 ดัชนีความพร้อมเครือข่าย(เฉพาะด้านกฎหมาย)มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 10.86259 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.339968 และการถือหุ้นบริษัทเอกชนจากต่างชาติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.1840411 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.0605449

4.3 การศึกษาการออกแบบกลไกการป้องกันการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบกลไกการป้องกันการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจากผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ที่ 2 จะเห็นได้ว่าควรมุ่งเน้นไปที่การณรงค์ให้สังคมมีความร่วมมือกันสอดส่องดูแลปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม เนื่องจากเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องใกล้ตัวของทุกคนในสังคมที่ไม่ควรมองผ่านและเพิกเฉยละเลย หากแต่ทุกคนไม่ใช่เพียงคนเดียวคนหนึ่งร่วมกันดูแลปัญหาการคอร์รัปชันก็จะลดลง กฎหมายควรจะมีความเข้มงวดไม่เปิดช่องทางให้ผู้กระทำผิดสามารถสร้างช่องทางหลุดพ้นไปได้ และสังคมควรปรับเปลี่ยนลักษณะ แนวทางวัฒนธรรมให้เป็นไปตามสากลอย่างมีความโปร่งใสเพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การศึกษาในครั้งนี้พบว่า กลไกในการป้องกันการคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพมี 3 แนวทาง คือ

1. การรณรงค์ให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม

หน่วยงานภาครัฐใดๆก็ตามควรมีการเปิดเผยข้อมูล สามารถตรวจสอบได้ เพราะทุกหน่วยงานใช้งบประมาณของแผ่นดินซึ่งมาจากประชาชน เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ประชาชนทุกคนมีสิทธิ์ที่จะรับรู้และตรวจสอบว่าภาษีของพวกเขาได้ถูกนำไปใช้ทำอะไรบ้าง สำหรับประเทศไทยอาจพบเจอแผ่นป้ายโครงการตามสถานที่ต่างๆที่มีโครงการก่อสร้างของภาครัฐระบุว่าเป็นโครงการจากหน่วยงานใด มีงบประมาณลงทุนในโครงการเท่าไร ซึ่งประชาชนสามารถสังเกตเบื้องต้นได้จากส่วนนั้นแต่ไม่สามารถตรวจสอบเชิงลึกได้ ได้เพียงใช้ความรู้สึกเมื่อเข้าไปใช้บริโภคหรือบริการทรัพย์สินสาธารณะเหล่านั้นว่าสมเหตุสมผลกับงบประมาณที่ลงทุนในโครงการหรือไม่ อย่างไรก็ตามจะพบได้ว่ามีโครงการก่อสร้างต่างๆที่ไม่จำเป็นมากนักตามแต่ละพื้นที่ในประเทศไทย เช่น ถนน ท่อน้ำ ซึ่งมีการรื้อถอนและก่อสร้างใหม่ค่อนข้างถี่ เมื่อทบทวนดูแล้วโครงการเหล่านั้นจำเป็นจริงๆหรือเป็นเพียงการผลาญงบประมาณจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ สามารถนำงบประมาณเหล่านี้ไปพัฒนาทรัพย์สินสาธารณะอื่นที่มีความจำเป็นเร่งด่วนได้แต่กลับเพิกเฉย ดังนั้นหน่วยงานต่างๆเหล่านั้นควรจะมีรายงานประจำปีเพื่อชี้แจงจุดประสงค์และเผยแพร่สู่สาธารณะให้รับทราบ สำหรับประเทศไทยนั้นก็มีกฎหมายข้อบังคับให้หน่วยงานภาครัฐจัดทำและเผยแพร่รายงานประจำปีอยู่แล้ว รายละเอียดภายในรายงานนั้นจะประกอบไปด้วย การแนะนำคณะผู้ทำงานในหน่วยงานนั้นๆ แสดงเป็นแผนผังอย่างเป็นระบบ ไล่เรียงตั้งแต่เจ้าหน้าที่ระดับสูงไปยังเจ้าหน้าที่ทั่วไป แนะนำตราสัญลักษณ์ประจำองค์กร แสดงวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาในการบริหารองค์กร รายงานข้อมูลทั่วไป แสดงรายละเอียด

การดำเนินงาน โครงการต่างๆในรอบปีซึ่งประกอบไปด้วยชื่อ โครงการและงบเบิกจ่ายจริง ไล่เรียงกัน ไปตามหมวดหมู่ของโครงการ อาจมีรูปภาพของแต่ละโครงการประกอบเพื่อสร้างความเชื่อถือแก่ ประชาชนว่าได้นำงบประมาณเบิกจ่ายไปใช้ดำเนิน โครงการจริง และส่วนที่ขาดไม่ได้สำหรับรายงาน ประจำปีคือ การแสดงบัญชีรายรับ – รายจ่ายขององค์กรเพื่อให้ประชาชน บุคคลทั่วไป สามารถ ตรวจสอบกระแสเงินสดว่ามีการเคลื่อนย้ายผิดแปลกจนเป็นที่น่าสงสัยหรือไม่

รัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหา สำคัญของประเทศ รัฐจะต้องเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบความเห็นของประชาชน เพราะทุกโครงการ ของรัฐนั้นส่งผล ไม่โดยตรงก็ทางอ้อมกับประชาชน โดยเฉพาะประชาชนผู้อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ ของโครงการ ตัวอย่างเช่น การทำประชาพิจารณาในการก่อสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำ แน่แน่นอนว่าผลกระทบ ย่อมเกิดขึ้นกับผู้อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ที่น้ำจะท่วม ส่งผลต่อพื้นที่ทำกินของพวกเขาซึ่งขั้นตอนเหล่านั้น เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน การสร้างสะพานหรือขุดคูโมงค์ข้ามทางแยกเช่นกัน มีประชาชนที่ได้รับ ผลกระทบจนต้องปิดกิจการหรือย้ายที่อยู่ นอกเหนือจากตัวอย่างที่ยกมา ยังมีอีกหลายโครงการซึ่งรัฐ ต้องทำประชาพิจารณาจากผู้ได้รับผลกระทบ นอกจากนั้นรัฐต้องแสดงถึงความโปร่งใสของโครงการ ต่อประชาชนว่าสาเหตุที่ต้องการดำเนินโครงการนั้นเป็นเพราะเกิดประโยชน์ต่อภาครัฐรวมของประเทศ อย่างแท้จริงไม่ใช่การแสวงหาวิธีเบิกจ่ายงบประมาณผ่าน โครงการเพื่อสร้างช่องทางในการกระทำ ทุจริตคอร์รัปชัน

นอกจากหน่วยงานภาครัฐจะเป็นฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลแล้วฝ่ายประชาชนและบุคคลภายนอกเองก็ เช่นกัน ควรสังเกตสภาพแวดล้อม สังคมที่ตนเองอาศัยอยู่เนื่องจากการคอร์รัปชันนั้นไม่ใช่เรื่องไกลตัว เลย อย่างเช่นการเข้ารับรักษาพยาบาลในบางประเทศที่ได้กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าแม้แต่เจ้าหน้าที่ ระดับล่างยังเป็นผู้รับสินบนเสียเองเป็นเหตุให้ประชาชนผู้มีความจำเป็น เดือดร้อนเร่งด่วนจริงๆต้อง ทำการคอร์รัปชันด้วยการติดสินบนเจ้าพนักงานเพื่อนที่จะได้รับความสะดวก ซึ่งหากพบเห็นควรแจ้ง ต่อผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานนั้นๆ ในตัวอย่างที่นี้คือผู้อำนวยการโรงพยาบาล แต่สังคม ส่วนใหญ่ในภูมิภาคอาเซียนไม่ใช่แบบนั้น เป็นสังคมที่ผู้น้อยเคารพผู้ใหญ่ มีความเกรงอกเกรงใจ ฉะนั้นเมื่อพบเห็นเจ้าหน้าที่ระดับไม่สูงมากนักกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากไม่ถือสาแล้วกลับ รู้สึกเห็นอกเห็นใจด้วยความที่กลัวว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะถูกพักหรือให้ลาออกจากงานและปล่อยให้ กระทำไปเสมือนกับว่าเป็นชีวิตประจำวัน นอกจากนั้นแล้วสังคมแถบอาเซียนยังเกิดความชินและชา กับเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันจนนำเรื่องการคอร์รัปชันมาพูดคุยในวงสนทนาจนกลายเป็นเรื่องตลก ขบขัน เพราะทุกคนคิดว่าปัญหาเหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขได้อยู่แล้ว ทั้งที่ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน นั้นคือเหตุปัจจัยหลักที่กุดรั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ มาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ และสวัสดิการต่างๆที่พึง ได้ให้ลดน้อยถอยลง คือ สิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ควรร่วมกันรณรงค์ผ่านช่องทางของตนเพื่อให้

ประชาชนตระหนักและรับรู้ถึงผลกระทบจากการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อให้ประชาชนในสังคมร่วมกัน
กำจัดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง ไม่ปล่อยประละเลยอย่างที่เป็นมา

2. กฎหมายควรมีความเข้มงวดไม่เปิดช่องทางให้ผู้กระทำผิดสามารถสร้างช่องทางหลุดพ้น
ไปได้

แน่นอนว่ากฎหมายเปรียบเสมือนดาบสองคมสำหรับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในขณะที่
กฎหมายพยายามเปิดช่องทางให้ประชาชนมีการร้องเรียน ฟ้องร้องผู้กระทำทุจริตคอร์รัปชัน ในทาง
กลับกันยังมีกฎหมายที่ข้อนแย้งคอยควบคุมไม่ให้ประชาชนมีความกล้าที่จะร้องเรียนการกระทำ
ดังกล่าวเพราะหากมีหลักฐานที่ไม่มีน้ำหนักเพียงพอไม่เป็นผลดีกับตนเอง ทำให้ผู้กระทำทุจริต
คอร์รัปชัน ไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมายและกระทำต่อไปเพราะคิดว่าอย่าไรกฎหมายก็ทำอะไรตน
ไม่ได้ เมื่อมีผู้ฟ้องร้องเพียงแต่กำจัดหลักฐานไปก็ไม่มีผู้ใดเอาความผิดได้

ปัญหาด้านกฎหมายนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ยากยิ่งเนื่องจากเป็นเรื่องของฝ่ายนิติบัญญัติ
กล่าวคือผู้ที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ต้องมีอำนาจหน้าที่เพื่อเข้าไปเสนอแนะ เปลี่ยนแปลงและแก้ไข
ได้ ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจคดีทุจริตต่างๆคือ ศาล ฉะนั้นระบบที่มีศาลเป็นผู้คอยผดุงความยุติธรรม
แต่เพียงฝ่ายเดียวนั้นจะมีความอ่อนแออยู่บ้างเพราะศาลจะสามารถถูกชักจูงได้ง่าย เช่น มีผู้นำสินบน
มาให้ศาลเพื่อตัดสินตนเองพ้นผิดจากคดีทำให้การตัดสินโน้มเอียงเอื้อประโยชน์ต่อฝ่ายผู้ตัดสินบน
ศาลเพียงหน่วยงานเดียวจึงไม่เพียงพอต่อการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ
ควรมีหน่วยงานอิสระเพื่อคอยตรวจสอบด้วยเช่นกัน UNCAC กำหนดให้ประเทศสมาชิกบัญญัติ
กฎหมายจัดระเบียบสถาบัน เพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน การลงโทษ เพิ่มการบังคับใช้กฎหมายระหว่าง
ประเทศ และขอความร่วมมือศาลให้มีกลไกตรวจสอบทรัพย์สิน ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อ
ร่วมกันแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกได้ดำเนินนโยบายตรากฎหมายและจัดตั้งองค์กรหรือ
หน่วยงานเพื่อควบคุม กำกับดูแล และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยมีหน่วยงานสำคัญ ที่
ดำเนินการเรื่องนี้โดยตรง คือ

- 1) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ (ป.ป.ช.)
- 2) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือ (ป.ป.ท.)
- 3) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ (ป.ป.ง.)
- 4) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือ (ส.ต.ง.)

5) กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ (D.S.I.)

ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ได้จัดทำรายงานประจำปีเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นประจำดังจะเห็นได้จากผลการดำเนินงานของ ป.ป.ท. จากรายงานประจำปี พ.ศ. 2555 ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเสร็จ จำนวน 1,867 เรื่อง ซึ่งคดีใหญ่ที่กำลังดำเนินงานคือ การจับกุมรถยนต์หรูหลีกเลี่ยงภาษี และการออกเอกสารสิทธิ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้นักธุรกิจเข้าไปบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน

อย่างไรก็ตามเหล่านี้เป็นเพียงมาตรการตรวจสอบ จับกุมเท่านั้น กล่าวคือเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การคอร์รัปชัน ได้เกิดขึ้นไปแล้วจึงได้เข้ามาตรวจสอบและจับกุมผู้กระทำผิด ไม่ใช่การใช้กฎหมายเพื่อป้องกันการไม่ให้เกิดการกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน จึงควรที่จะออกกฎหมายเพื่อป้องปรามให้เกิดความเกรงกลัวต่อการทุจริตคอร์รัปชัน บังคับให้เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยส่วนใหญ่การทุจริตคอร์รัปชันจะเกิดขึ้นกับภาครัฐและเอกชนในการจัดซื้อ จัดจ้าง ฉะนั้นกฎหมายควรมีความเข้มงวดในการเบิกจ่ายงบประมาณ มีกฎหมายในการตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถทำการทุจริตคอร์รัปชัน ได้

3. สังคมควรปรับเปลี่ยนลักษณะแนวทางวัฒนธรรมให้เป็นไปตามสากลอย่างมีความโปร่งใส

วัฒนธรรมของประเทศส่วนใหญ่ในอาเซียนนั้น เป็นสังคมที่ผู้ย่อยเคารพ ผู้ใหญ่ ฉะนั้นจึงไม่แปลกที่ทุกคนในสังคมมีความเกรงกลัวต่อผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าหน่วยงาน เมื่อหัวหน้าคอร์รัปชันลูกน้องจึงปฏิบัติตาม เพื่อได้รับการอำนวยความสะดวกในหน้าที่ การงาน และมีอนาคต ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนมุมมอง ความคิด และวิถีทัศน์ของคนในสังคมให้กล้าที่จะแสดงออก แสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและที่สาธารณะ จากที่เคยชินชากับปัญหาการคอร์รัปชันว่าไม่มีทางแก้ไขได้และนำมาพูดคุยเป็นเรื่องตลกในวงสนทนาที่ปรับเป็นการพยายามถกวิธีการแก้ไขปัญหายังจริงจัง ปรับเปลี่ยนลักษณะการสานสัมพันธ์ไมตรี ซึ่งสังคมในภูมิภาคอาเซียนนิยมมอบสินธรรนำใจเพื่อเป็นการสานสัมพันธ์โดยอาจจะปรับเป็นการมอบให้เฉพาะในโอกาสพิเศษเท่านั้น ลดลักษณะนิสัยที่เห็นแก่ตัว เช่น การรอคิวเมื่อต้องต่อเข้าแถวเป็นเวลานานบางครั้งอาจมีผู้ใช้วิธีจ่ายค่าสินบนเพื่อได้รับการอนุญาต อนุมัติ หรือดำเนินการอื่นใด เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ผู้รับสินบนควรปรับพฤติกรรมไม่รับสินบนจากประชาชน สิ่งสำคัญที่สุดคือการปรับเปลี่ยนแนวคิดของผู้คนในสังคมให้มีจิตสาธารณะเห็นประโยชน์ส่วนร่วมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว เพราะเมื่อทุกคนคิดถึงผู้อื่นก่อนตนเองย่อมไม่คิดแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเอง การทุจริตคอร์รัปชันจึงลดลงตาม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชัน โดยใช้แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัดครั้งนี้ ได้ใช้ตัวแปรหลักที่อ้างอิงถึงความโปร่งใสของแต่ละประเทศคือ ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันจากองค์การความโปร่งใสในนานาชาติที่ได้จัดทำและเผยแพร่ทุกปีมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 100 ค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันยิ่งมีค่ามากยิ่งส่งผลดีนั่นคือมีความโปร่งใสมาก การทุจริตคอร์รัปชันต่ำ ในทางกลับกันหากค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันมีค่าน้อยจะแสดงถึงความไม่โปร่งใส การทุจริตคอร์รัปชันสูง แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัดมีสมมติฐานอยู่ 4 สมมติฐาน

5.1 ทดสอบสมมติฐานจากแบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด

สมมติฐานข้อที่ 1 : การคอร์รัปชันเกิดจากการตรวจสอบที่หละหลวม

ตัวแปรที่ 1 คือ : ดัชนีเงินตามสมมติฐานคือเมื่อมีความไม่เท่าเทียมกันและรายได้ส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของคนรวย กล่าวคือมีความเหลื่อมล้ำกันมาก คนจนจะไม่มาสนใจและตรวจสอบการกระทำทุจริตคอร์รัปชันและคนรวยจะสามารถระทำการทุจริตคอร์รัปชันได้โดยไม่ถูกสังเกตแต่ผลการศึกษาพบว่าไม่สามารถอธิบายความโปร่งใสตามสมมติฐานนี้ได้

ตัวแปรที่ 2 คือ : ผลិតภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับความโปร่งใส เหตุที่ใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวมาเป็นตัวชี้วัดเนื่องจากว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวสามารถกล่าวได้ว่าประเทศนั้นๆมีศักยภาพในการร่วมกันตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันได้เพียงใด การที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวมีค่าสูงจะทำให้ระบบการตรวจสอบภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น อาทิ กล้องวงจรปิด อุปกรณ์บันทึกต่างๆมีมากขึ้น ทำให้การระทำการทุจริตคอร์รัปชันเป็นไปได้ได้ยากยิ่งขึ้น ดังนั้นความโปร่งใสจะเพิ่มขึ้นตามผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว

สมมติฐานข้อที่ 2 : การคอร์รัปชันเกิดจากบทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชันที่อ่อนแอ

ตัวแปรที่ 3 คือ : ดัชนีความพร้อมเครือข่ายด้านกฎหมายเป็นหนึ่งในส่วนประกอบของดัชนีความพร้อมเครือข่ายโดยด้านกฎหมายบ่งบอกถึงความเข้มงวดในการใช้กฎหมายของประเทศนั้นๆ อีกทั้งรวมไปถึงความมั่นคงทางการเมืองด้วย จากการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับความโปร่งใส

สมมติฐานข้อที่ 3 : เมื่อผลประโยชน์จากการกระทำการคอร์รัปชันมากกว่าการไม่กระทำการคอร์รัปชัน การคอร์รัปชันจะมีความน่าสนใจ

ตัวแปรที่ 4 คือ : การใช้จ่ายของรัฐบาลโดยมีสมมติฐานที่ว่าหากรัฐบาลมีโครงการมากมายที่ก่อให้เกิดการใช้จ่ายจะเป็นการเปิดช่องทางให้ผู้มีอำนาจ หน้าที่มีโอกาสได้กระทำการทุจริตคอร์รัปชันจาก โครงการต่างๆ ที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องแต่จากผลการศึกษาพบว่าตัวแปรนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใสแต่อย่างใด

สมมติฐานข้อที่ 4: การคอร์รัปชันเป็นที่ยอมรับจากวัฒนธรรมท้องถิ่นและขัดแย้งกับแนวทางสากลในการดำเนินธุรกิจหรือใช้ชีวิตอย่างซื่อสัตย์ในสังคม

ตัวแปรที่ 5 คือ : การเปิดให้ชาวต่างชาติสามารถถือครองหุ้นบริษัทภายในประเทศได้ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส โดยการยอมให้ชาวต่างชาติถือหุ้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการยอมรับวัฒนธรรมต่างชาติและปรับตัวเพื่อรองรับนักลงทุน ดังนั้นความโปร่งใสจึงเพิ่มขึ้น และมีความเป็นสากลมากขึ้น

ตัวแปรที่ 6 คือ : การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส

ตัวแปรหุ่นสำหรับสถานที่ตั้งภูมิภาคนั้นได้นำทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป ตะวันตกและ โอเชียเนีย มาวิเคราะห์เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นประเทศพัฒนาแล้วและมีความเป็นสากล จากผลการศึกษาพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส

5.2 สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์

5.2.1 การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นพบว่าประเทศไทยยังคงมีปัญหาคอร์รัปชันที่สูงมากโดยค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันในปี พ.ศ.2556 มีค่าเพียง 35 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทุกประเทศทั่วโลกคือ 43 โดยประเทศในกลุ่มอาเซียนมีเพียง 3 ประเทศที่สามารถข้ามผ่านค่าเฉลี่ยไปคือสิงคโปร์ บรูไนและมาเลเซีย มีคะแนน 86, 60 และ 50 ตามลำดับ ทำให้ทราบว่าประเทศไทยยังคงต้องจริงจังกับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันต่อไป

5.2.2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชันพบว่ามี 3 ปัจจัย โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันได้แก่การตรวจสอบที่หละหลวม บทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชันที่อ่อนแอเกินไป และการยอมรับวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งขัดแย้งกับแนวทางสากล

5.2.3 การออกแบบกลไกการป้องกันการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าควรมุ่งเน้นไปที่การรณรงค์ให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม กฎหมายควรจะมีผลบังคับใช้ไม่เปิดช่องทางให้ผู้กระทำความผิดสามารถสร้างช่องทางหลุดพ้นไปได้ และสังคมควรปรับเปลี่ยนลักษณะ แนวทางวัฒนธรรมให้เป็นไปตามสากลอย่างมีความโปร่งใสเพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

5.3 อภิปรายผลการศึกษา

แนวทางในการสร้างกลไกหรือกำหนดนโยบายตามผลการศึกษาที่ออกมา นั้น คือสังคมควรมีความร่วมมือกันสอดส่องดูแลปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เนื่องจากเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องใกล้ตัวของทุกคนในสังคมที่ไม่ควรมองผ่านและเพิกเฉยละเลย หากแต่ทุกคนไม่ใช่เพียงคนใดคนหนึ่งร่วมกันดูแลปัญหาการคอร์รัปชันก็จะลดลง ต่อมาคือเรื่องของกฎหมายซึ่งผู้มีสิทธิ์บังคับใช้กฎหมายควรมีความซื่อสัตย์ไม่เปิดช่องทางให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันหรือการลงโทษผู้กระทำความผิดควรตัดสินให้เหมาะสมกับความผิด สุดท้ายคือสังคมและวัฒนธรรมซึ่งเห็นได้ชัดว่าสังคมทางตะวันตกนิยมปลูกฝังให้เกิดการกระทำการคอร์รัปชันมานานแล้ว เช่น การจ่ายค่าน้ำร้อนน้ำชาเพื่อให้ได้รับความสะดวกในการกระทำทุจริต ดังนั้น สังคมควรเป็นสังคมเปิดที่ไม่ให้มีการลักลอบกระทำการทุจริต เป็นสังคมที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ได้แยกแยะการอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น

ลักษณะการปกครองของไทยในอดีต การจัดระเบียบบริหารราชการของประเทศ มีวิวัฒนาการมาจากรูปแบบดั้งเดิมตามประเพณีการปกครอง โดยในสมัยของสุโขทัยยึดถือครอบครัวเป็นหลักสำคัญ มีพระเจ้าแผ่นดินปกครองในฐานะหัวหน้าครอบครัวทั้งปวงและนับถือพระเจ้าแผ่นดินเป็นดังเช่นบิดาของประชาชน มาถึงกรุงศรีอยุธยาลักษณะการปกครองได้เปลี่ยนแปลงไปตามคติศาสนาพราหมณ์ พระมหากษัตริย์มีอำนาจเป็นล้นพ้น ซึ่งเมื่อมาถึงยุคกรุงรัตนโกสินทร์ก็ได้นำหลักการบริหารประเทศสมัยอยุธยามาใช้เพียงแก้ไขเป็นบางส่วนเท่านั้น จะเห็นได้ว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมชาวไทยในอดีตตกอยู่ภายใต้การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ การบริหารราชการแผ่นดินเป็นภาระหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ โดยมีขุนนางตามชั้นยศคอยรับสนองพระบรมราชโองการ หากยุคใดสมัยใดพระมหากษัตริย์อ่อนแอ การทุจริตคอร์รัปชันก็จะเพิ่มมากขึ้น

จนกระทั่งเป็นเหตุให้เสียกรุง แต่ถ้ายุคใดสมัยใดพระมหากษัตริย์บริหารราชการตามหลักทศพิธราชธรรม หรือธรรม 10 ประการ ซึ่ง 1 ใน 10 ของหลักธรรมนี้คือ “อาชชวะ” ได้แก่ความซื่อตรง บริหารอย่างตรงไปตรงมาไม่ลำเอียงหรือทุจริต ประชาชนก็จะอยู่ดีมีสุข

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีการตั้งกลุ่มหรือพรรคการเมืองภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้ปกครองและผู้ที่มีอำนาจปกครอง ใช้อำนาจรัฐไปในทางละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีการทุจริตประพฤติมิชอบบ่อยครั้ง

จากการศึกษาพบว่าสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังยึดติดตัวบุคคล เคารพ เชื่อฟัง ผู้มีอำนาจที่มากด้วยบารมีโดยไม่คำนึงว่าบุคคลผู้นั้นมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเคารพเทิดทูนหรือไม่ ทั้งนี้เพราะต้องการให้ตัวเองมีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน มีฐานะมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ร่วมกัน ผู้มีอำนาจก็ต้องการมีบริวารล้อมรอบ มีคนนับหน้าถือตาเป็นการเสริมบารมีให้แก่ตนเองมากขึ้น เมื่อมีบริวารมากขึ้นก็ย่อมมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น จำเป็นต้องการมองหาทรัพย์สินเพื่อเลี้ยงดูบริวารและรักษาฐานอำนาจของตน เพราะฉะนั้นเมื่อมีใครเสนอให้ไม่ว่าจะเป็น เงิน ทอง ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด ก็ไม่อาจที่จะปฏิเสธได้และผู้เสนอให้ก็ย่อมต้องการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารราชการแผ่นดินซึ่งมีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือพิจารณาคำขอในโครงการสำคัญๆ ที่เกี่ยวกับเงินงบประมาณจำนวนมาก หากไม่มี “อาชชวะ” ตามหลักทศพิธราชธรรมแล้วย่อมไม่อาจที่จะปฏิเสธข้อเสนอได้ โดยในยุคหนึ่งสมัยหนึ่งผู้ดำรงตำแหน่งเป็นถึงรัฐมนตรีก็ยังรับสินบนและต้องตายในคุก ในสมัยนี้แม้กระทั่งหน้าศาลอาญายังมีคนแกั่งทำลี้มกล่องกระดาศยบรรจุนับตรึงไว้เป็นข่าวอีกกระทึกครึกโครมมาเรื่อยๆ

เมื่อคนในสังคมมีความเชื่อฝังใจว่าผู้มีอำนาจมีบารมีสามารถช่วยเหลือปิดเป่าเรื่องร้ายๆ ให้กลายเป็นดี หรือพลิกหนักให้เบาบางได้ ความเชื่อนี้ก็ถูกถ่ายทอดไปสู่รุ่นต่อรุ่นไม่คำนึงถึงกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ทางราชการกำหนดไว้ การสอบบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการมีหลายครั้งต้องยกเลิกผลการสอบเพราะมีข่าวหรือเอกสารหลักฐานในการทุจริตชัดเจน ถึงแม้ว่าจะมีการแจ้งหรือประกาศให้ทราบเป็นระยะว่าอย่าไปเชื่อผู้ที่แอบอ้างว่าสามารถช่วยเหลือให้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการได้ ไม่เว้นแม้กระทั่งวงการตุลาการข่าวการฝากฝังบุคคลเพื่อให้ได้รับตำแหน่งสูงขึ้นก็ดังกระฉ่อนไปทั่วเมือง ตัวอย่างการทุจริตแล้วรวย ก้าวหน้า มีเกียรติ มีคนนับหน้าถือตามิให้เห็นจนเกือบจะเป็นปกติวิสัย จนใครๆ ก็อยากทำตามจึงไม่น่าแปลกใจที่พบว่าไทยยังคงมีปัญหาการคอร์รัปชันที่สูงมาก โดยค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันในปี พ.ศ. 2556 มีค่าเพียง 35 คะแนนต่ำกว่า

ค่าเฉลี่ยของทุกประเทศทั่วโลกคือ 43 คะแนน โดยในกลุ่มประเทศอาเซียนมีเพียง 3 ประเทศมีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทุกประเทศทั่วโลก คือ สิงคโปร์มี 86 คะแนน บรูไนมี 60 คะแนน และมาเลเซียมี 50 คะแนน

การที่ประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วไป เมื่อศึกษาประวัติศาสตร์จะเห็นได้ว่า ประเทศต่างๆเหล่านี้ต่างก็เคยตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษมาก่อน แต่เดิมนั้น มลายา สิงคโปร์ ซาบาห์และซาราวัก รวมกันเป็นประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์และบรูไน(ซาบาห์และซาราวักบางส่วน)ได้แยกออกเป็นประเทศ เมื่ออังกฤษเข้าปกครองนั้นได้นำรูปแบบการบริหารประเทศและได้พัฒนาประเทศปลูกฝังจิตสำนึกคนของประเทศต่างๆเหล่านี้ให้มีความรับผิดชอบ ประพฤติปฏิบัติตามธรรมเนียมของคนอังกฤษและอังกฤษเองอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันที่สูง โดยในปี พ.ศ. 2556 มีคะแนน 76 คะแนน

วัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชันพบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน

การศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชันพบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน มี 3 ปัจจัยคือ

- 1) การตรวจสอบที่หละหลวม
- 2) บทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชันที่มีอ่อนแอเกินไป
- 3) การยอมรับวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งขัดแย้งกับแนวทางสากล

ทั้ง 3 ปัจจัย สามารถจำแนกอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยการตรวจสอบที่หละหลวม

ประเทศไทยเน้นการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยถือว่าเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลยุคเผด็จการหรือยุคประชาธิปไตย เนื่องจากเห็นว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจนและเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามผลการปราบปรามไม่ทำให้สถานการณ์ดีขึ้น ข่าวดูและภาพการทุจริตคอร์รัปชันกลับมีแนวโน้มสูงขึ้น บุคคลผู้กระทำความผิดไม่ว่าหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนหรือประชาชน จะไม่ได้รับการลงโทษให้เห็นเป็นตัวอย่างที่ชัดเจน การที่ผู้กระทำการทุจริตคอร์รัปชันยังไม่ได้รับการลงโทษทำให้เกิดความขมใจ และทำให้บุคคลอื่นอยากที่จะทำตาม ความจริงการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องของคน 2 คน หรือ 2 ฝ่าย คือ

ฝ่ายผู้ให้และฝ่ายผู้รับ ตราบใดที่ผลประโยชน์ยังลงตัวก็จะไม่มีการร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือออกมาบอกให้สังคมรับรู้ การที่จะหาพยานหลักฐานเพื่อมัดตัวผู้กระทำความผิดเป็นเรื่องที่ยากมาก หากได้ตัวผู้กระทำความผิดมาส่วนใหญ่ก็จะได้แต่พวกปลาชิวปลาสร้อยไม่อาจที่จะสืบสวนสอบสวนไปถึงตัวใหญ่ๆ ที่บงการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักการเมือง หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีอำนาจพิจารณา อนุญาต อนุมัติ เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างในโครงการใหญ่(เมกะโปรเจก) ที่มีวงเงินงบประมาณมหาศาล และหากมีการร้องเรียน หรือร้องทุกข์กล่าวโทษ การตรวจสอบก็จะเป็นไปอย่างล่าช้ามาก อยู่ที่ว่าฝ่ายใดมีอำนาจสามารถที่จะกำกับดูแลเร่งรัดหน่วยงานที่ตรวจสอบได้ก็จะทำให้เรื่องเร็วขึ้น บางครั้งเร็วผิดปกติด้วยซ้ำไป จนเกิดคำพูดที่ได้ยินบ่อยๆว่า “สองมาตรฐาน” ฉะนั้น ปัญหาการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันจะยังคงเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชันไปอีกนาน

ปัจจัยบทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชันที่อ่อนแอเกินไป

ประเทศไทยใช้ประมวลกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร การกระทำความผิดต่อบทกฎหมายใด หากกฎหมายนั้นได้บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดจึงไม่สูงเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติ และตัวบทกฎหมายเองยังบัญญัติให้มีโทษลดหย่อนผ่อนโทษขึ้นอยู่กับการพยานหลักฐานที่ได้มา นั่นคือกระบวนการยุติธรรมที่จะสืบค้นหาความจริง อีกส่วนหนึ่งคือการตรวจสอบภายในของหน่วยงานคือ กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งเป็นเจ้าของเงินงบประมาณเมื่อมีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ พบว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันก็จะมีกรรมการตั้งขึ้นมาสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและพิจารณาลงโทษขั้นต้น ซึ่งในขั้นการสอบข้อเท็จจริงนั้นมักจะมีการตั้งพรรคพวกเดียวกันเข้าไปสอบสวน เมื่อพบว่าหากมีการสอบสวนชี้มูลว่าผิดจริงเรื่องจะไปถึงผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจ คณะกรรมการเองก็จะมีปัญหากับผู้บังคับบัญชาในภายหลังส่วนใหญ่อ้างว่าคดีไม่มีมูล ให้ระงับการสอบสวน ประชาชนไปร้องเรียนเองก็มักจะให้มีการไกล่เกลี่ยประนีประนอม อาจจะเนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอำนาจ บารมี มีอิทธิพลหรือเป็นเครือญาติลูกหลานเชลยของนักการเมืองไม่ว่าระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น หรือเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ จากกรณีต่างๆเหล่านี้เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวและกล้าที่จะทำความผิดต่อไป

ปัจจัยการยอมรับวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งขัดแย้งกับแนวทางสากล

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากจีน และอินเดีย จีนนั้นมีประเพณีการ “จิ้มก้อง” คือการแสดงน้ำใจไมตรี เป็นธรรมเนียมที่จะขาดไม่ได้ การติดต่อสมาคมไม่ว่าจะเป็นเรื่องของธุรกิจการค้า หรือเรื่องส่วนตัว ก็มักจะมีข้าวของไปมอบให้อีกฝ่ายเพื่อแสดงน้ำใจไมตรี แสดงความเคารพอ่อนน้อมแก่อีกฝ่ายซึ่งทำให้ฝ่ายผู้รับปลื้มปิติที่ได้รับเกียรติเช่นนั้น ในช่วงเทศกาลต่างๆ ประชาชนชาวไทยมักจะมีข้าวของไปอวยพรขอพรจากผู้ที่เราพนันถือเช่นกัน โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ การรดน้ำดำ

หัวเป็นพิธีกรรมหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูรู้คุณ การทำตัวเป็นผู้น้อ นอบน้อมถ่อมตน เป็น ค่านิยมของไทยเมื่อผู้ใหญ่วักและเอ็นดูก็มักจะได้รับการส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในชีวิต นำคิดว่า ประเพณีที่ดั่งามนี้ทำไปด้วยความบริสุทธิ์ใจหรือแฝงไว้ด้วยผลประโยชน์ที่จะตามมา โดยเฉพาะใน วงการข้าราชการได้มีกฎหมายบัญญัติไว้รองรับว่า หากมีการมอบของขวัญให้มีมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาทหากรับไว้ถือว่าไม่ผิด ซึ่งจะแตกต่างกับสังคมของประเทศทางตะวันตกที่ถือว่า การให้สินจ้างแก่ผู้ ปฏิบัติราชการแม้ว่าไม่ผิดหน้าที่ราชการแต่ก็ยังคงถือว่าเป็นการคอร์รัปชัน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาออกแบบกลไกในการป้องกันการคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาสามารถแยกพิจารณาได้ 3 แนวทาง คือ

- 1) การรณรงค์ให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม
- 2) กฎหมายควรมีความเข้มงวดไม่เปิดช่องทางให้ผู้กระทำผิดสามารถสร้างช่องทางหลุด พ้นไปได้
- 3) สังคมควรปรับเปลี่ยนลักษณะแนวทางวัฒนธรรมให้เป็นไปตามสากลอย่างมีความ โปร่งใส

ทั้ง 3 แนวทาง พอที่จะอธิบายได้ดังนี้

แนวทางที่ 1 การรณรงค์ให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม

ปัญหาคอร์รัปชันถูกยกเป็นปัญหาสำคัญระดับโลก ประเทศไทยได้นำปัญหานี้มาเป็นนโยบาย สำคัญในการแถลงนโยบายของรัฐบาล มีการปราบปรามและตรวจสอบผู้กระทำผิดอย่างเข้มข้น แต่ก็ ยังมีการคอร์รัปชันปรากฏเป็นข่าวทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยี อื่นๆ อยู่เสมอ โดยผู้กระทำการคอร์รัปชันไม่มีความเกรงกลัวในการกระทำผิดแต่อย่างใด สะท้อนให้ เห็นความอ่อนแอของกลไกของรัฐทั้งที่ประเทศไทยมีกฎหมายมากมายหลายฉบับที่จะใช้ควบคุม ปราบปราม เพื่อแก้ไขปัญหานี้สมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งก็จะตรงกับเจตนาของ กฎหมายที่ต้องการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ เสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหา สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการออกความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดง ประชามติ หรืออื่นๆ (หลักความมีส่วนร่วม: คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หน้า 18) และตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ปัจจุบัน มาตรา 80 บัญญัติให้รัฐส่งเสริม สนับสนุนการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 9 ธันวาคมของทุกปีเป็นวันต่อต้านคอร์รัปชันสากล เพื่อให้โลกเกิดความตระหนักในการต่อสู้และป้องกันปัญหาคอร์รัปชัน

รัฐเองจะต้องเป็นผู้นำในการตรวจสอบ โดยใช้เครื่องมือกลไกทั้งหมดที่มีอยู่โดยการกระจายภาพหรือข่าวในการจับกุมผู้กระทำการคอร์รัปชันให้สังคมรับรู้ นอกจากนี้รัฐจะต้องปลูกฝังจิตสำนึก สร้างค่านิยมอันดีงาม เพื่อให้มีประชาชนได้เห็นถึงความจริงจังในการแก้ไขปัญหา และจัดระบบงานราชการให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนคือ รัฐต้องสุจริต โปร่งใส และมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ และการใช้อำนาจนั้นก็เพื่อสนองความต้องการของประชาชน

แนวทางที่ 2 กฎหมายควรจะมีผลไม่เปิดช่องทางให้ผู้กระทำผิดสามารถสร้างช่องทางหลุดพ้นไปได้

UNCAC กำหนดให้ประเทศสมาชิกบัญญัติกฎหมายจัดระเบียบสถาบัน เพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน การลงโทษ เพิ่มการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ และขอความร่วมมือศาลให้มีกลไกตรวจสอบทรัพย์สิน ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกได้ดำเนินนโยบายตรากฎหมายและจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อควบคุม กำกับดูแล และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยมีหน่วยงานสำคัญๆ ที่ดำเนินการเรื่องนี้โดยตรง คือ

- 1) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ (ป.ป.ช.)
- 2) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือ (ป.ป.ท.)
- 3) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ (ป.ป.ง.)
- 4) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือ (ส.ต.ง.)
- 5) กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ (D.S.I.)

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของหน่วยงานข้างต้นนั้น เป็นความสำเร็จแล้วคือมีผลการคอร์รัปชันเกิดขึ้นแล้วจึงเป็นการดำเนินการในลักษณะปราบปรามอันเป็นปลายเหตุของการกระทำผิด เพื่ออุดช่องว่างตรงนี้ ควรที่จะมีกฎหมายป้องปรามให้ผู้กระทำการคอร์รัปชันเกิดความเกรงกลัวที่จะกระทำผิด โดยเห็นว่า ลักษณะการกระทำผิดส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นเกิดจากหน่วยงานของรัฐกับภาคเอกชน ประชาชน เกี่ยวกับงบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้าง หรือการอนุมัติ อนุญาต โครงการที่ผูกพันกับ

งบประมาณแผ่นดินเป็นวงเงินจำนวนมากจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 โดยผลของการออกกฎหมายนี้สรุปได้ว่า การจัดหาสินค้าและบริการไม่ว่าด้วยวิธีการจัดซื้อหรือการจัดจ้าง หรือวิธีอื่นใดของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง เป็นการดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ เงินกู้ เงินช่วยเหลือ หรือรายได้ของหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นเงินของแผ่นดิน การที่รัฐให้สิทธิการดำเนินการบางอย่างโดยการให้สัมปทานอนุญาตหรือกรณีอื่นในลักษณะเดียวกันก็เป็นการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์สาธารณะอันเป็นกิจการของรัฐ การจัดหาสินค้าและบริการ รวมทั้งการให้สิทธิจึงต้องกระทำอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม และมีการแข่งขันกันอย่างเสรี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ

การดำเนินการที่ผ่านมามีการกระทำในลักษณะการสมยอมในการเสนอราคา และมีพฤติกรรมต่างๆ อันทำให้มิได้มีการแข่งขันกันเสนอประโยชน์สูงสุดให้แก่หน่วยงานของรัฐอย่างแท้จริง และเกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ

ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติให้ผู้ร่วมเสนอราคา ผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สิน ข่มขู่ใจผู้อื่นหรือโดยการทุจริต โดยประการที่มุ่งจะได้เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต้องรับโทษหนักขึ้น และเพื่อให้การควบคุม กำกับดูแลเข้มงวดมากขึ้น รัฐยังจัดให้มีวิธีการควบคุมการขึ้นของประกวดราคา สอบราคา โดยกำหนดวงเงินงบประมาณไว้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ ในกรณีเงินงบประมาณมากให้ยื่นซองเสนอราคาโดยวิธี E-Auction หรือการประมูลผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

แนวทางที่ 3 สังคมควรปรับเปลี่ยนลักษณะ แนวทางวัฒนธรรมให้เป็นไปตามสากลอย่างมีความโปร่งใส

ดังได้กล่าวแล้วว่า วัฒนธรรมของประเทศทางตะวันตก และประเทศทางตะวันออกมีความแตกต่างกันในด้านของแนวคิด โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับการผูกความสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคลต่อบุคคลหรือรัฐต่อรัฐ อิทธิพลเกี่ยวกับการแสดงน้ำใจ โดยมีข้าวของเป็นกำนัลมันได้ฝังรากลึกอยู่ในสายเลือดของสังคมไทย ในสิ่งที่ทางสากลถือว่าเป็นการคอร์รัปชันแต่ไทยกลับมองว่าเป็นธรรมเนียมที่จะขาดไม่ได้ การที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิดจะต้องกระทำด้วยความละเอียดอ่อน รอบคอบ ต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานคอยกระตุ้นชี้แนะและรัฐจะต้องส่งเสริม สนับสนุนคนในชาติให้รู้จักสามัคคี ปลุกจิตสำนึก เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนคำนึงอันดีงาม การแสดงความยินดีควรจะทำเฉพาะในโอกาสที่สำคัญและทำกันเฉพาะในหมู่เครือญาติที่ใกล้ชิด การกระตุ้นเตือนให้คนไทยเลือกทำงานที่สุจริต และเป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ การติดต่อกับราชการไม่ว่าจะเป็นการขออนุญาต อนุมัติ หรือดำเนินการ

อื่นใดควรเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานนั้นๆซึ่งหากทุกคนพร้อมใจกันปฏิบัติ การหยอดน้ำร้อนน้ำชา การเสียบैयाี่รายทางก็จะหมดไป ภาพลักษณ์ของไทยก็จะดีขึ้นในสายตาของ ชาวโลก ปัญหาการคอร์รัปชันก็จะเบาบางลงหรือหมดไปในที่สุดสังคมไทยก็จะเป็นสังคมที่โปร่งใส และตรวจสอบได้

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

ด้วยการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาที่มีระยะเวลาจำกัดการจะรวบรวมข้อมูลโดยตรงเพื่อได้ บัจจัยที่เหมาะสมกับสมมติฐานนั้นจึงเป็นไปได้ยาก การรวบรวมข้อมูลทุกขุมมีมาจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามแบบจำลองทั้งหมดจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการศึกษาในครั้งนี้ โดยเฉพาะปัจจัยในสมมติฐานที่เกี่ยวกับความคาดหวังผลประโยชน์จากการคอร์รัปชันจากการศึกษา พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นว่าหากมีระยะเวลาและงบประมาณ เพียงพอจะสามารถเลือกข้อมูลได้ตรงกับกรณีวิเคราะห์ตามแบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชัน โดยใช้แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัดครั้งนี้ ได้ใช้ตัวแปรหลักที่อ้างอิงถึงความโปร่งใสของแต่ละประเทศคือ ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันจากองค์การความโปร่งใสในนานาชาติที่ได้จัดทำและเผยแพร่ทุกปีมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 100 ค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันยิ่งมีค่ามากยิ่งส่งผลดีนั่นคือมีความโปร่งใสมาก การทุจริตคอร์รัปชันต่ำ ในทางกลับกันหากค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันมีค่าน้อยจะแสดงถึงความไม่โปร่งใส การทุจริตคอร์รัปชันสูง แบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัดมีสมมติฐานอยู่ 4 สมมติฐาน

5.1 ทดสอบสมมติฐานจากแบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด

สมมติฐานข้อที่ 1 : การคอร์รัปชันเกิดจากการตรวจสอบที่หละหลวม

ตัวแปรที่ 1 คือ : ดัชนีจินีตามสมมติฐานคือเมื่อมีความไม่เท่าเทียมกันและรายได้ส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของคนรวย กล่าวคือมีความเหลื่อมล้ำกันมาก คนจนจะไม่มาสนใจและตรวจสอบการกระทำทุจริตคอร์รัปชันและคนรวยจะสามารถระทำการทุจริตคอร์รัปชันได้โดยไม่ถูกสังเกตแต่ผลการศึกษาพบว่าไม่สามารถอธิบายความโปร่งใสตามสมมติฐานนี้ได้

ตัวแปรที่ 2 คือ : ผลិតภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับความโปร่งใส เหตุที่ใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวมาเป็นตัวชี้วัดเนื่องจากว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวสามารถกล่าวได้ว่าประเทศนั้นๆมีศักยภาพในการร่วมกันตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันได้เพียงใด การที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวมีค่าสูงจะทำให้ระบบการตรวจสอบภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น อาทิ กล้องวงจรปิด อุปกรณ์บันทึกต่างๆมีมากขึ้น ทำให้การระทำการทุจริตคอร์รัปชันเป็นไปได้ได้ยากยิ่งขึ้น ดังนั้นความโปร่งใสจะเพิ่มขึ้นตามผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว

สมมติฐานข้อที่ 2 : การคอร์รัปชันเกิดจากบทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชันที่อ่อนแอ

ตัวแปรที่ 3 คือ : ดัชนีความพร้อมเครือข่ายด้านกฎหมายเป็นหนึ่งในส่วนประกอบของดัชนีความพร้อมเครือข่ายโดยด้านกฎหมายบ่งบอกถึงความเข้มงวดในการใช้กฎหมายของประเทศนั้นๆ อีกทั้งรวมไปถึงความมั่นคงทางการเมืองด้วย จากการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับความโปร่งใส

สมมติฐานข้อที่ 3 : เมื่อผลประโยชน์จากการกระทำการคอร์รัปชันมากกว่าการไม่กระทำการคอร์รัปชัน การคอร์รัปชันจะมีความน่าสนใจ

ตัวแปรที่ 4 คือ : การใช้จ่ายของรัฐบาลโดยมีสมมติฐานที่ว่าหากรัฐบาลมีโครงการมากมายที่ก่อให้เกิดการใช้จ่ายจะเป็นการเปิดช่องทางให้ผู้มีอำนาจ หน้าที่มีโอกาสได้กระทำการทุจริตคอร์รัปชันจาก โครงการต่างๆ ที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องแต่จากผลการศึกษาพบว่าตัวแปรนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใสแต่อย่างใด

สมมติฐานข้อที่ 4: การคอร์รัปชันเป็นที่ยอมรับจากวัฒนธรรมท้องถิ่นและขัดแย้งกับแนวทางสากลในการดำเนินธุรกิจหรือใช้ชีวิตอย่างซื่อสัตย์ในสังคม

ตัวแปรที่ 5 คือ : การเปิดให้ชาวต่างชาติสามารถถือครองหุ้นบริษัทภายในประเทศได้ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส โดยการยอมให้ชาวต่างชาติถือหุ้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการยอมรับวัฒนธรรมต่างชาติและปรับตัวเพื่อรองรับนักลงทุน ดังนั้นความโปร่งใสจึงเพิ่มขึ้น และมีความเป็นสากลมากขึ้น

ตัวแปรที่ 6 คือ : การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส

ตัวแปรหุ่นสำหรับสถานที่ตั้งภูมิภาคนั้นได้นำทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป ตะวันตกและ โอเชียเนีย มาวิเคราะห์เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นประเทศพัฒนาแล้วและมีความเป็นสากล จากผลการศึกษาพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส

5.2 สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์

5.2.1 การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นพบว่าประเทศไทยยังคงมีปัญหาคอร์รัปชันที่สูงมากโดยค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันในปี พ.ศ.2556 มีค่าเพียง 35 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทุกประเทศทั่วโลกคือ 43 โดยประเทศในกลุ่มอาเซียนมีเพียง 3 ประเทศที่สามารถข้ามผ่านค่าเฉลี่ยไปคือสิงคโปร์ บรูไนและมาเลเซีย มีคะแนน 86, 60 และ 50 ตามลำดับ ทำให้ทราบว่าประเทศไทยยังคงต้องจริงจังกับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันต่อไป

5.2.2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชันพบว่ามี 3 ปัจจัย โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันได้แก่การตรวจสอบที่หละหลวม บทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชันที่อ่อนแอเกินไป และการยอมรับวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งขัดแย้งกับแนวทางสากล

5.2.3 การออกแบบกลไกการป้องกันการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าควรมุ่งเน้นไปที่การรณรงค์ให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม กฎหมายควรจะมีผลบังคับใช้ไม่เปิดช่องทางให้ผู้กระทำความผิดสามารถสร้างช่องทางหลุดพ้นไปได้ และสังคมควรปรับเปลี่ยนลักษณะ แนวทางวัฒนธรรมให้เป็นไปตามสากลอย่างมีความโปร่งใสเพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

5.3 อภิปรายผลการศึกษา

แนวทางในการสร้างกลไกหรือกำหนดนโยบายตามผลการศึกษาที่ออกมา นั้น คือสังคมควรมีความร่วมมือกันสอดส่องดูแลปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เนื่องจากเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องใกล้ตัวของทุกคนในสังคมที่ไม่ควรมองผ่านและเพิกเฉยละเลย หากแต่ทุกคนไม่ใช่เพียงคนใดคนหนึ่งร่วมกันดูแลปัญหาการคอร์รัปชันก็จะลดลง ต่อมาคือเรื่องของกฎหมายซึ่งผู้มีสิทธิ์บังคับใช้กฎหมายควรมีความซื่อสัตย์ไม่เปิดช่องทางให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันหรือการลงโทษผู้กระทำความผิดควรตัดสินให้เหมาะสมกับความผิด สุดท้ายคือสังคมและวัฒนธรรมซึ่งเห็นได้ชัดว่าสังคมทางตะวันตกนิยมปลูกฝังให้เกิดการกระทำการคอร์รัปชันมานานแล้ว เช่น การจ่ายค่าน้ำร้อนน้ำชาเพื่อให้ได้รับความสะดวกในการกระทำทุจริต ดังนั้น สังคมควรเป็นสังคมเปิดที่ไม่ให้มีการลักลอบกระทำการทุจริต เป็นสังคมที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ได้แยกแยะการอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น

ลักษณะการปกครองของไทยในอดีต การจัดระเบียบบริหารราชการของประเทศ มีวิวัฒนาการมาจากรูปแบบดั้งเดิมตามประเพณีการปกครอง โดยในสมัยของสุโขทัยยึดถือครอบครัวเป็นหลักสำคัญ มีพระเจ้าแผ่นดินปกครองในฐานะหัวหน้าครอบครัวทั้งปวงและนับถือพระเจ้าแผ่นดินเป็นดังเช่นบิดาของประชาชน มาถึงกรุงศรีอยุธยาลักษณะการปกครองได้เปลี่ยนแปลงไปตามคติศาสนาพราหมณ์ พระมหากษัตริย์มีอำนาจเป็นล้นพ้น ซึ่งเมื่อมาถึงยุคกรุงรัตนโกสินทร์ก็ได้นำหลักการบริหารประเทศสมัยอยุธยามาใช้เพียงแก้ไขเป็นบางส่วนเท่านั้น จะเห็นได้ว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมชาวไทยในอดีตตกอยู่ภายใต้การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ การบริหารราชการแผ่นดินเป็นภาระหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ โดยมีขุนนางตามชั้นยศคอยรับสนองพระบรมราชโองการ หากยุคใดสมัยใดพระมหากษัตริย์อ่อนแอ การทุจริตคอร์รัปชันก็จะเพิ่มมากขึ้น

จนกระทั่งเป็นเหตุให้เสียกรุง แต่ถ้ายุคใดสมัยใดพระมหากษัตริย์บริหารราชการตามหลักทศพิธราชธรรม หรือธรรม 10 ประการ ซึ่ง 1 ใน 10 ของหลักธรรมนี้คือ “อาชชวะ” ได้แก่ความซื่อตรง บริหารอย่างตรงไปตรงมาไม่ลำเอียงหรือทุจริต ประชาชนก็จะอยู่ดีมีสุข

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีการตั้งกลุ่มหรือพรรคการเมืองภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้ปกครองและผู้ที่มีอำนาจปกครอง ใช้อำนาจรัฐไปในทางละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีการทุจริตประพฤติมิชอบบ่อยครั้ง

จากการศึกษาพบว่าสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังยึดติดตัวบุคคล เคารพ เชื่อฟัง ผู้มีอำนาจที่มากด้วยบารมีโดยไม่คำนึงว่าบุคคลผู้นั้นมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเคารพเทิดทูนหรือไม่ ทั้งนี้เพราะต้องการให้ตัวเองมีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน มีฐานะมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ร่วมกัน ผู้มีอำนาจก็ต้องการมีบริวารล้อมรอบ มีคนนับหน้าถือตาเป็นการเสริมบารมีให้แก่ตนเองมากขึ้น เมื่อมีบริวารมากขึ้นก็ย่อมมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น จำเป็นต้องการมองหาทรัพย์สินเพื่อเลี้ยงดูบริวารและรักษาฐานอำนาจของตน เพราะฉะนั้นเมื่อมีใครเสนอให้ไม่ว่าจะเป็น เงิน ทอง ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด ก็ไม่อาจที่จะปฏิเสธได้และผู้เสนอให้ก็ย่อมต้องการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารราชการแผ่นดินซึ่งมีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือพิจารณาคำขอในโครงการสำคัญๆ ที่เกี่ยวกับเงินงบประมาณจำนวนมาก หากไม่มี “อาชชวะ” ตามหลักทศพิธราชธรรมแล้วย่อมไม่อาจที่จะปฏิเสธข้อเสนอได้ โดยในยุคหนึ่งสมัยหนึ่งผู้ดำรงตำแหน่งเป็นถึงรัฐมนตรีก็ยังมีสินบนและต้องตายในคุก ในสมัยนี้แม้กระทั่งหน้าศาลอาญายังมีคนแก่งทำลิ้มกล่องกระดาศยบรรจุนับตรึงไว้เป็นข่าวอีกกระทึกครึกโครมมาเรื่อยๆ

เมื่อคนในสังคมมีความเชื่อฝังใจว่าผู้มีอำนาจมีบารมีสามารถช่วยเหลือปิดเป่าเรื่องร้ายๆ ให้กลายเป็นดี หรือพลิกหนักให้เป็นเบาได้ ความเชื่อนี้ก็ถูกถ่ายทอดไปสู่รุ่นต่อรุ่นไม่คำนึงถึงกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ทางราชการกำหนดไว้ การสอบบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการมีหลายครั้งต้องยกเลิกผลการสอบเพราะมีข่าวหรือเอกสารหลักฐานในการทุจริตชัดเจน ถึงแม้ว่าจะมีการแจ้งหรือประกาศให้ทราบเป็นระยะว่าอย่าไปเชื่อผู้ที่แอบอ้างว่าสามารถช่วยเหลือให้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการได้ ไม่เว้นแม้กระทั่งวงการตุลาการข่าวการฝากฝังบุคคลเพื่อให้ได้รับตำแหน่งสูงขึ้นก็ยังคงถล่มทลายไปทั่วเมือง ตัวอย่างการทุจริตแล้วรวย ก้าวหน้า มีเกียรติ มีคนนับหน้าถือตามิให้เห็นจนเกือบจะเป็นปกติวิสัย จนใครๆ ก็อยากทำตามจึงไม่น่าแปลกใจที่พบว่าไทยยังคงมีปัญหาการคอร์รัปชันที่สูงมาก โดยค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันในปี พ.ศ. 2556 มีค่าเพียง 35 คะแนนต่ำกว่า

ค่าเฉลี่ยของทุกประเทศทั่วโลกคือ 43 คะแนน โดยในกลุ่มประเทศอาเซียนมีเพียง 3 ประเทศมีคะแนน สูงกว่าค่าเฉลี่ยของทุกประเทศทั่วโลก คือ สิงคโปร์มี 86 คะแนน บรูไนมี 60 คะแนน และมาเลเซียมี 50 คะแนน

การที่ประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วไป เมื่อศึกษา ประวัติศาสตร์จะเห็นได้ว่า ประเทศต่างๆเหล่านี้ต่างก็เคยตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษมาก่อน แต่เดิมนั้น มลายา สิงคโปร์ ซาบาห์และซาราวัก รวมกันเป็นประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์และบรูไน(ซาบาห์ และซาราวักบางส่วน)ได้แยกออกเป็นประเทศ เมื่ออังกฤษเข้าปกครองนั้นได้นำรูปแบบการบริหาร ประเทศและได้พัฒนาประเทศปลูกฝังจิตสำนึกคนของประเทศต่างๆเหล่านี้ให้มีความรับผิดชอบ ประพฤติปฏิบัติตามธรรมเนียมของคนอังกฤษและอังกฤษเองอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีคะแนนดัชนี ภาพลักษณ์คอร์รัปชั่นที่สูง โดยในปี พ.ศ. 2556 มีคะแนน 76 คะแนน

วัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชั่นพบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชั่น

การศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชั่นพบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชั่น มี 3 ปัจจัย คือ

- 1) การตรวจสอบที่หละหลวม
- 2) บทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชั่นที่มีอ่อนแอเกินไป
- 3) การยอมรับวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งขัดแย้งกับแนวทางสากล

ทั้ง 3 ปัจจัย สามารถจำแนกอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยการตรวจสอบที่หละหลวม

ประเทศไทยเน้นการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชั่น โดยถือว่าเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลยุคเผด็จการหรือยุคประชาธิปไตย เนื่องจากเห็นว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่น เป็นปัญหา ที่นำไปสู่ความยากจนและเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามผลการ ปราบปรามไม่ทำให้สถานการณ์ดีขึ้น ข่าวดูและภาพการทุจริตคอร์รัปชั่นกลับมีแนวโน้มสูงขึ้น บุคคล ผู้กระทำความผิดไม่ว่าหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนหรือประชาชน จะไม่ได้รับการลงโทษให้เห็นเป็น ตัวอย่างที่ชัดเจน การที่ผู้กระทำการทุจริตคอร์รัปชั่นยังไม่ได้รับการลงโทษทำให้เกิดความขมใจ และ ทำให้บุคคลอื่นอยากที่จะทำตาม ความจริงการทุจริตคอร์รัปชั่นเป็นเรื่องของคน 2 คน หรือ 2 ฝ่าย คือ

ฝ่ายผู้ให้และฝ่ายผู้รับ ตราบใดที่ผลประโยชน์ยังลงตัวก็จะไม่มีการร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือออกมาบอกให้สังคมรับรู้ การที่จะหาพยานหลักฐานเพื่อมัดตัวผู้กระทำความผิดเป็นเรื่องที่ยากมาก หากได้ตัวผู้กระทำความผิดมาส่วนใหญ่ก็จะได้แต่พวกปลาชิวปลาสร้อยไม่อาจที่จะสืบสวนสอบสวนไปถึงตัวใหญ่ๆ ที่บงการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักการเมือง หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีอำนาจพิจารณา อนุญาต อนุมัติ เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างในโครงการใหญ่(เมกะโปรเจก) ที่มีวงเงินงบประมาณมหาศาล และหากมีการร้องเรียน หรือร้องทุกข์กล่าวโทษ การตรวจสอบก็จะเป็นไปได้ช้ามาก อยู่ที่ว่าฝ่ายใดมีอำนาจสามารถที่จะกำกับดูแลเร่งรัดหน่วยงานที่ตรวจสอบได้ก็จะทำให้เรื่องเร็วขึ้น บางครั้งเร็วผิดปกติด้วยซ้ำไป จนเกิดคำพูดที่ได้ยินบ่อยๆว่า “สองมาตรฐาน” ฉะนั้น ปัญหาการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันจะยังคงเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชันไปอีกนาน

ปัจจัยบทลงโทษต่อผู้กระทำการคอร์รัปชันที่อ่อนแอเกินไป

ประเทศไทยใช้ประมวลกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร การกระทำความผิดต่อบทกฎหมายใด หากกฎหมายนั้นได้บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดจึงไม่สูงเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติ และตัวบทกฎหมายเองยังบัญญัติให้มีโทษลดหย่อนผ่อนโทษขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานที่ได้มา นั่นคือกระบวนการยุติธรรมที่จะสืบค้นหาความจริง อีกส่วนหนึ่งคือการตรวจสอบภายในของหน่วยงานคือ กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งเป็นเจ้าของเงินงบประมาณเมื่อมีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ พบว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันก็จะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและพิจารณาลงโทษขั้นต้น ซึ่งในขั้นการสอบข้อเท็จจริงนั้นมักจะมีการตั้งพรรคพวกเดียวกันเข้าไปสอบสวน เมื่อพบว่าหากมีการสอบสวนชี้มูลว่าผิดจริงเรื่องจะไปถึงผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจ คณะกรรมการเองก็จะมีปัญหากับผู้บังคับบัญชาในภายหลังส่วนใหญ่อ้างจี้ว่าคดีไม่มีมูล ให้ระงับการสอบสวน ประชาชนไปร้องเรียนเองก็มักจะทำให้มีการไกล่เกลี่ยประนีประนอม อาจจะเนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอำนาจ บารมี มีอิทธิพลหรือเป็นเครือญาติลูกหลานหลานเชอของนักการเมืองไม่ว่าระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น หรือเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ จากกรณีต่างๆเหล่านี้เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวและกล้าที่จะทำความผิดต่อไป

ปัจจัยการยอมรับวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งขัดแย้งกับแนวทางสากล

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากจีน และอินเดีย จีนนั้นมีประเพณีการ “จิ้มก้อง” คือการแสดงน้ำใจไมตรี เป็นธรรมเนียมที่จะขาดไม่ได้ การติดต่อสมาคมไม่ว่าจะเป็นเรื่องของธุรกิจการค้า หรือเรื่องส่วนตัว ก็มักจะมีข้าวของไปมอบให้อีกฝ่ายเพื่อแสดงน้ำใจไมตรี แสดงความเคารพอ่อนน้อมแก่อีกฝ่ายซึ่งทำให้ฝ่ายผู้รับปลื้มปิติที่ได้รับเกียรติเช่นนั้น ในช่วงเทศกาลต่างๆ ประชาชนชาวไทยมักจะมีข้าวของไปอวยพรขอพรจากผู้ที่เราพนันถือเช่นกัน โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ การรดน้ำดำ

หัวเป็นพิธีกรรมหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูรู้คุณ การทำตัวเป็นผู้น้อ นอบน้อมถ่อมตน เป็น ค่านิยมของไทยเมื่อผู้ใหญ่อักและเอ็นดูก็มักจะได้รับการส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในชีวิต นำคิดว่า ประเพณีที่ดั่งามนี้ทำไปด้วยความบริสุทธิ์ใจหรือแฝงไว้ด้วยผลประโยชน์ที่จะตามมา โดยเฉพาะใน วงการข้าราชการได้มีกฎหมายบัญญัติไว้รองรับว่า หากมีการมอบของขวัญให้มีมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาทหากรับไว้ถือว่าไม่ผิด ซึ่งจะแตกต่างกับสังคมของประเทศทางตะวันตกที่ถือว่ากาให้สินจ้างแก่ผู้ ปฏิบัติราชการแม้ว่าไม่ผิดหน้าที่ราชการแต่ก็ยังคงถือว่าเป็นการคอร์รัปชัน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาออกแบบกลไกในการป้องกันการคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาสามารถแยกพิจารณาได้ 3 แนวทาง คือ

- 1) การรณรงค์ให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม
- 2) กฎหมายควรมีความเข้มงวดไม่เปิดช่องทางให้ผู้กระทำผิดสามารถสร้างช่องทางหลุด พ้นไปได้
- 3) สังคมควรปรับเปลี่ยนลักษณะแนวทางวัฒนธรรมให้เป็นไปตามสากลอย่างมีความ โปร่งใส

ทั้ง 3 แนวทาง พอที่จะอธิบายได้ดังนี้

แนวทางที่ 1 การรณรงค์ให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม

ปัญหาคอร์รัปชันถูกยกเป็นปัญหาสำคัญระดับโลก ประเทศไทยได้นำปัญหานี้มาเป็นนโยบาย สำคัญในการแถลงนโยบายของรัฐบาล มีการปราบปรามและตรวจสอบผู้กระทำผิดอย่างเข้มข้น แต่ก็ ยังมีการคอร์รัปชันปรากฏเป็นข่าวทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยี อื่นๆอยู่เสมอ โดยผู้กระทำการคอร์รัปชันไม่มีความเกรงกลัวในการกระทำผิดแต่อย่างใด สะท้อนให้ เห็นความอ่อนแอของกลไกของรัฐทั้งที่ประเทศไทยมีกฎหมายมากมายหลายฉบับที่จะใช้ควบคุม ปราบปราม เพื่อแก้ไขปัญหานี้สมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งก็จะตรงกับเจตนาของ กฎหมายที่ต้องการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ เสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหา สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการออกความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดง ประชามติ หรืออื่นๆ(หลักความมีส่วนร่วม:คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หน้า 18) และตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ปัจจุบัน มาตรา 80 บัญญัติให้รัฐส่งเสริม สนับสนุนการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 9 ธันวาคมของทุกปีเป็นวันต่อต้านคอร์รัปชันสากล เพื่อให้โลกเกิดความตระหนักในการต่อสู้และป้องกันปัญหาคอร์รัปชัน

รัฐเองจะต้องเป็นผู้นำในการตรวจสอบ โดยใช้เครื่องมือกลไกทั้งหมดที่มีอยู่โดยการกระจายภาพหรือข่าวในการจับกุมผู้กระทำการคอร์รัปชันให้สังคมรับรู้ นอกจากนี้รัฐจะต้องปลูกฝังจิตสำนึก สร้างค่านิยมอันดีงาม เพื่อให้มีประชาชนได้เห็นถึงความจริงจังในการแก้ไขปัญหา และจัดระบบงานราชการให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนคือ รัฐต้องสุจริต โปร่งใส และมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ และการใช้อำนาจนั้นก็เพื่อสนองความต้องการของประชาชน

แนวทางที่ 2 กฎหมายควรจะมีผลไม่เปิดช่องทางให้ผู้กระทำผิดสามารถสร้างช่องทางหลุดพ้นไปได้

UNCAC กำหนดให้ประเทศสมาชิกบัญญัติกฎหมายจัดระเบียบสถาบัน เพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน การลงโทษ เพิ่มการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ และขอความร่วมมือศาลให้มีกลไกตรวจสอบทรัพย์สิน ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกได้ดำเนินนโยบายตรากฎหมายและจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อควบคุม กำกับดูแล และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยมีหน่วยงานสำคัญๆ ที่ดำเนินการเรื่องนี้โดยตรง คือ

- 1) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ (ป.ป.ช.)
- 2) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือ (ป.ป.ท.)
- 3) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ (ป.ป.ง.)
- 4) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือ (ส.ต.ง.)
- 5) กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ (D.S.I.)

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของหน่วยงานข้างต้นนั้น เป็นความสำเร็จแล้วคือมีผลการคอร์รัปชันเกิดขึ้นแล้วจึงเป็นการดำเนินการในลักษณะปราบปรามอันเป็นปลายเหตุของการกระทำผิด เพื่ออุดช่องว่างตรงนี้ ควรที่จะมีกฎหมายป้องปรามให้ผู้กระทำการคอร์รัปชันเกิดความเกรงกลัวที่จะกระทำผิด โดยเห็นว่า ลักษณะการกระทำผิดส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นเกิดจากหน่วยงานของรัฐกับภาคเอกชน ประชาชน เกี่ยวกับงบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้าง หรือการอนุมัติ อนุญาต โครงการที่ผูกพันกับ

งบประมาณแผ่นดินเป็นวงเงินจำนวนมากจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 โดยผลของการออกกฎหมายนี้สรุปได้ว่า การจัดหาสินค้าและบริการไม่ว่าด้วยวิธีการจัดซื้อหรือการจัดจ้าง หรือวิธีอื่นใดของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง เป็นการดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ เงินกู้ เงินช่วยเหลือ หรือรายได้ของหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นเงินของแผ่นดิน การที่รัฐให้สิทธิการดำเนินการบางอย่างโดยการให้สัมปทานอนุญาตหรือกรณีอื่นในลักษณะเดียวกันก็เป็นการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์สาธารณะอันเป็นกิจการของรัฐ การจัดหาสินค้าและบริการ รวมทั้งการให้สิทธิจึงต้องกระทำอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม และมีการแข่งขันกันอย่างเสรี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ

การดำเนินการที่ผ่านมามีการกระทำในลักษณะการสมยอมในการเสนอราคา และมีพฤติกรรมต่างๆ อันทำให้มิได้มีการแข่งขันกันเสนอประโยชน์สูงสุดให้แก่หน่วยงานของรัฐอย่างแท้จริง และเกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ

ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติให้ผู้ร่วมเสนอราคา ผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สิน ข่มขืนใจผู้อื่นหรือโดยการทุจริต โดยประการที่มุ่งจะได้เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต้องรับโทษหนักขึ้น และเพื่อให้การควบคุม กำกับดูแลเข้มงวดมากขึ้น รัฐยังจัดให้มีวิธีการควบคุมการขึ้นของประกวดราคา สอบราคา โดยกำหนดวงเงินงบประมาณไว้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ ในกรณีเงินงบประมาณมากให้ยื่นซองเสนอราคาโดยวิธี E-Auction หรือการประมูลผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

แนวทางที่ 3 สังคมควรปรับเปลี่ยนลักษณะ แนวทางวัฒนธรรมให้เป็นไปตามสากลอย่างมีความโปร่งใส

ดังได้กล่าวแล้วว่า วัฒนธรรมของประเทศทางตะวันตก และประเทศทางตะวันออกมีความแตกต่างกันในด้านของแนวคิด โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับการผูกความสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคลต่อบุคคลหรือรัฐต่อรัฐ อิทธิพลเกี่ยวกับการแสดงน้ำใจ โดยมีข้าวของเป็นกำนัลมันได้ฝังรากลึกอยู่ในสายเลือดของสังคมไทย ในสิ่งที่ทางสากลถือว่าเป็นการคอร์รัปชันแต่ไทยกลับมองว่าเป็นธรรมเนียมที่จะขาดไม่ได้ การที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิดจะต้องกระทำด้วยความละเอียดอ่อน รอบคอบ ต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานคอยกระตุ้นชี้แนะและรัฐจะต้องส่งเสริม สนับสนุนคนในชาติให้รู้จักสามัคคี ปลุกจิตสำนึก เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนคำนึงอันดีงาม การแสดงความยินดีควรจะทำเฉพาะในโอกาสที่สำคัญและทำกันเฉพาะในหมู่เครือญาติที่ใกล้ชิด การกระตุ้นเตือนให้คนไทยเลือกทำงานที่สุจริต และเป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ การติดต่อกับราชการไม่ว่าจะเป็นการขออนุญาต อนุมัติ หรือดำเนินการ

อื่นใดควรเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานนั้นๆซึ่งหากทุกคนพร้อมใจกันปฏิบัติ การหยอดน้ำร้อนน้ำชา การเสียบैयाี่รายทางก็จะหมดไป ภาพลักษณ์ของไทยก็จะดีขึ้นในสายตาของ ชาวโลก ปัญหาการคอร์รัปชันก็จะเบาบางลงหรือหมดไปในที่สุดสังคมไทยก็จะเป็นสังคมที่โปร่งใส และตรวจสอบได้

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

ด้วยการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาที่มีระยะเวลาจำกัดการจะรวบรวมข้อมูลโดยตรงเพื่อได้ บัจจัยที่เหมาะสมกับสมมติฐานนั้นจึงเป็นไปได้ยาก การรวบรวมข้อมูลทุกขุมมีมาจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามแบบจำลองทั้งหมดจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการศึกษาในครั้งนี้ โดยเฉพาะปัจจัยในสมมติฐานที่เกี่ยวกับความคาดหวังผลประโยชน์จากการคอร์รัปชันจากการศึกษา พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นว่าหากมีระยะเวลาและงบประมาณ เพียงพอจะสามารถเลือกข้อมูลได้ตรงกับกรณีวิเคราะห์ตามแบบจำลองการคอร์รัปชันที่มีเหตุผลจำกัด ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

เอกสารอ้างอิง

กมล สกลเดชา. (2525). การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ: บทวิเคราะห์ทางกฎหมายในแง่ความหมายและการใช้คำในกฎหมาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

เกริกไกร จิระแพทย์. (2520). คอร์รัปชันในรัฐบาลท้องถิ่นรัฐนิวเซาท์เวลส์ แพลและเรียบเรียงโดย วาณิชชัญ บุนนาค. วารสารสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ.

เกริกศักดิ์ กองศิลป์. (2515). ปัญหาคอร์รัปชัน. วารสารสังคมศาสตร์ปริทัศน์.

คณะอนุกรรมการสาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ. (2509). การทุจริตในวงราชการ. (รายงานผลการวิจัย, คณะอนุกรรมการสาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ).

จาวรธรรม สุขุมลพงษ์. (2556). แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย. (รายงานผลการวิจัย, รัฐสภา)

คุณยา ไชยเศรษฐ. (2543). กลยุทธ์ในการทุจริตการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข: ศึกษาเฉพาะในเขตภาคเหนือ. (การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

ชานินทร์ ทรัพย์วิเชียร. (2510). กฎหมายกับการถือราษฎร์บังหลวง. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายไฉน รัตโนดม. โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรีกอง. กรุงเทพฯ.

ธีรนนท์ นันทขว้าง. (2549). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2557, จาก http://tortaharn.net/contents/index.php?option=com_content&task=view&id=89&Itemid=7

บุญยิ่ง ประทุม. (2551). การทุจริตคอร์รัปชัน. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2557, จาก www.learners.in.th/blogs/posts/96079

บุญลาภ ภูสุวรรณ. (บรรณาธิการ). (2555). ผลการจัดดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันปี 2555 ไทยสอบตก
ได้อันดับที่ 88 และ 7 ข้อควรรู้เรื่องภาพลักษณ์คอร์รัปชัน. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2557, จาก
<http://thaiublica.org/2012/12/corruption-perceptions-index-1>

ประภัสสร เสวิกุล. (2554). คอร์รัปชัน. สืบค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2557, จาก <http://www.psevikul.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=539310860&Ntype=5> พุทธชาติ สุธีวสินนท์. (2551).
ช่องทางและโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

พรศักดิ์ ฟ่องแผ้ว. (2544). ดัชนีคอร์รัปชันของไทย: การสร้างและการตรวจสอบความเชื่อถือได้.
(รายงานผลการวิจัย, มูลนิธิเอเชียและสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.).

ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2555, มกราคม-มิถุนายน). สถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย.
วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 2 (1).

สังคิต พิริยะรังสรรค์. (2548). คอร์รัปชันกับประชาธิปไตย. [เว็บบล็อก]. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์
2557, จาก: <http://www.nidambell.net/ekonomiz/2005q2/article2005june23P5.HTM>

สุชาติ นนทวงศ์. (2543). ทัศนคติและรูปแบบการคอร์รัปชันในสำนักงานการศึกษาแห่งหนึ่งใน
จังหวัดอุบลราชธานี. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2557, จาก
<http://www.thaiedresearch.org/thaied/>

สุธี อากาศฤกษ์. (2524). มูลเหตุแห่งคอร์รัปชัน. วารสารกรมบัญชีกลาง, 22 (4), 9-23.

สถาพร เรืองธรรม. (2546). มาตรการต่อต้านการคอร์รัปชันกับการคอร์รัปชันเงินนโยบาย. วารสาร
สถาบันพระปกเกล้า, 1 (2).

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. (2549). คอร์รัปชัน ธรรมชาติ และจริยธรรมในสังคมไทย. [เอกสาร
ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2557, จาก
http://humannet.chandra.ac.th/pa/morals_politic/corruption.doc

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (2555). ผลการดำเนินงานด้าน
การปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (รายงานประจำปี, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามทุจริตแห่งชาติ. (2557). *ผลการดำเนินการตามประกาศ คปค. ข้อ 6 มาตรา 89/2 หรือ 89/3. สืบค้นเมื่อ* 10 พฤษภาคม 2557, จาก <http://www.nacc.go.th/reformation.php>

อุทัย หิรัญโต. (2512). *ข้าราชการ: ทำไมคอร์รัปชั่น*. สำนักพิมพ์อินเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ.

Becker, G S. (1968). Crime and Punishment: An Economic Approach, the Journal of Political Economy, Vol.76, No.2 (March-April 1968), 169-217

Bowles, R. (1999). *Corruption*. [Computer file]. Retrieved February 7, 2014, from <http://encyclo.findlaw.com/8500book.pdf>

Galor O. and J. Zeira (1993) Income distribution and macroeconomics, *Review of Economic Studies*, 60: 35-52.

Kanjanatarakul, Orakanya and Komsan Suriya. (2012). "Comparison of sales forecasting models for an innovative agro-industrial product: Bass model versus logistic function," *The Empirical Econometrics and Quantitative Economics Letters* 1, 4 (December 2012), pp. 89-106.

Kanjanatarakul, Orakanya and Komsan Suriya. 2013 a. "Sufficient Number of Observations for Sales Forecasts with Limited Information: A Case of an Innovative Agro-Industrial Product," *International Journal of Intelligent Technologies & Applied Statistics* 6, 2 (June 2013), pp. 121-134.

Kanjanatarakul, Orakanya and Komsan Suriya. 2013 b. "Forecasting the sales of an innovative agro-industrial product with limited information: A case of feta cheese from buffalo milk in Thailand," *Proceedings in the Ecomod2013 conference in Prague, July 1st – 3rd*, 2013.

Magavilla, C. V. [n.d.]. *The Psychology of Corruption – Defiance of Logic or Logic at Work*.

[Computer file]. Retrieved February 7, 2014, from http://www.magavilla.com/uploads/The_psychology_of_corruption_0609.pdf.

Sudtasan, Tatcha and Komsan Suriya. 2013. "Estimation of Logistic Transformed Function using OLS and EGLS: A Case of Telecommunications Investment in Asian Muslim Countries," *Proceedings in the ISME2013 conference in Hangzhou*, October 11th - 13th, 2013.

Suriya, Komsan. 2010. *Econometrics for Development Economics*. Chiang Mai: Center for Quantitative Analysis, Faculty of Economics, Chiang Mai University. (In Thai)

Suriya, Komsan and Napat Harnpornchai. 2014. *How to estimate the bounded rational corruption model*. MPRA paper. University of Munich, Germany.

Suriya, Komsan and Sumate Pruekruedee. 2014. Bounded rational corruption model. *The Empirical Econometrics and Quantitative Economics Letters* 3, 1 (March 2014), pp. 1-10.

The Economist. (2013). *Where bribery is most widespread*, Retrieved February 7, 2014, from <http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2013/07/daily-chart-8>

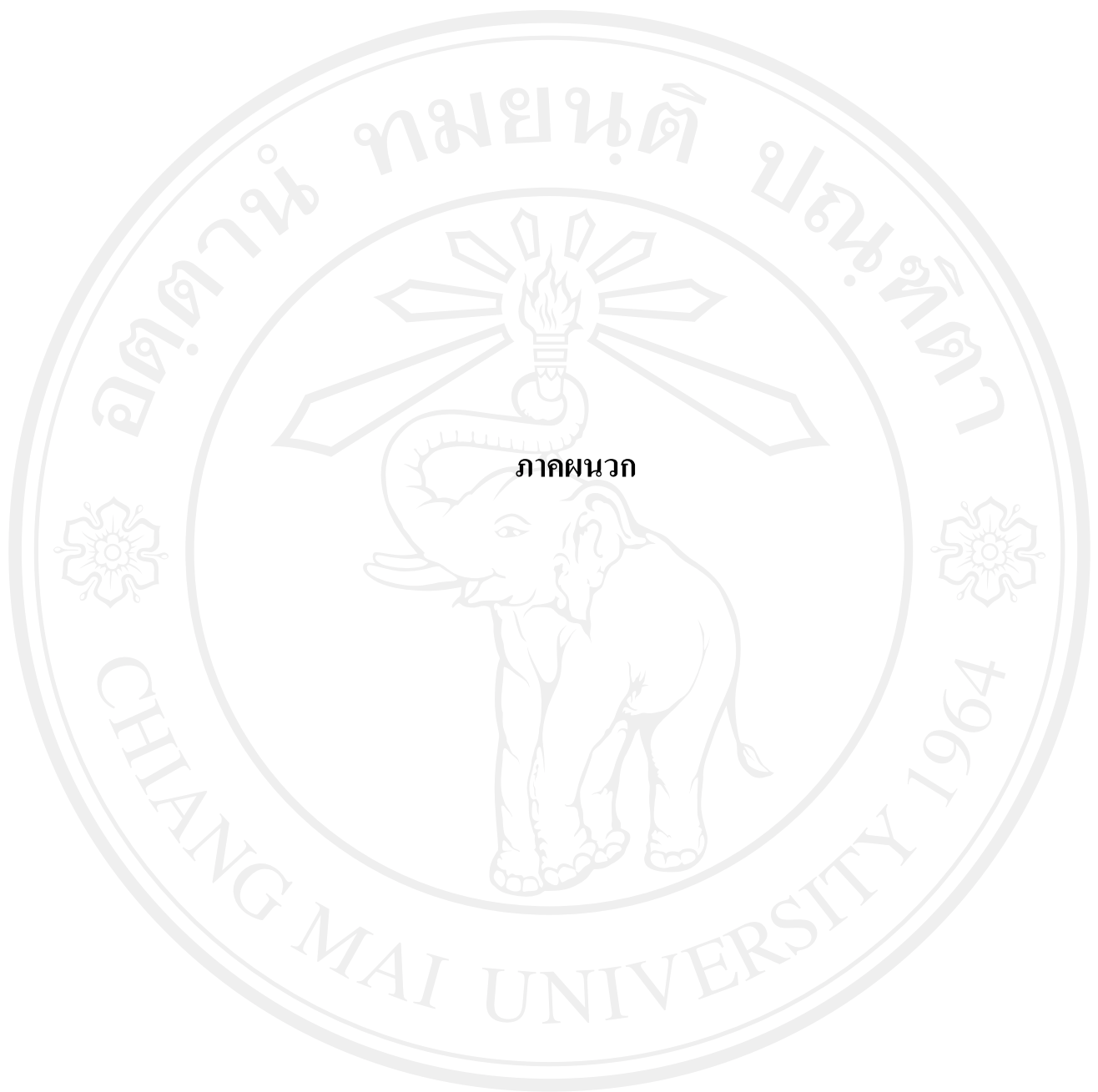
Transparency International. *Corruption Perception Index*. (n.d.). Retrieved February 7, 2014, from <http://www.transparency.org>

Treisman, D. (2000). *The causes of corruption: a cross-national study*. (Journal of Public Economics 76 (2000) 399-457, Department of Political Science, University of California

United Nations Office on Drugs and Crime, Vienna International Center. (2009). *Corruption Compendium of International Legal Instrument on Corruption*. Retrieved February 7, 2014, from <http://www.unodc.org>

Wei, S J. (2000). *How Taxing is Corruption on International Investors*. [Computer file]. Retrieved February 5, 2014, from <http://users.nber.org/~wei/data/wei2000a/wei2000a.pdf>

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันปี พ.ศ.2556 ที่ใช้ในการศึกษา

ประเทศ	ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันปี พ.ศ. 2556 (คะแนนเต็ม 100)
Albania	31
Angola	23
Armenia	36
Austria	69
Azerbaijan	28
Bangladesh	27
Bolivia	34
Bosnia and Herzegovina	42
Brazil	42
Bulgaria	41
Burkina Faso	38
Cambodia	20
Cameroon	25
Canada	81
Chile	71
China	40
Colombia	36
Croatia	48
Czech Republic	48
Ecuador	35

ประเทศ	ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันปี พ.ศ. 2556 (คะแนนเต็ม 100)
Egypt	32
Ethiopia	33
France	71
Georgia	49
Ghana	46
Greece	40
Guatemala	29
Honduras	26
India	36
Indonesia	32
Ireland	72
Japan	74
Kazakhstan	26
Kenya	27
Korea (South)	55
Kyrgyzstan	24
Macedonia	44
Madagascar	28
Malaysia	50
Mali	28
Mexico	34
Moldova	35
Montenegro	44
Morocco	37
Mozambique	30
Nicaragua	28
Nigeria	25
Pakistan	28
Peru	38

ประเทศ	ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันปี พ.ศ. 2556 (คะแนนเต็ม 100)
Philippines	36
Poland	60
Romania	43
Russia	28
Rwanda	53
Senegal	41
Singapore	86
Slovakia	47
South Africa	42
Spain	59
Sri Lanka	37
Tanzania	33
Thailand	35
Tunisia	41
Turkey	50
Uganda	26
Ukraine	25
United Kingdom	76
United States	73
Venezuela	20
Vietnam	31
Zambia	38

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นายชนานันต์ วรรณสาร

วัน เดือน ปี เกิด 31 มีนาคม พ.ศ. 2533

ประวัติการศึกษา ปีการศึกษา 2555 เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved